LETO VIII. ŠT. 25 (363) / TRST, GORICA
ČETRTEK, 26. JUNIJA 2003

SETTIMANALE
SPEDIZ. IN A.P. - 45% - ART. 2 COMMA 20/b
LEGGE 662/96 - FILIALE DI GORIZIA
ISSN 1124 - 6596

TAXE PERÇUE - TASSA RISCOSSA
UFFICIO POSTALE GORIZIA - ITALY

NOVI GLAS

CENA 1 €

www.noviglas.it

NOVI GLAS JE NASTAL Z ZDRUŽITVIJO TEDNIKOV KATOLIŠKI GLAS IN NOVI LIST 11. JANUARJA 1996

V KAKŠNI DRŽAVI ŽIVIMO?

"V kakšni državi neki živimo?" je eno od najpogostejših retoričnih vprašanj, ki si jih postavljamo in jih tudi slišimo okrog nas, kar dovolj zgovorno pomeni, da nismo vsi zadovoljni s tem, kar počne Berlusconijeva vladajoča politična koalicija, še najmanj pa z njim samim.

Eden od najuglednejših italijanskih časnikarjev, Enzo Biagi, ki ga je sedanji italijanski premier in medijski mogotec Silvio Berlusconi nesramno zapodil z državne televizijske postaje RAI samo zato, ker se Biagi z njim in njegovim početjem ne strinja, dokazuje s svojim pisanjem v dnevniku Corriere della Sera in v tedniku Espresso, da še vedno živimo v demokratični državi.

S tem da Enzo Biagi kot eden redkih živečih velikih italijanskih časnikarjev, ki sedanji oblasti nepriprikrito in iz tedna v teden našteva napake in odkrito kaže na "grehe" sedanje oblasti, dokazuje, da živimo še vedno v demokratični državi, kar pa še ne pomeni, da ni v teku skrbno zamaskirana "čistka" na vseh ravneh javnega življenja, ki diši po čisto drugih stvareh, samo po resnični demokraciji ne.

Silvio Berlusconi je uspešnež, ki je odkrito sam priznal, da je stopil na italijansko politično prizorišče samo zato, da lahko tako bolj uspešno brani sebe in svoje interese, svoje ljudi. Kako to počne, je na očeh vseh, saj je tudi njegovim privržencem danes lahko jasno, da je vrsta zadnjih na vrat in na nos ter v izjemni naglici - ki je na področju zakonodaje vedno škodljiva! - v obeh zbornicah izglasovanih zakonov bila napisana "po meri" njega samega in njegovih ljudi, kar seveda meče na italijansko demokracijo dokaj čudno luč. Njegovo nenehno napadanje sodne veje oblasti, zlorabljanje medijskega prostora v lastne namene, dejstvo, da sedaj popolnoma nadzoruje in kontrolira vse velike italijanske televizijske postaje in tudi nekatere velike časopise in revije državnega pomena, pa kažejo na to, kako je nesprejemljivo za sodobne demokracije, da si lahko kapitalistični in predvsem pa medijski mogotec utre pot na vrh države, nesprejemljivo tudi za italijansko demokracijo.

Kot predsednik italijanske vlade bi se Berlusconi moral odreči nadzoru nad medijskim prostorom, a se ni in se tudi ne bo, kar kaže na to, da se še kako dobro zaveda, kako pomemben je nadzor predvsem televizijskega prostora, ki ga ima danes v Italiji popolnoma v rokah.

To je slabo, kot je tudi slabo tisto, kar Berlusconi prinaša s seboj v javnost kot uspešnež, o katerem je pred leti neki italijanski sodnik dejal takole: "Od Rima do Milana je avtocesta in ve se, da je najvišja dovoljena hitrost na avtocesti 130 kilometrov na uro. Če prideš iz Rima v Milan v dveh urah, si gotovo prekoračil hitrost, napravil torej prekršek in gotovo kaznivo dejanje. O gospodu Silviu Berlusconiju vem, da je bil še pri tridesetih letih samo kabaretist, zabavljač torej, na ladji nekega znanega ladjarja, ki prireja križarjenja v Sredozemlju in je bil že pri štiridesetih letih eden najbogatejših italijanskih podjetnikov. Malce hitro je šla ta pot navzgor, mar ne?"

Zgovorno in povedno, a gotovo ne dovolj, da ne bi Silvio Berlusconi zmagal na demokratičnih volitvah.

/ stran 2

Jurij Paljk

5. Zamejski festival amaterskih dramskih skupin v Mavhinjah

Prelepo odrsko prizorišče pod zvezdami

FOTO KROMA

Vsako drugo leto, od leta 1995 dalje, se slikoviti trg v Mavhinjah, lepi kraški vasici ob vznožju Grmade, kot ob dotiku čarobne palice spremeni v prostrano gledališko dvorano pod milim nebom, ki se prepoji s stotinami navdušenih gledalcev, ko se prižgejo žarometi, ki naznanjajo začetek Zamejskega festivala amaterskih dramskih skupin.

/ stran 8

Iva Koršič

Sveti oče v Bosni in Hercegovini

Poziv k spravi na Balkanu

Sveti oče se je prejšnji konec tedna v svojem 101. apostolskem obisku v tujini srečal s katoliškimi verniki v Republiki Srbski, predelu republike Bosne in Hercegovine, v katerem so demografsko gledano Srbi in pravoslavci v večini. Nedeljska sveta maša in angelovo češčenje sta bila v samostanu Petričevac pred 45 tisoč ljudmi. Sveti oče se je napornega potovanja lotil, kljub temu da so mnoge krajevne institucije izrazile skepso glede njegovega obiska v republiki, kjer so se verska in etnična nasprotja v dvajsetem stoletju večkrat izrodila v množične poboje in prava človeška klanja. Srbsko-pravoslavni metropolit Nikolaj se s svetim očetom ni želel srečati, Srbi so rimskokatoliškemu papežu sploh pripravili zelo hladen sprejem, kar je treba seveda brati v luči več kot petdeset let trajajočih nesoglasij, ki jih je v doto različne (verske) kulture in forme mentis prinesla že SHS in ki sta jih državljanska vojna in revolucija 1941-1945 v eksponencialno pomnoženi obliki povečala, socialistična Jugoslavija pa v utopiji bratstva in enotnosti skrivala vse do devetdesetih let, ko so vsa latentna nasprotja kot atomska bomba treščila na balkanska tla in z izjemo Slovenije v obdobju 1991-1999 razdejala vse novonastale republike.

Najpomembnejši del krajšega potovanja v nekdanje vojno žarišče na balkanskem polotoku je bila homilija, v kateri se je Janez Pavel II. ponovno dotaknil pereče teme, napak katoliške Cerkve, ki jih je kot vrhovni poglavar rimskokatoliške Cerkve sam večkrat obžaloval.

Ob banjaluškem obisku se seveda ni mogel izogniti tudi drugemu aktualnemu problemu, ki pretresa vse bivše jugoslovanske republike: papež je govoril o spravi med različnimi veroizpovedmi in etnijami s posebnim poudarkom na Bosni in Hercegovini.

/ stran 4

Andrej Černic

Zasedanje sveta NG

Po Devinu

Prejšnji teden je potekala prva seja sveta Novega glasa, ki se je konstituiral po sklepu založnika Goriške Mohorjeve zadruge. V svetu je 28 članov, izmed teh pa so prisotni izvolili vodstvene organe. Predsednik je postal radijski časnikar in naš sodelavec Marko Tavčar, podpredsednik Breda Susič, tajnik pa Ivan Žerjal. Pravilno je, da se je oblikoval tudi širši organ, ki je sicer posvetovalnega značaja in sledi delovanju in usmeritvi našega tednika. Sestati se mora najmanj enkrat na leto.

Prav je, da se z vprašanjem našega lista ukvarja tudi širši krog sodelavcev in bralcev. Na takem srečanju se lahko krešajo misli, rojevajo ideje, vse to pa za napredek in rast časopisa.

Na takih srečanjih seveda padejo tudi kritike, opombe in razni predlogi za izboljšanje lista. Vse to je seveda sprejemljivo in dobrodošlo. Več glav, več misli. In to je tudi odraz neke demokracije znotraj našega dela.

Seveda pa je tu treba paziti, da se podobni forum ne spremeni v neke vrste sodni organ, ki bi obtoževal uredništvo oz. njegovo delo. To je vsekakor nesprejemljivo, saj uredništvo oz. urednika (odgovorni in glavni) imajo že po raznih institucionalnih normah časnikarske zakonodaje svojo vlogo in avtonomijo. Zato jim ni mogoče narekovati, kako naj, recimo, pišejo uvodnike in druge prispevke, kdo in kako naj jih piše, itd. To je vendar samo po sebi umevno in o tem se morajo prepričati tudi vsi drugi.

Vsem naj bo pri srcu skupno sodelovanje, tako da vsakdo po svojih pristojnostih in močeh prispeva k zadovoljivi ureditvi vseh zadev (tudi perečih), ki zadevajo naš list.

Ne bodimo zato iskalci zdrah in povzročitelji negodovanj, ampak tvorni ustvarjalci naše tiskane besede.

Unicuique suum – vsakemu svoje!

Andrej Bratuž

Nove številke

- telefonska številka uredništva v Gorici: 0481 550330
- številka faksa uprave v Gorici: 0481 548276

Faks goriškega uredništva ostaja 0481 548808, telefonska številka goriške uprave pa 0481 533177

Intervju

Finančni svetovalec Stojan Pahor o sedanjem gospodarskem trenutku. (stran 3)

Intervju

Prof. Vera Tuta Ban o našem šolstvu, kulturi in politiki. (stran 3)

Roman Razlika

Flamska pisateljica Monika van Paemel o lipicancih in nas. (stran 6)

VSEBINA

02 Drago Legiša
BO SPORNI ZAKON OBVAROVAL BERLUSCONIJA?

02 Alojz Tul
IZDELAN OSNUTEK EVROPSKE USTAVE

02 Janez Povše
VEČ POZORNOSTI NAŠIM VREDNOTAM

06 Tatjana Rojc
PREŠERNOV ZBORNIK V DANTEJEVEM JEZIKU

07 Jurij Paljk
VANJA FRANKO NA BENEŠKEM BIENALU

SVET OKROG NAS

Italijanska notranja politika

Bo sporni zakon obvaroval Berlusconija?

Z objavo v Uradnem listu je postal veljaven zakon, ki ga je bila odobrila sedanja parlamentarna večina in določa imuniteto za predsednika republike in vlade, predsednika obeh domov parlamenta in za predsednika ustavnega sodišča. Nobena skrivnost pa ni, da je ta zakon dejansko napisan na kožo predsednika vlade, saj so na sodišču v Milanu takoj "zamrznili" kazensko obravnavo, na kateri je Berlusconi s skupino svojih najožjih prijateljev in sodelavcev bil obtožen "korupcije v sodnih zadevah". Po tem zakonu, ki mu je v parlamentu odločno nasprotovala opozicija, je omenjeni petorici priznana imuniteta ves čas njenega mandata. Predsednik republike Ciampi je ta zakon podpiral predvsem zato, ker bo Berlusconi prihodnji torek (1.7.) postal začasni predsednik Evropske zveze in stanje obtoženca gotovo ne bi bilo v skladu z dostojastvom in častitljivostjo tako ugledne in odgovorne funkcije. Opozicija je temu zakonu nasprotovala iz drugih razlogov in je mnenja, da odobreni zakon ni v skladu z republiško ustavo, s čimer se strinjajo tudi sodni krogi, ki so že napovedali, da bodo vložili priziv na ustavno sodišče. Nekatere stranke opozicije pa so trdno odločene začeti postopek za razpis referenduma, ki naj sporni zakon razveljavi. Če še omenimo, da tuja sredstva množičnega obveščanja ta primer zelo kritično obravnavajo, lahko trdimo, kako ni nobenega trdnega jamstva, da bo sporni zakon zares zaščitil častitljivost in dostojanstvo italijanskega začasnega predsednika Evropske zveze.

V središču pozornosti italijanske politične javnosti so čedalje hujši spori v sami vladni večini. Voditelj Severne lige in minister za reforme Bossi še vedno grozi z izstopom iz vlade. Predmet ostre kritike je postal notranji minister Pisanu, ki mu očita, da ni sposoben oziroma da noče uporabljati vseh dovoljenih in razpoložljivih sredstev proti množičnemu nezakonitemu priseljevanju tujcev. Iz Tunizije, Libije, Turčije in drugih držav prihaja tako rekoč vsako noč na obalo italijanskega polotoka na stotine revnih in lačnih ljudi iz revnih držav tretjega sveta z upanjem, da si bodo zagotovili boljše življenjske pogoje. Večina teh revežev je poleg vsega žrtev grabežljivih in brezvestnih posameznikov in kriminalnih organizacij, ki proti velikim vsotam denarja obljubljajo lačnim množicam prevoz v Evropo, ki je za te velike reveže "obljubljena dežela". Bossi pa kratkomalo zahteva, naj se val priseljevanja zaustavi s silo, s "topovi", kot je dejal.

/ stran 16

Drago Legiša

Začela naj bi veljati leta 2009

Izdelan osnutek evropske ustavne pogodbe

Evropska konvencija, ki jo sestavlja 105 predstavnikov sedanjih in prihodnjih članic Evropske unije, je na svojem zadnjem zasedanju 13. junija končno dosegla soglasje o predlogu prihodnje ustavne ureditve razširjene Unije. Uradna razglasitev soglasja je bila v Bruslju in je potekala zelo slovesno. Ob tem so svoje zadovoljstvo izrazile tako sedanje kot prihodnje države članice. V imenu slednjih je podporo predlogu izrekel slovenski poslanec Lojze Peterle, ki je tudi član desetčlanskega predsedstva, ki mu načeljuje francoski državnik Giscard d'Estaing.

O oblikovanju nove ustave in zadevnih razhajanjih v glavnem med velikimi in majhnimi državami smo v NG sproti poročali. Sedaj pa lahko podamo v glavnih obrisih osnutek izdelane evropske ustavne pogodbe, ki naj bi začela veljati leta 2009.

Ime povezave bo ostalo Evropska unija. Glavni organi ostanejo evropski svet, evropska komisija in evropski parlament. Evropski svet sestavljajo voditelji povezave (predsedniki vlad) in se sestajajo štirikrat letno. Po predlogu konvencije bo dobil stalnega predsednika (vsaj petletni mandat), s čimer bo ukinjeno načelo šestmesečne rotacije. Naloge predsedstva bodo zagotavljanje kontinuitete, priprava zasedanj in zastopanje Unije v svetu, vendar brez poseganja v pristojnosti evropske komisije. Izvolil naj bi ga evropski parlament.

Evropska komisija bo imela predsednika, podpredsednika v osebi novouvedenega zunanjega ministra in trinajst komisarjev z glasovalno pravico, ki bodo izbrani po načelu enakopravne rotacije med državami članicami. Predsednika komisije bo na predlog evropskega sveta izvolil evropski parlament, ki bo tudi potrjeval komisarje.

Evropski parlament bo še naprej sprejemal zakonodajne ukrepe in imel pravico imenovati člane evropske komisije, vključno podpredsednika. Imel naj bi največ 732 poslancev (sedaj 626), najmanj štiri na državo.

Kot rečeno, bo novo uveden položaj zunanjega ministra združeval dosedanje funkcije komisarja za zunanje zadeve in izvršnega predstavnika za zunanjo in varnostno politiko.

Pomembno je tudi poglavje o sprejemanju odločitev po načelu kvalificirane večine, to se pravi večine držav članic, ki predstavljajo najmanj 60% prebivalstva Unije. Pravica veta se ohranja pri nekaterih občutljivih področjih, kot sta zunanja in davčna politika.

/ stran 16

Alojz Tul

S 1. STRANI

V kakšni...

Danes je zaradi njegovih problemov s sodno oblastjo v težavah vsa Italija, in to je slabo. Kot je slabo tudi to, da Berlusconi v javnosti nenehno poudarja, kako krivična je sodna oblast, kako nevarni so sodniki itd.

Berlusconi je v Italiji kot najbogatejši uspešnež med otroki in mladimi bolj poznan od Jezusa Kristusa, kar pove več o državi, v kateri živimo, kot vse sociološke analize.

Sedaj bo Berlusconi kot predsednik italijanske vlade šest mesecev vodil Evropsko unijo. Samo upamo lahko, da ne bomo tudi v Evropi priče temu, kar počenja doma, ko pred televizijskimi kamerami danes reče nekaj, da bi že popoldan povedal kaj drugega in bi naslednji dan popravljal prejšnje trditve, "češ da ga nismo razumeli in ne more narediti vsega, kar je Italijanom obljubil zato, ker ga sodniki preganjajo in ga "komunisti ne pustijo v miru delati!"

Tista o komunistih je bosa, to vemo že dolgo, kot je bosih toliko drugih.

Prav ima Enzo Biagi, ko trdi na prvi strani dnevnika Corriere della Sera (nedelja, 22. t.m.), da "ima ta država melanholične perspektive za svojo prihodnost in žalostno vizijo svoje sedanjosti."

Pa ni vse črno.

Zmaga leve sredine in Riccarda Illyja v naši deželi je lahko samo začetek prenove na krajevni ravni, na državni pa lahko svetel primer, kako se stvari v demokraciji delajo, je obenem dokaz, da se po demokratični poti lahko še zmaga na volitvah, tudi takrat, ko se ne laže in ne obljublja nemogočih stvari, za katere se že vnaprej ve, da se jih ne bo dalo nikdar izpeljati.

Bližnji vzhod in "Road Map"

"Treba je iti naprej!"

Ameriški državni tajnik Colin Powell je moral na vrhu četverice v Jordaniji minulo nedeljo celo sam sebe prepričevati, da je treba vztrajati na poti časovnega načrta, tako imenovane "Road Map" za Bližnji vzhod. Medtem ko so namreč ZDA, OZN, EU in Rusija potrdile, da trdno stojijo za dogovorjenim načrtom, se zdi, da se Izrael ne drži dane besede ter z nevarnimi incidenti postavlja ovire na poti uresničevanja dogovorov s Palestinci.

Izraelski vojaki so namreč minulo soboto zvečer v Hebronu na Zahodnem bregu ustrelili enega vodilnih članov skrajne palestinske organizacije Hamas, ki je bil menda odgovoren za več atentatov. Kljub temu da tudi sama ameriška administracija označuje Hamas za "sovražnika miru", je Colin Powell izrazil neodobravanje za načrtne likvidacije palestinskih aktivistov in umor Abdulaha Kavasmeja označil za hud incident. Po Powellovem mnenju namreč te izraelske akcije ovirajo mirovni proces, vse strani pa so zaradi tega ujete v neke vrste past - začarani krog reakcij in protireakcij. Hamas je namreč že napovedala maščevanje, predstavniki palestinske oblasti so umor označili za dokaz, da Izrael o miru samo govori, ne drži pa se obljub Američanom. Sharon je namreč na vrhu z Abasom in Bushem v Akabi obljubil, da bo izraelska vojska palestinske voditelje napadla samo v primeru neposredne nevarnosti in ogrozitve varnosti izraelskih državljanov. Napovedal je tudi, da bo porušil sto nezakonitih izraelskih naselbin na palestinskem ozemlju, v resnici pa so oblasti ukazale rušenje le dvanajstih še nenaseljenih kolonij, drugih deset pa so začele zidati na novo. To po mnenju Palestincev dokazuje slabo vero izraelske vlade.

Ko se torej vrstijo incidenti, ki ogrožajo uresničitev načrta "Road Map", in ko je tudi situacija v Iraku vse prej kot pod nadzorom, pripravlja Bush novo vzporedno strategijo za Bližnji vzhod, ki bo slonela na obljubah o gospodarskem napredku tega območja. Upati je, da bo kombinacija vseh teh naporov na tem nemirnem delčku sveta čimprej obrodila konkretne sadove.

Breda Susič

Predsednik Illy sestavil deželno vlado

Novi deželni predsednik Riccardo Illy je sestavil novo deželno vlado. V njej so v glavnem odborniki, predstavniki raznih kategorij ali nekdanji politiki. Žal ni v njej nobenega Slovenca. Podpredsednik je postal Gianfranco Moretton, ki bo tudi odbornik za ozemeljsko načrtovanje in javna dela. Sledi Roberto Antonaz kot odbornik za kulturo in šport, nato Augusto Antonucci kot odbornik za finance. Ezio Beltrame bo imel resor za institucionalne zadeve, Enrico Bertossi pa za industijo, trgovino in turizem. Roberto Cosolini je odbornik za izobraževanje in delo, Franco Iacop pa za osebje. Enzo Marsilio bo skrbel za kmetijstvo in gozdove, Gianni Pecol Cominotto je odbornik za zdravstvo in socialne zadeve, Lodovico Sonego pa odbornik za prevoze in infrastrukture.

POVEJMO NA GLAS JANEZ POVŠE

Več pozornosti našim temeljnim vrednotam

Medtem ko so se z nedavnimi deželnimi volitvami pri nas ustvarili boljši pogoji za vsesplošno prijazno in prijetno vzdušje, pa tega ne moremo trditi za vsedržavne razmere. Kar nekaj znamenj namreč priča, da so še vedno v igri poigravanja z našimi temeljnimi vrednotami. Dovolj se je spomniti ponovnih napadov predsednika vlade na sodstvo, pa izglasovanega zakona o imunineti petih najvišjih državnih funkcij in seveda izjav voditelja Severne zveze ter njegovega pravosodnega ministra, ki sta zagrozila pribežnikom s topovi, se pravi z uporabo vojaške sile.

Kot smo na tem mestu že omenili, je napadanje sodstva s strani predsednika vlade eno najhujših možnih spodkopavanj demokracije. V hipu, ko sodstvo izgubi svoje polnomočje, je demokracija usodno načeta. In to pomeni, da vsi državljani in vsak posebej med njimi izgubimo del svoje varnosti in gotovosti. Od varnosti in gotovosti pa je bistveno odvisna kvaliteta našega življenja oziroma naše pravice. Zakon o imuniteti odvezuje najvišje državne osebnosti vsakršne krivde, in to z ozirom na kakršen koli, ne samo politični prestopek. Podobne imunitete naj bi bili deležni tudi poslanci, pri čemer se človek vpraša, kakšne namene imajo predstavniki vrhunske politike. Si želijo prisvojiti pravico za nedotakljivost ob prekrških, zaradi katerih smo ostali državljani kaznovani? Ali se jim zdi, da zase ne morejo odgovarjati in morajo biti pred kazenskim zakonikom dobesedno in v celoti zaščiteni? V nobenem primeru imuniteta te vrste ne vliva zaupanja. Spodkopava tisto temeljno vrednoto, po kateri smo vsi deležni enakih pravic in dolžnosti, kar se izniči, v kolikor bi imeli nad seboj nedotakljivo elito.

Najhujši primer spodkopavanja vrednot pa je gotovo grožnja, naj bi na pribežnike preprosto streljali. Potem ko so drugi glasovi želeli takoj omiliti ne prvi tovrsten izpad, je z naravnost diabolično izjavo postregel pravosodni minister. Oster odnos do pribežnikov je po njegovem več kot utemeljen, ker gre za pravo vojsko, ki prihaja k nam in je izjemno nevarna. Zahodni svet je zato nujno braniti, kot je Italijo v prvi svetovni vojni s svojo smrtjo odbranilo šesto tisoč padlih italijanskih vojakov. Če pa se pribežnikom ne bi postavili po robu z vsemi sredstvi, bi to pomenilo podlo izdajo vseh teh šesto tisoč italijanskih vojakov, vse te množice naših domovinskih žrtev. Pravosodni minister je presegel najbolj mračnjaško miselnost, ki s sklicevanjem na mrtve želi opravičiti uporabo nasilja danes. In tu je v nevarnosti verjetno najbolj bistvena vrednota. Uporaba nasilja namreč, pa čeprav proti tujcem, v resnici uzakoni nasilje nasploh, ne nazadnje tudi proti lastni družbi, kadar bi bilo to potrebno.

Tovrstnega spodkopavanja vrednot vsekakor ni mogoče mirno sprejeti. Seveda pa ostaja odprto vprašanje, kaj o vsem tem mislijo ljudje, kaj mislijo državljani in koliko se s temi problemi ukvarjajo.

NOVI GLAS

UREDNIŠTVO
34170 **GORICA**, PIAZZA VITTORIA-TRAVNIK 25
TEL. **0481 550 330**
FAX **0481 548 808**
E-MAIL **gorica@noviglas.it**

34133 **TRST**, ULICA DONIZETTI 3
TEL. **040 365 473**
FAX **040 775 419**
E-MAIL **trst@noviglas.it**

UPRAVA
34170 GORICA, P.ZZA VITTORIA-TRAVNIK 25
TEL. **0481 533 177**
FAX **0481 548 276**
E-MAIL **uprava@noviglas.it**

www.noviglas.it

GLAVNI UREDNIK ANDREJ BRATUŽ
ODGOVORNI UREDNIK JURIJ PALJK
IZDAJATELJ ZADRUGA GORIŠKA MOHORJEVA;
PREDSEDNIK DR. DAMJAN PAULIN,
REGISTRIRAN NA SODIŠČU V GORICI 28.1.1949
POD ZAPOREDNO ŠTEVILKO 5
TISK TISKARNA BUDIN / GORICA
NOVI GLAS JE ČLAN ZDRUŽENJA PERIODIČNEGA TISKA V ITALIJI - USPI
IN ZVEZE KATOLIŠKIH TEDNIKOV V ITALIJI - FISC
LETNA NAROČNINA ITALIJA 45 EVROV, SLOVENIJA 48 EVROV,
INOZEMSTVO 65 EVROV, PRIORITETNA POŠTA 85 EVROV
POŠTNI TEKOČI RAČUN 10647493
CENA OGLASOV PO DOGOVORU

Intervju / Stojan Pahor

Investicijske strategije

Dr. Stojana Pahorja poznamo kot aktivnega skavta in finančnega svetovalca, ki je zaposlen pri tržaški zavarovalnici-banki Unipol. Dr. Stojan Pahor je tudi naš strokovni sodelavec, saj vsak teden piše o finančnih zadevah za gospodarsko stran našega tednika.

Med nami moramo dnevno graditi neko "formo mentis" bodisi kulturne bodisi gospodarske pripadnosti našemu narodu.

Bi lahko kaj povedali o liku in poklicu finančnega svetovalca ter mogoče kaj o sebi?

Varčevalec ima danes različne možnosti za upravljanje svojih prihrankov. Lahko se čisto sam ukvarja s tem poslom ali se direktno obrne na banko, poštni urad, zavarovalniško družbo ali na finančnega svetovalca. Lik slednjega se je uveljavil v zadnjih 20 letih. Dejansko ga lahko definiramo kot strokovnjaka, ki po opravljenem državnem izpitu, z razliko od ostalih posrednikov, osebno spremlja svoje stranke. Od varčevalcev skuša dobiti vse potrebne informacije, jih temeljito analizira in nato predlaga najbolj primeren investicijski program za upravljanje celotnega premoženja. Poleg tega se finančni svetovalec ukvarja tudi s pokojninskimi in zavarovalniškimi storitvami. Finančni svetovalec ima nalogo, da racionalno svetuje primerne investicije tudi na podlagi tveganja, ki ga je varčevalec pripravljen sprejeti. Izjemnega pomena so zaradi tega periodična srečanja z varčevalci, ki služijo svetovalcu za akvizicijo novih informacij in preverjanje stanja naložbe ter za morebitne spremembe. Finančni svetovalec je edina po zakonu pooblaščena posredniška figura, ki lahko gre k stranki na dom ali jo lahko sprejme v svojem uradu, brez nikakršne hitrice, v katero silijo urniki ostalih posrednikov.

Pri opravljanju svojega poklica mora strogo spoštovati zakonska določila. Vsi finančni svetovalci so vpisani v državni seznam, ki ga urejuje ustanova CONSOB (Commissione Nazionale per le Societa' e la Borsa). Delovanje v nasprotju z zakonom lahko privede do suspenza ali celo do črtanja iz tega seznama in s tem do ukinitve opravljanja poklica. Poleg tega vsak finančni svetovalec lahko zastopa banko ali Borzo Posredniško Družbo (it. SIM-Societa' di Intermediazione Mobiliare). Torej ne sme delovati v osebnem imenu in od strank lahko sprejema samo plačilna sredstva, naslovljena na družbo, ki jo zastopa.

Marsikateri varčevalec enači finančnega svetovalca s posrednikom, ki svetuje strankam samo oblike varčevanja s tveganjem. Finančni svetovalec lahko nudi svojim strankam vse oblike varčevanja oz. naložbe brez tveganja do vlog z visokim rizikom. Isto velja za ostale posrednike, kot npr. Poštni Urad, ki velja za marsikaterega vlagatelja za tempelj stoodstotne gotovosti.

Osebno se ukvarjam s tem poklicem od leta 1995 in živim na Opčinah. Po končani ekonomski fakulteti v Trstu me je za to delo navdušil prijatelj. Po opravljenem državnem izpitu se naše izpopolnjevanje nadaljuje prek rednih tečajev. Čeprav naš poklic zaobjema celotnega človeka, sem v izvendelovni dejavnosti član deželnega vodstva skavtske organizacije ter aktivno sodelujem v krajevni župnijski skupnosti.

Kakšna je trenutna situacija na finančnih tržiščih? Izhajamo namreč iz večletne krize...

V zadnjih treh letih so delniška finančna tržišča krepko razočarala varčevalce. Vsa tri leta so namreč borzni tečaji zaključili letno poslovanje z negativnim predznakom. To se je zgodilo prvič v povojnem obdobju. Huje je bilo samo po gospodarski krizi leta 1929, ko so borzni indeksi zaključili poslovanje z minusom 4 leta zaporedoma. V zadnjih dveh mesecih, predvsem po vojni v Iraku, je na vseh svetovnih borzah začel prevladovati zmeren optimizem. Trenutno ustvarja nekoliko napetosti ovrednotenja evropske valute do drugih denarnih enot, predvsem do dolarja. Prekomerna okrepitev evra ima na evropsko gospodarstvo dva nasprotujoča si učinka. Po eni strani zaradi znižanja cene surovin ostane inflacija pod kontrolo, kar pozitivno vpliva na gospodarsko rast. Po drugi pa se zniža izvoz držav evropske skupnosti, kar obratno bremza gospodarsko rast. Katera težnja bo prevladala, ne vemo.

Če so borzni indeksi doslej krepko razočarali vlagatelje, tudi naložbe v obveznice niso rožnate. Čista donosnost najbolj reprezentativne državne obveznice BOT je zdrknila pod 2% letno, kar krepko nižje od letne inflacijske stopnje. Letna obrestna mera vlog na običajnih tekočih računih in hranilnih knjižicah ne presega odstotka.

Kako naj se varčevalci ravnajo v tem trenutku?

Svetovna borzna tržišča so sredi marca letos dosegla zgodovinsko nizke stopnje. Marsikateri varčevalec je prav v tistem najbolj negativnem trenutku preložil delniško naložbo v obvezniško ali zahteval vrnitev kapitala in s tem udejanjil izgubo. Za varčevalca je osnovnega pomena, da v sodelovanju z finančnim svetovalcem izdela zelo učinkovit osebni investicijski program in vlaga svoje prihranke ne glede na stanje na finančnih tržiščih. Dober investicijski načrt upošteva lastno osebno premoženjsko situacijo in navadno vsebuje tri različne investicijske komponente; in sicer: delniško, obvezniško ter monetarno. Delež delniške komponente je lahko tem večji, večji sta nagnjenost za tveganje in časovni razmah, ki zaobjema investicijski načrt. Upravičeno bo marsikateri varčevalec ugovarjal, da na borzo nikoli več zaradi pogubnih rezultatov v zadnjih treh letih. Večina finančnih posrednikov prav zaradi tega priporoča samo gotove oblike varčevanja. Osebno razmišljam nekoliko drugače. Na borzo se je potrebno vrniti, sicer postopoma in z majhnimi kapitali. V informacijo navajam, da je frankfurtski borzni indeks DAX 30 v zadnjih dveh mesecih po minimalnih vrednostih v polovici marca narasel za več kot 30%. Ko bodo borzni tečaji ponovno konstantno drseli navzgor, bodo isti finančni posredniki menili, da je potrebno spet vlagati v delnice? Ne bo mogoče prepozno?

Na Wall Streetu že od nastanka ameriške borze kroži naslednji rek: "Kupuj, ko ceste krvavijo". Smisel je naslednji: obdobje po strahovitem drsenju navzdol je najugodnejše za vstop na borzo. Čustva naj torej prepustijo pot racionalnemu razmišljanju. Hoja proti toku je v tem trenutku smiselna in potrebna.

Kakšni so izgledi za prihodnost?

Ob robu srečanja G-10 v Švici je guverner italijanske centralne banke Fazio poudaril, da se bodo v šestih mesecih za svetovno gospodarstvo začeli pisati boljši časi. V podporo temu prepričanju navaja pridobljeno zaupanje finančnih tržišč in večji optimizem potrošnikov.

/ stran 16

Marko Tavčar

Intervju / Vera Tuta Ban

"Ljubim svobodo, resnico in lepoto"

Prof. Vera Tuta Ban izhaja iz znane primorske družine in je priznana kulturna, družbena in politična delavka v naši skupnosti. Po poklicu je šolnica, dalje je tajnica Slavističnega društva Trst-Gorica-Videm, dejavna je v nabrežinskem društvu Igo Gruden, dolgo obdobje je bila zelo dejavna v Slovenski zamejski skavtski organizaciji in se tudi politično udejstvuje (svojčas je bila devinsko-nabrežinska podžupanja, zdaj pa je svetovalka opozicije v tamkajšnjem občinskem svetu). Njeno življenje in delovanje je zato ponujalo dovolj razlogov za pogovor, na katerega je rada pristala.

Slovenščina... bo ostala živa, dokler jo bomo uporabljali kot sredstvo za izražanje svojih misli in za komunikacijo.

Najprej bi Vas prosil, da se na kratko predstavite našim bralcem.

Po rodu in po rojstvu sem Tolminka, menda tudi po značaju. Sem vztrajna in navadno dosežem, kar se mi zdi pomembno. Čez vse ljubim svobodo, resnico in lepoto. Iz Tolmina so se moji starši izselili, potem ko je državna meja odrezala Trst in Gorico od ostale Primorske; moj oče, Slavko Tuta, je takrat že delal na slovenski radijski postaji v Trstu in moja mama Marica, mlajša sestra Ljubke Šorli, se je odločila, da gre za njim. Kupila sta hišo v Sesljanu, kjer je moj dom še danes in kjer živi tudi moj brat Igor z družino. Poročena sem z Jankom Banom; imava dve hčeri, Marjanko in Ivano, ki pa sta že obe samostojni.

Po izobrazbi ste slovenistka, po poklicu šolnica. Zakaj ste se svojčas odločili za to smer?

Na klasičnem liceju v Trstu sem imela med profesorji velike osebnosti, ki so močno vplivali na moj razvoj in na moje odločitve. Med vsemi predmeti sem imela najraje slovenščino, ki jo je poučeval prof. Pavle Merku'; zelo dosti sem brala, tudi svetovno literaturo v slovenskih prevodih. Po maturi sem želela študirati slavistiko, a očetu ni bilo všeč, da bi šla v Ljubljano. Zato sem se odločila za Padovo, kjer je bila stolica za slovenščino na Jezikovni fakulteti in je poučeval prof. Martin Jevnikar. Pri njem sem študirala slovenščino kot glavni jezik in sem diplomirala z disertacijo o Ivanu Preglju. Rada sem imela tudi ruščino in splošno jezikoslovje, tako da me je po končanem študiju mikalo, da bi se posvetila raziskovalnemu delu. Vendar je nazadnje prevladal moj "socialni" čut in sem se odločila za poučevanje na obvezni šoli. Takrat sem brala don Milanija in sem verjela, da je obvezna šola med vsemi najpomembnejša, ker zajema vse otroke brez razlik; poučevanje na selektivni višji srednji šoli in na univerzi me ni zanimalo.

Ste aktivna članica Slavističnega društva Trst-Gorica-Videm: kateri je cilj Vašega društva in kako si prizadevate, da bi ga dosegli?

Slavistično društvo je strokovno združenje, ki nudi možnosti strokovnega izpopolnjevanja in povezuje slaviste in njihovo delo, pri nas pa še posebej povezuje zamejstvo z matičnim prostorom. Naš jezikovni razvoj je kompleksen, a tudi živahen zaradi stikov z drugim jezikom, medtem ko je razvoj v matici drugačen. Povezava med obema je življenjskega pomena tako za matico in kot za obrobje. Odkar smo obnovili Slavistično društvo Trst-Gorica-Videm leta 1976, opravljam delo tajnice in se po svojih močeh trudim, da bi bile vezi med nami in z Ljubljano, Koprom, Novo Gorico čim bolj trdne in trajne. Posebno skrb posvečamo šoli in jezikovnim vprašanjem našega prostora in časa. Skrbimo tudi za strokovne ekskurzije kolegov iz Slovenije, da prihajajo v naše kraje in nas spoznavajo.

Naši dijaki na splošno dosegajo visoke uvrstitve na tekmovanjih za Cankarjevo priznanje, istočasno pa sta v naši skupnosti razvidna občuten padec ravni poznavanja jezika in precejšnje neskladje z značilnostmi pogovornega jezika v Sloveniji. Postaja za zamejce slovenščina manj živ jezik?

Slovenščina je toliko živa, kolikor jo uporabljamo. In bo ostala živa, dokler jo bomo uporabljali kot sredstvo za izražanje svojih misli in za komunikacijo. Slovenci v Italiji živimo potopljeni v italijansko enojezično stvarnost, kjer se slovenščine v javnosti ne vidi in ne sliši. Za svoj jezik se moramo posebej truditi pred vsiljivo italijanščino. Ni lahko obvladati jezika v našem položaju: zavestno se moraš odločiti za jezik, poiskati slovenske institucije, šolo, časopis, radio, društvo itd. in kar naprej prevajati iz italijanščine. Vse to je naporno in zahteva veliko intelektualne energije od človeka. Zelo razveseljivo je dejstvo, da je na naših srednjih šolah lepo število mladih, ki zelo dobro pišejo in se odlično uvrščajo tudi na vseslovenskih tekmovanjih za Cankarjevo priznanje. Glede jezika me ne skrbijo mladi, bolj me skrbijo nekateri časnikarji, posebno radijski in televizijski, ki so plačani zato, da bi uporabljali pravilen in živ jezik, pa ravnajo malomarno; dobesedno prevajajo besedne zveze, ki jih slovenščina ne pozna, in s tem uvajajo neznanje in zmedo v naše govorne navade.

S Slavističnim društvom organizirate med drugim Primorske slovenistične dneve. Izhajajoč iz tega, bi Vas vprašal, kako doživljate stike med obema deloma Primorske (v tem primeru na kulturnem in šolskem področju). Osebno imam vtis, da so se ti stiki še bolj zrahljali paradoksalno prav v času, ko bi se po vsaki logiki morali okrepiti in pomnožiti. Kaj pravite Vi o tem?

Nimam vtisa, da bi bili stiki obeh delov Primorske zrahljani, morda so postali bolj naravni in jih ne omenjamo posebej. Primorski slovenistični dnevi so se rodili v času pred petnajstimi leti iz nuje, da povežemo slovenski kulturni prostor na obeh straneh državne meje, ki je bila takrat še zelo zaprta; obe stvarnosti na eni in na drugi strani sta bili zelo različni; naši mladi so označevali npr. govor osrednje Slovenije kot "jugo". V zadnjih letih so se razmere spremenile in danes je že veliko boljše. Postali smo si bolj podobni, na obeh straneh meje... ista potrošniška družba.

/ stran 16

Ivan Žerjal

Od 8. do 14. avgusta

Romanje v Lurd

Za organizacijo U.N.I.-T.A.L.S.I. (združenje laikov, ki si prizadeva pomagati bolnikom posebno z izvedbo bolniških romanj v Lurd, Fatimo in druga Marijina svetišča v Italiji in izven nje) je leto 2003

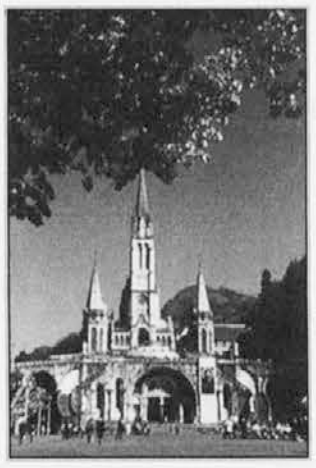

zelo pomembno leto, saj praznuje 100-letnico njenega obstoja.

Kdo je organizacijo ustanovil?

Giovan Battista Tommasi je bil zelo bolan, trpel je 12 let za "artritis deformante". Leta 1903 je romal v Lurd z upanjem, da bo ozdravel. V primeru, da se to ne bi zgodilo je bil trdno odločen, da se pred votlino ustreli. Ko je prišel pred votlino, je v srcu začutil nepopisno srečo, spoznal je vrednost življenja. Ponavljal je besede: "Marija ti si zmagala, ti si močnejša od mene". Ko se je vrnil v Rim, se je odločil, da bo vsako leto vodil bolnike v Lurd.

To je Lurd, to je kraj, ki ga moraš doživeti. V tistem tihem kraju pred votlino, se v tebi nekaj "zgodi".

Vabim te v Lurd, da se pred votlino ustaviš, v tišini premisliš svoje življenje. S seboj prinesi vse svoje stiske, težave, jezo, obup, in vse, kar nosiš v svojem srcu. Pred votlino odpri svoje srce in izvroči vse svoje tegobe materi Mariji.

Vabim te, dragi romar, vabim, te draga sestra, posebno vabim tebe, dragi fant/dekle, ki še ne veš, kam bi svoje življenje usmeril. Pridi in zaživel boš ... življenje.

Romali bomo z vlakom od 8. do 14. avgusta 2003 v spremstvu goriškega nadškofa msgr. Dina De Antonija. Za podrobnejše informacije sta na razpolago: gospa Joana Nanut, Štandrež, tel. 0481 21849 in Karel Bolčina, Štandrež, tel. 0481 21849, mobi 338 1958889.

Na Koroškem v Št. Juriju ob jezeru

Romanje treh dežel

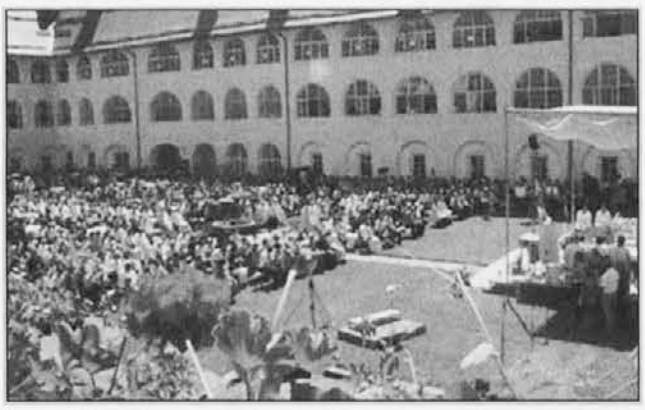

Nedaleč od Gospe svete na Koroškem je znameniti samostan v Št. Juriju ob jezeru, ki letos praznuje 1000-letnico ustanovitve. V tem lepem okolju krška škofija pogosto prireja srečanja in tudi večje shode. Prav na tem prizorišču so se v soboto, 21. t.m., zbrali verniki na tradicionalnem romanju treh dežel, ki je potekalo pod geslom Kristus, upanje Evrope, obenem pa je bilo tudi uvrščeno v del priprav za srednjeevropski katoliški shod, ki se bo zaključil prihodnje leto. Že dobri dve desetletji se tako romarji treh dežel zbirajo na različnih božjih poteh na Koroškem, v Sloveniji in v Furlaniji-Julijski krajini, da bi utrjevali misel o duhovni enotnosti, ki lahko v spoštovanju različnih kulturnih in jezikovnih prvin utrjuje misel sožitja in miru v tem prostoru. Prav zato je maša večjezična in jo darujejo v nemškem, slovenskem, italijanskem, furlanskem in latinskem jeziku. Pri slovesni maši se je v soboto zbralo več tisoč vernikov iz celovške, videmske in ljubljanske nadškofije, pa tudi številni gostje. Mašo je vodil celovški škof Alois Schwarz, somaševali pa so ljubljanski nadškof Franc Rode, videmski nadškof Pietro Brollo in salzburški nadškof Alois Kothgasser. Po maši pa so za romarje pripravili bogat kulturen program.

Karitas na Bovškem

Podpora socialno ogroženim

Zaporedne naravne katastrofe v zadnjih petih letih na Bovškem niso povzročile le bivanjskih problemov, ampak so te, zaradi nezadostne pomoči države, najbolj prizadetim povzročile še celo vrsto stisk, ki izvirajo tudi iz poslabšanega socialnega stanja najbolj revnega sloja prebivalstva in tistih starejših oseb, ki potrebujejo še dodatno nego, nimajo pa možnosti, da bi to pomoč plačale ali šle v dom za ostarele. Tega žal večina medijev, katerim večkrat očitajo udinjanje botram na oblasti, ne vidi in ne sliši.

Po svojih močeh marsikomu, že ves čas, pomagajo župnijske in škofijska Karitas. Tako je prišlo do tukajšnje poživitve karitativnega prostovoljnega dela, v smislu sedanjih priporočil slovenske Karitas, iz toliko večje nuje. Neformalne skupine obiskujejo starejše, bolne, invalide, ki ob takšni pozornosti vedo, da verno občestvo čuti z njimi, jih spodbuja in pomaga pri nošnji križa.

Pred kratkim je bovška Karitas pripravila v cerkvi Device Marije v polju mašo za bolne in ostarele ter na koncu še družabno srečanje z njimi. Pred sveto mašo je potekal prisrčen kulturni program otrok, dejavna članica tukajšnje Karitas Anita Gašperšič pa se je v smislu prošnje obrnila k Jezusu-zdravniku naših duš in teles: "Zbrali smo se ob Tvojem oltarju, da bi skupaj okusili moč Tvoje ozdravljujoče ljubezni. 'Ne bom vas zapustil sirot...', nam govoriš in svojo obljubo neprenehoma izpolnjuješ in nas ne zapuščaš niti takrat, ko v bolezni, starosti, osamljenosti ali obupu... ne znamo in ne zmoremo odkriti tvoje bližine. Med nami je veliko bratov in sester, ki tako ali drugače trpijo-doma ali v bolnišnicah, na samem ali v družbi. Danes Te prosimo zanje. Pomagaj jim s svojo milostjo, da bodo zmogli sprejeti in nositi križ, ki je zanje gotovo težak... Bodi jim blizu! Daj jim moč in vero, potrpežljivost in upanje, da bodo združeni s svojim trpljenjem lahko ob vsakem trenutku odgovorili: 'Zgodi se Tvoja volja, Gospod'."

Marsikdo od prisotnih je želel povedati, kako dober je lahko občutek takšne medsebojne povezanosti, po daritvi tako doživete maše in srečanja, kakšna je milost, ki se ga ni le trenutno dotaknila, ampak mu bosta v oporo podeljeni mir in veselje ob njem in bosta zdravilno delovala v srcu tudi v naslednjih dneh.

(MM)

S 1. STRANI

Poziv k spravi...

V deželi, v kateri se je do pred kratkim z etničnim čiščenjem še vedno uveljavljalo načelo iz 30-letne vojne (17. stoletje !!!) *cuius regio, eius religio* (čigar oblast, tistega vera), se je sveti oče posebej spomnil dveh krvavih dogodkov, s katerima so se na oltarju iracionalnega nacionalizma žrtvovala številna življenja. Najprej se je z zgodovinskim spominom "preselil" v žalostno obdobje bratomorne vojne v letih 1942-43. Obžaloval je poboje, ki so jih proti Srbom zagrešili Pavelićevi ustaši, in vlogo, ki so jo pri tem odigrali predstavniki katoliške cerkve. V kolektivnem spominu Hrvatov in Srbov je namreč še vedno zelo prisoten frančiškanski pater Tomislav Majstranović, sodelavec ustaškega vodje Anteja Pavelića, ki je bil na čelu enega od koncentracijskih taborišč. Janez Pavel II. se je seveda spomnil tudi pekla iz devetdesetih let, ki je prav v Bosni in Hercegovini pokazal svoj najkrutejši obraz. Papež je posebej omenil Republiko srbsko, v kateri so v preteklem desetletju paravojaške skupine srbske milice pod vodstvom Radovana Karadžića ustrahovale in izvajale etnične čistke nad nesrbskimi prebivalci. Sveti oče je svojo homilijo sklenil s prošnjo po spravi in upanjem po mirni ureditvi položaja na Balkanu, ki naj bi postala porok za vključitev BiH v EU.

Sveti oče, ki je v Banja Luki beatificiral Ivana Merza, hrvaškega učitelja, ki je umrl leta 1928, se je s svojim obiskom želel ponovno opravičiti za gorje, ki so ga "proti človeku in njegovemu dostojanstvu zagrešili sinovi cerkve". Seveda je med vsemi najbolj odmevna prošnja po odpuščanju vseh napak Cerkve, ki je zrastla v dokumentu *Tertio Millenio adveniente* iz leta 1994 in ki je bila *urbi et orbi* razglašena 12. marca 2000. Pred tem je Janez Pavel II. leta 1985 v Afriki prosil odpuščanja za obdobje suženjstva, leta 1992 se je opravičil domorodcem v Latinski Ameriki zaradi nasilne kolonizacije. Sveti oče se je v zadnjih letih opravičil tudi predstavnikom drugih veroizpovedi: leta 1996 je obžaloval poboj hugenotov na šentjernejsko noč leta 1572, ko je Henrik IV. s sprejetjem katoliške vere postal francoski kralj. V Grčiji se je leta 2001 opravičil za križarske vojne proti Konstantinoplu leta 1204. Zelo pomemben je tudi dokument, s katerim je papež leta 1998 priznal odgovornosti katolikov v Holokavstu.

SVETOPISEMSKA RAZMIŠLJANJA
OB BOGOSLUŽNIH BERILIH
V LITURGIČNEM LETU B

ŽLAHTEN IZBOR BOŽJE BESEDE, NEDELJO ZA NEDELJO

VILJEM ŽERJAL

SV. PETER IN PAVEL, APOSTOLA MUČENCA

Maša zvečer pred praznikom: Apd 3, 1-10; Ps 18; Gal 1, 11-20; Jn 21, 15-19

Dnevna maša: Apd 12, 1-11; Ps 33; 2 Tim 4, 6-8. 17-18; Mt 16, 13-19

Petrovo prvenstvo. Mogočni napis v latinščini pod stropom v srednji ladji bazilike sv. Petra v Vatikanu nas kaj lahko zavede v površno motrenje Cerkve kot Božjega ljudstva ali skupnosti verujočih. Napis, ki se vije od leve strani po vsej ladji, se glasi: "Ti si Peter / skala in na tej skali bom sezidal svojo Cerkev in vrata podzemlja je ne bodo premagala. Dal ti bom ključe nebeškega kraljestva; in kar koli boš zavezal na zemlji, bo zavezano v nebesih" (Mt 16, 18-19). Komu namreč daje vtis politične moči in nepremagljivosti Cerkve na tem svetu. Tedaj bi napak razumeli vso čudovito umetnost bazilike in vatikanskih muzejev ter drugih umetnin, ki so vse to ustvarile kot izraz globoke vere v Boga.

Jezus si je izvolil nemočne, grešne ljudi, za vodenje Cerkve. Kmalu po Petrovi izpovedi, da je Jezus Mesija, je ostro pograjal Petra, ki se je uprl trpljenju za Božje kraljestvo. Dejal mu je: "Poberi se! Za menoj, satan! V spotiko si mi, ker ne misliš na to, kar je Božje, ampak, kar je človeško". Obenem se obrne do vseh apostolov z besedami: "Če hoče kdo iti za menoj, naj se odpove sebi in vzame svoj križ ter hodi za menoj". Ker bo Sin človekov prišel v veličastvu svojega Očeta s svojimi angeli šele po strahotah ponižanja s trpljenjem in smrtjo (Mt 16, 23-27).

Tudi Giottova umetnina v atriju bazilike, "Navicella" (= ladjica), potrjuje vso krhkost Cerkve, a ki jo sredi valov in groženj s potopitvijo suvereno krmari sam Gospod po Petru skupaj z drugimi apostoli.

Jezus uči apostole, še najprej Petra, ponižnosti, služenja. Utrjuje jih v veri in zaupanju vanj v vseh težavah, rekoč: "Bodite pogumni! Jaz sem. Ne bojte se!" (Mt 14, 27). Ko bodo učili, ozdravljali, izganjali hude duhove, naj imajo vedno pred očmi, da vse, kar delajo, je Jezusov in Očetov dar, zato pribije: "Zastonj ste prejeli, zastonj dajajte" (Mt 10, 8). Peter ozdravi hromega moža od rojstva s temi besedami: "Srebra in zlata nimam, kar pa imam, to ti dam: V imenu Jezusa Kristusa Nazarečana vstani in hodi!" (Apd 3, 6). Graja pa hlepenje po prvem mestu v Božjem kraljestvu, zlasti pri bratih Jakobu in Janezu: "Veste, da vladarji gospodujejo nad narodi in da jim velikaši vladajo. Med vami pa naj ne bo tako, ampak kdor hoče postati med vami velik, naj bo vaš strežnik" (Mt 20, 25-27).

Pribije, da "Nihče ni dober razen enega, Boga" (Lk 18, 19). In še: "Jaz pa sem sredi med vami kakor tisti, ki streže. Vi ste vztrajali z menoj v mojih preizkušnjah" (Lk 22, 27-28).

Petrovo prvenstvo je prvenstvo ljubezni. Jezus je Petra kar trikrat vprašal, ali ga zares ljubi in ali ga ljubi bolj kot drugi apostoli. Peter je tedaj začutil vso svojo grešnost, zlasti trikratno zatajitev pred deklo in dvema neznancema ob Jezusovi aretaciji (Lk 22, 56-60).

Jezus mu je napovedal: "Simom, Simon! Glej, satan vas je zahteval, da bi vas presejal kakor pšenico. Jaz pa sem molil zate, da ne opeša tvoja vera. Ko se boš nekoč spreobrnil, utrdi svoje brate" (Lk 22, 31-32).

Vsa Petrova služba, vse prvenstvo, je izraz globoke in ponižne ljubezni do Jezusa in po njem do Očeta. Vse služenje je delo Svetega Duha-Ljubezni za rešenje človeka. Vsa Cerkev se veseli dobrih, svetih papežev. S sedanjim papežem pa smo lahko po pravici ponosni na darove, ki jih je Bog naklonil po njem svoji Cerkvi. Gotovo so sad otroške ljubezni do Jezusovega in Marijinega srca.

Hvaležni in ponosni smo tudi na enkratnega apostola Pavla. Ker pa je en sam ogenj ponižnosti in poguma pri oznanjevanju križanega Gospoda. Tako si upa celo okregati Petra zaradi njegovega strahu pred ljudmi (Gal 2, 11 nss). Prepričan je, da v njem živi Kristus, z njim je križan. Piše: "Kolikor pa zdaj živim v mesu, živim v veri v Božjega Sina, ki me je vzljubil in daroval zame sam sebe" (Gal 2, 19-20).

Apostola Petra in Pavla imenujemo prvaka apostolov. Toda Petru je Jezus zaupal prvenstvo ljubezni v veri in nravnosti, ki naj žari pred vsem svetom kot ponižna služba oznanjevanja in trpljenja za Božje kraljestvo, za Božji svet, ki prihaja.

Sveta Peter in Pavel, prosita za edinost v Cerkvi!

www.sovvenire.it

TRA I POVERI DI NOTTE

QUANDO SCENDONO LA NOTTE E IL FREDDO, NELLE STRADE DI ROMA SCENDE ANCHE UN GRUPPO DI RAGAZZI.

NIENTE DISCOTECA STASERA, MA UNA CENA TRA AMICI, UNA CENA TRA I POVERI.

NELLE MANI CIBO E COPERTE, NEI VOLTI UN SORRISO, PER NON LASCIARE CHE IL FREDDO CONGELI ANCHE IL CUORE.

Odloči se in nameni Osem od tisoč katoliški Cerkvi s tem, da podpišeš v posebno okence na svojem obrazcu davčne prijave 730-1 ali Unico 2003.

Cei Conferenza Episcopale Italiana

8X mille CHIESA CATTOLICA

Davkoplačevalci, ki niso dolžni predstaviti davčne prijave, lahko vseeno sodelujejo pri izbiri Osem od tisoč s svojim obrazcem CUD. Dovolj je, da podpišejo v okencu Chiesa cattolica in nato na dnu obrazca; potem naj zaprejo obrazec CUD v belo ovojnico in nanjo zapišejo svoj priimek in ime ter davčno številko z napisom "Scelta per la destinazione dell'Otto per mille dell'Irpef - Anno 2003". Pismo naj oddajo ali na pošti ali v banki do 31. julija. Vse potrebne informacije za podpis na obrazcu CUD se lahko dobijo na zeleni telefonski številki (Numero Verde) 800.348.348.

DESTINAZIONE DELL'OTTO PER MILLE DELL'IRPEF
Chiesa cattolica
Carlo Rossi
Sulla tua dichiarazione dei redditi o sul modello CUD

Razpis mednarodne literarne nagrade

Nagrada Depangher

Inštitut Gramsci za Furlanijo-Julijsko krajino, Društvo Istria, Skupina '85, Krožek '91 iz Devina-Nabrežine, Občina Devin-Nabrežina in Občina Koper razpisujejo nagradni natečaj v spomin na Giorgia Depangherja z namenom, da bi širili med mladimi tiste ideale bratstva in sodelovanja med narodi, ki so različni po jeziku in kulturi, a sorodni po zemljepisni legi in skupnih koreninah, ki jih je Depangher gojil kot šolnik, književnik, kulturni delavec in javni upravitelj.

Natečaj je vsakoleten in je namenjen študentom zadnjih dveh razredov višjih srednjih šol Tržaške pokrajine, občine Koper, slovenske narodne skupnosti v Italiji in italijanske narodne skupnosti v Sloveniji in na Hrvaškem.

Tekmovalci lahko prijavijo za nagrado:

a) esej o eni izmed dveh spodaj navedenih tematik;

b) prevod, še neobjavljen, cikla pesmi, po izbiri tekmovalca;

c) prevod, še neobjavljen, proznega dela, po izbiri tekmovalca;

Predložena dela so lahko sestavljena po želji ali v slovenskem ali v italijanskem jeziku.

Naslova za esej:

"Nepoznavanje slovenske kulture pomeni za italijansko stran ne samo količinsko pomanjkljivost, ker manj znaš, ampak pomeni tudi slabo oziroma nepravilno poznavanje svoje lastne kulture. Kultura tega prostora namreč ni le seštevek ločenih kultur, ampak je medsebojna prepletenost različnih kultur. Da bi premagali predsodke, ki hromijo vsako možnost konfrontacije in iskanja, moramo torej iskati v sebi vpliv drugega oziroma spoznavati drugega, da bi bolje spoznali samega sebe." Giorgio Depangher

"Dejstvo je, da pretresa ves svet v današnjem času močan proces poenotenja in integracije, kar sili v asimilacijo in v enoten masovni model stvarnosti, ki se sicer razlikujejo po zgodovini in tradicijah.Temu nasproten pa je drug pojav, in sicer vedno večja potreba posameznika po osebni identiteti. Oba pojava sta okvir, znotraj katerega gre razumeti novo pojavljanje etničnih skupin oziroma prerod nacionalne zavesti." Ferruccio Clavora

Naloge ne smejo presegati šest tipkanih strani za esej in tri tipkane strani za prevod; vsebovati morajo osebne podatke avtorja, ki jih overi njegova šola in nato nalogo odpošlje na naslov tajništva za Nagrado Depangher pri Inštitutu Gramsci za Furlanijo-Julijsko krajino, ul. s. Francesco 14/1, 34133 Trst, najkasneje do 20.12. 2003.

Nagrado prejmeta dve najboljši nalogi, ena za vsak jezik, ki ju bo izbrala posebna komisija, imenovana od organizatorjev. Sklep komisije je dokončen.

Nagrada v višini 500 evrov za vsakega nagrajenca se bo podelila na posebni slovesnosti, ki bo dne 4.2.2004 v sejni dvorani devinsko-nabrežinskega županstva. Najzanimivejša dela bodo objavljena v posebnem zborniku.

NAGRADA DEPANGHER črpa sredstva iz sklada, ki se nabira na tekočem računu pri banki Unipol, ul. Milano 3, pod geslom PREMIO DEPANGHER, tekoči račun št. 5. Vsak prispevek bo hvaležno sprejet.

Založba Mladinska knjiga

Razlika, roman flamske pisateljice Monike van Paemel

Pri založbi Mladinska knjiga je pred nedavnim izšla knjiga *Razlika* flamske pisateljice Monike van Paemel, ki je po poročanju Slovenske tiskovne agencije slovenski javnosti poznana predvsem kot borka za slovenske pravice do lipicancev, leta 1998 pa je v okviru slovenskega PEN z Borisom A. Novakom ustanovila tudi Društvo prijateljev Lipice. S slovenskim pesnikom jo druži tudi humanitarna angažiranost, saj je v času balkanskih vojn na noge postavila kar 42 centrov za begunce. Prav kalvarija tragičnih vojn na Hrvaškem in v Bosni in Hercegovini je glavna tema njenega dela, ki ga je urednik Aleksander Zorn označil za sodobno mešanico potopisa, fikcije, dnevnika, zgodovinske pripovedi, avtobiografije in esejistike.

Skozi glas lipicanca Siglavyja Monika van Paemel komentira kulturne razlike v Evropi in človeško norost, ki vedno pripelje do vojne. Prevod iz nizozemščine v slovenski jezik je opravil Boris A. Novak, ki je knjigi na pot spisal tudi obsežno spremno besedo.

Direktor Mladinske knjige Milan Matos je izrazil navdušenje nad delom Monike van Paemel, saj se, je po poročanju STA na predstavitvi v Ljubljani dejal, le redko zgodi, da lahko predstavi knjigo avtorice, ki prihaja od drugod, da bi opisala nas. Na poti na vojno območje namreč avtorica prečka tudi Slovenijo, njeni opisi pokrajin, ljudi in kulture pa po mnenju Borisa A. Novaka sodijo med najlepše strani, ki so bile kdajkoli napisane o Sloveniji.

Monika van Paemel, ki je v svoji deželi članica Kraljeve akademije znanosti in umetnosti, za literarne zasluge pa ji je tedanji belgijski kralj Baudouin leta 1993 podelil plemiški naslov baronice, je na predstavitvi pojasnila svojo intimno povezanost z lipicanci. Njen ded, častnik v prvi svetovni vojni, je nekoč zajel vojaka avstrijske vojske, za katerega se je izkazalo, da je Slovenec s Krasa. Ta mu je pripovedoval o belih konjih, ki plešejo na Mozartovo glasbo, in mnogo let kasneje je ded vsakokrat, ko je srebal kozarček žganja, pripovedoval to zgodbo, ki so jo po besedah avtorice sprejeli med družinske mite. Knjiga *Razlika* je po mnenju Monike van Paemel poziv k sprejemanju razlik, življenju z njimi, saj lahko nestrpnost vodi tudi v smrt.

"Gre za pisanje, ki je zelo inovativno; distanca se prepleta z osebno prizadetostjo ob posledicah vojne," je dejal o delu flamske pisateljice Novak, ki je tudi Razliko označil za "arheologijo 20. stoletja", saj avtorica v svojem delu navaja različne krvave dogodke minulega stoletja, ki se je tragično pričelo in tako tudi končalo.

Monika van Paemel je na flamsko literarno sceno v sedemdesetih letih stopila z romanom *Papagaj z modrim čelom*, v katerem je raziskovala jezikovne možnosti romaneskne oblike; njen drugi roman *Konfrontacije* pa skozi dialog več glasov uprizarja usodo sodobne ženske. Po Novakovem mnenju je njena najpomembnejša knjiga monumentalni roman *Prekleti očetje*, kjer se skozi polifonijo različnih pripovednih plasti izrisuje epska podoba flamske zgodovine dvajsetega stoletja. Avtorica je za roman prejela največjo možno umetniško priznanje v svoji deželi - belgijsko državno nagrado, njen najnovejši roman iz leta 2002 *Otrok z vsevednimi očmi* pa opisuje usodo otrok v vojni. Kljub tragičnim dogodkom, ki jih avtorica spremlja, se je v romanu *Razlika* (2000) odločila za optimističen konec.

"Sklepni prizor je magistralen in presunljiv: na mostu pred razrušeno sarajevsko Narodno knjižnico avtorica zajaše lipicanca in mu zaukaže, naj zapleše," meni o knjigi Novak.

Predavanja v Rimu

Prešernov zbornik v Dantejevem jeziku

Zanimanje, ki ga kažejo študentje na leposlovni fakulteti rimske univerze La Sapienza do slovenske književnosti, je naravnost presenetljivo, če upoštevamo dejstvo, da slovenski jezik s tako težavo še kljubuje (mogoče letos poslednjič????) na goriškem tečaju za prevajalce in tolmače, kljub prizadevanju odgovorne, prof. Marise Sestito, in zlasti kolegice dr. Marjete Kranner in kljub dejstvu, da bo od 1. maja 2004 slovenščina dejansko postala polnopravni evropski jezik.

Za položaj našega materinega jezika na akademski ravni v Italiji, in to še zlasti v okviru videmske Univerze, kjer je tako uspešno delal in ustvarjal letošnji jubilant prof. Martin Jevnikar in ustvaril soliden slovenistični krog, ki so ga sestavljali, poleg prof. Jevnikarja še prof. Lojzka Bratuž, prof. Robert Petaros, prof. Neva Godnič, dr. Andreja Duhovnik, če naj omenim samo nekatere, si vse premalo prizadevamo, še zlasti na politični ravni. Nam predavateljem, ki se vsak dan soočamo s težavami pomanjkanja študentov (vendar kdo študente obvešča o čudoviti možnosti, ki jo prav poklic prevajalca in tolmača nudi za takojšnjo zaposlitev, za poklicno zrelost, za en cel semester na tujem v okviru triletne akademske formacije????) in torej tvegamo, da ostanemo brez poklicnega angažmaja, saj nimamo niti enega samega Slovenca, ki bi bil stalno zaposlen na videmski univerzi za slovenski jezik, se nam vse skupaj zdi dokaj absurdno.

Klic na predavanja v Rim je bil torej nadvse nepričakovan in sem ga seveda sprejela z navdušenjem. Kdor stopi v rimsko predavalnico, takoj razume, da ima pred seboj izjemno motivirane mlade ljudi, ki z inteligentnimi in povsem vmesnimi vprašanji aktivno sodelujejo pri razkrivanju slovenskega literarnega bogastva in ob tem slovenske zgodovine. Za študij jezika skrbi odlični slovenski lektor dr. Uroš Urbanija.

Do pred kratkim je stalno mesto predavatelja za slovenski jezik in književnost zasedal prof. Miran Košuta, zdaj stalni profesor za slovenski jezik in književnost na tržaški leposlovni fakulteti, kjer se je z njegovim prihodom stanje slovenščine dokončno uredilo. V času svojega bivanja v Rimu si je prof. Košuta veliko prizadeval za širjenje in poznavanje slovenske literarne produkcije v italijanskem svetu in v tem okviru bil decembra leta 2000 glavni pobudnik mednarodnega simpozija ob 200-letnici rojstva Franceta Prešerna. Zdaj so prispevki simpozija izšli v posebni številki znamenite revije *Ricerche slavistiche*, ki jo je ustanovil Giovanni Maver in ki jo zdaj urejata znana italijanska slavista, profesorja Mario Capaldo in Sante Graciotti.

Izid dragocenega zbornika je omogočila predvsem senzibilnost Veleposlaništva Republike Slovenije v Italiji, Ministrstev za Zunanje zadeve, za Kulturo, za Šolstvo, znanost in šport Republike Slovenije ter Znanstveno raziskovalnega inštituta Filozofske Fakultete ljubljanske Univerze. Lično platnico bogati Šubičev Prešernov portret iz leta 1872, ki je last g. Mirana Kureta.

Zbornik, ki sta ga uredila bulgaristka prof. Janja Jerkov z rimske Sapienze in slovenist prof. Miran Košuta (italijanske prevode sta oskrbeli dr. Marija Bidovec in dr. Marzia Polačo), prinaša vrsto zanimivih prispevkov, ki vnašajo nekatere nove, zlasti komparativistične poglede na Prešernov pesniški opus: prof. Boris A. Novak razpravlja o Prešernovem *Sonetnem vencu*, prof. Boris Paternu razmišlja o antipetrarkizmu, prof. Atilij Rakar primerja Prešernovo *Novo pisarijo* z Dantejevo *De vulgari eloquentia*, prof. Janja Jerkov proučuje Prešernov pesimizem, prof. Mario Capaldo pa razkriva genezo nekaterih Prešernovih metričnih izbir.

Posebno zanimivi pa so prispevki prof. Marije Pirjevec in prof. Zoltana Jana, ki pišeta o širjenju Prešernove poezije v italijanskem svetu, prof. Ivana Verča, ki razmišlja o narodnih pesnikih, ter prof. Mirana Košute, ki je temeljito obdelal slovensko poezijo v italijanskih prevodih v poslednjih sto letih.

Knjiga predstavlja dragoceno novost za celotni slovenski kulturni prostor, saj gre za prvi primer "prešerniane", ki prodira v vsedržavnem merilu v svet italijanskih slavistov in torej dejansko prispeva k poznavanju slovenske književnosti.

Tatjana Rojc

NAPOVEDNIK

RADIO SPAZIO 103, SLOVENSKE ODDAJE (OD 27.6. DO 3.7.2003)

Radijska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97.5, 91.9, 90.9 Mhz; za Furlanijo 103.7, 103.9 Mhz; za Kanalsko dolino 95.7 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98.2 Mhz; za Karnijo 97.4, 91, 103.6 Mhz). Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan, razen ob nedeljah, od 20. do 21. ure. Spored:

- **Petek, 27. junija**: - Za poletne večere: Narodno-zabavna in zborovska glasba.

- **Sobota, 28. junija** (v studiu Andrej Baucon): Domače in tuje popevke. - Obvestila.

- **Ponedeljek, 30. junija** (v studiu Andrej Baucon): Glasbeni lističi z Andrejem: zanimivosti in informacije.

- **Torek, 1. julija** (v studiu Matjaž Pintar): - Ali veste, da ... glasbena oddaja z Matjažem.

- **Sreda, 2. julija:** (v studiu Danilo Čotar) - Pogled v dušo in svet: Črnoglavka. - Izbor melodij.

- **Četrtek, 3. julija:** (v studiu Niko Klanjšček).... - Zvočni zapis. - Glasba iz studia 2.

RADIO OGNJIŠČE

Pozdravljeni. Stopili smo v poletni čas, za mnoge čas počitnic, dopustov in oddiha. Na radiu si seveda počitnic ali dopusta ne moremo privoščiti in bomo z vami, cenjeni poslušalci, tudi v poletnih dneh. Oddaje ostajajo bolj ali manj iste kot doslej, le torkova *Brez meja* bo v poletnem času *Glasba brez meja*, ko boste lahko med 16. uro in 16.45 lahko prisluhnili glasbi z vseh koncev sveta. Želimo vam veliko prijetnega oddiha ob poslušanju Radia Ognjišče. Izberite si ga za prijatelja tudi v poletnih dneh in še lepše vam bo. Za vas, ki že preživljate dopust ali počitnice na obali, naj povemo še naši frekvenci za to območje, ti sta: 91,2 in 107,5 MHz. Pa: bodimo dobri.

Tabor slovenskih pevskih zborov

V Šentvidu pri Stični je bil v nedeljo, 22. tega meseca, 34. tabor slovenskih pevskih zborov. Spored je potekal pod geslom *Hodil po zemlji sem naši*, tokrat pa je bil uglašen na koroške ljudske pesmi in njihove priredbe. Na letošnji prireditvi je sodelovalo 150 zborov. Na prizorišču v Šentvidu pri Stični je pod vodstvom Igorja Švare v združenem zboru zapelo približno 4.000 pevcev. V soboto zvečer pa so na taboru nastopili zamejski zbori.

Po poteh Primoža Trubarja

Tudi med Slovenci je veliko ljubiteljev konj, ki se zbirajo tudi v raznih organizacijah in skupinah. Te ob rejskih ciljih in športnih pobudah občasno prirejajo tudi zanimive konjeniške pohode, ko udeleženci idealno preverjajo svojo zmogljivost in spretnost ter bolje spoznavajo svoje ljubljence. Konjeniški klub Grosuplje že nekaj lep prireja tak poletni pohod s t.i. Trubarjevo konjenico. Ime ni slučajno izbrano, saj so si za cilj postavili, da postopoma na konjih prepotujejo poti, po katerih je v svojem času potoval Primož Trubar. Letos so se odločili za več kot 450 kilometrov dolgo pot od Ljubljane do Salzburga. Ježa bo torej lepa priložnost za pridobivanje konjeniške kondicije, a tudi za odkrivanje naravnih in kulturnih zanimivosti ob poti.

Aktualno

Ukinitev vladnega urada za slovenski jezik

Urad Republike Slovenije za slovenski jezik je ustanovila oktobra 2000 vlada dr. Bajuka z namenom, da spremlja nastajanje novih zakonov in drugih pravnih predpisov ter upoštevanje že sprejetih predpisov v zvezi z javnim položajem, uporabo in uveljavljanjem slovenskega jezika ter o tem dvakrat letno poroča vladi. Po več letih zavlačevanja delovne skupine za slovenščino je lani državni svetnik dr. Zoltan Jan vložil v parlamentarni postopek tudi Zakon o slovenskem jeziku, ki naj bi zakonsko uredil slovensko jezikovno politiko, vendar se je zakon znova zataknil. Zato je bilo septembra lani sklenjeno, da ga popravljenega ali predelanega dajo v postopek trije poslanci oz. poslanke vladajoče koalicije: Tone Partljič (LDS), Majda Potrata (ZLSD) in Marija Tisovec (SLS), vendar tudi od vsega tega ni bilo nič. Na seji 12. junija letos pa je vlada sprejela sklep, da se Urad RS za slovenski jezik skupaj s še 4 drugimi uradi ukine, njegovo delo pa prenese na ministrstvo za kulturo. Z navedenimi ukinitvami oz. reorganizacijo naj bi se povečala učinkovitost in zmanjšali stroški državne uprave.

Državni svetnik dr. Zoltan Jan je na začetku junija na Državni svet naslovil pobudo, naj vlada ohrani Urad za slovenski jezik, ker "jezikovna politika daleč presega kompetence kulturnega resorja, saj sega tako rekoč na vsa področja (znanost, šolstvo, gospodarstvo, pravosodje ipd.)." Pričakuje se, da se bodo s pridružitvijo Slovenije Evropski zvezi jezikovni problemi na vseh teh področjih povečali oz. položaj slovenščine v Sloveniji poslabšal.

Dr. Janez Dular, direktor Urada RS Slovenije, meni, da bi Urad moral biti vladna služba, katero bi vodil minister brez listnice, kot variantno možnost pa je predlagal vključitev dela urada za slovenski jezik v ministrstvo za notranje zadeve, saj pokriva delovanje državne uprave, ta pa sega na raznovrstna področja javnega delovanja.

Po sklepu vlade bodo 28. junija predstojniki ukinjenih vladnih služb postali državni uradniki z naslovom vršilec dolžnosti, 1. januarja 2004 pa naj bi bili vključeni v posamezna ministrstva.

Razen Urada za slovenski jezik bodo v prvem koraku ukinjeni še 4 uradi: Urad za javna naročila, Urad za droge, Urad za priseljevanje in begunce in Urad za invalide in bolnike. V drugem koraku naj bi ukinitev oz. reorganizacija zajela še Urad za verske skupnosti, Urad za narodnosti, Urad za preprečevanje korupcije, Urad za varovanje tajnih podatkov in Urad za enake možnosti.

Trenutno deluje 21 vladnih služb oz. uradov, ki so podrejene neposredno predsedniku vlade (npr. Statistični urad, Slovenska obveščevalno-varnostna agencija), večina je podrejena generalnemu sekretarju vlade (zdaj je to Mirko Bandelj), po ena pa ministrstvioma brez listnice, in sicer za evropske zadeve in za regionalni razvoj.

Jakob Müller

Razstava sodobne umetnosti / Beneški bienale

Tudi Vanja Franko med izbranci

Goričan Vanja Franko, ki je v našem prostoru in tudi v širšem svetu poznan kot sodoben likovni umetnik, se je predstavil na letošnji izvedbi Beneškega bienala, ki je dejansko največja letošnja razstava sodobne umetnosti na svetu. Goriški slikar je za Beneški bienale pripravil posebno, sodobno, konceptualno likovno stvaritev, ki ji je dal naslov Ruit hora in je na ogled na enem od beneških razstavišč v sklopu niza povabljenih multimedijskih, računalniških in drugih likovnih umetnikov. Gre za sodoben triptih, v katerem se Vanja Franko navezuje na svoje predhodne likovne stvaritve in se tudi tokrat posveča nevsakdanjemu upodabljanju časa. kar se odraža na triptihu večjih dimenzij z vnašanjem rimskih številk v likovna polja.

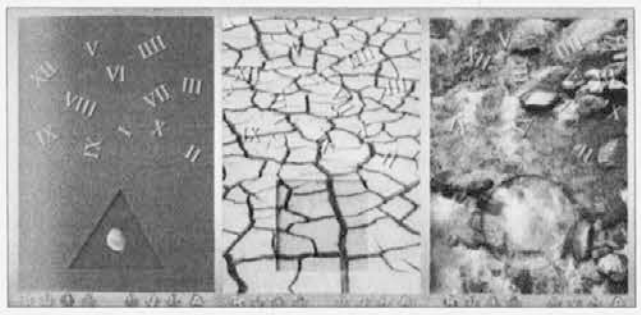

Direktor letošnjega Beneškega bienala Francesco Bonanni si je od organizatorjev največje razstave sodobne umetnosti v svetu izposloval dovoljenje, da je lahko k prireditvi pritegnil še skupino desetih kuratorjev sodobne umetnosti, med katerimi je tudi Slovenec Igor Zabel, sicer znani in uveljavljeni likovni kritik sodobne umetnosti na Slovenskem. Predvsem pa je direktor Beneškega bienala Francesco Bonanni poskrbel, da je beneška razstava sodobne umetnosti izjemno obsežna, saj je domala vse mesto v laguni en sam velik razstavni prostor. Razstave na osrednjih razstaviščih v Benetkah, ki so letos pod skupnim naslovom *Sanje in trenja* (*Sogni e conflitti*) umeščene na tradicionalnih beneških razstavnih prostorih, kot so Vrtovi (Giardini), muzej Correr in Arzenal, če navedemo samo nekatere, dopolnjuje še vsaj 99 drugih razstav, kar je seveda ogromno. In pri zgoraj povedanem nismo našteli še številnih dodatnih likovnih dogodkov, ki spremljajo letošnjo izvedbo Beneškega bienala!

Tudi zato nekateri kritiki Beneškega bienala letos poudarjajo, da je razstava sodobne umetnosti postala prevelika in bi zato moral biti kritični odnos do povabljenih drugačen, predvsem pa strožji. Dodajajo tudi to, da je Beneški bienale prevelik in ima premalo gledalcev, da bi morali razstavo narediti po vzoru podobne razstave Dokumenta, ki jo vsakih pet let priredijo v nemškem Kasslu, in še viliko drugih kritik vedo povedati.

Direktor Beneškega bienala pa je že s podnaslovom letošnje razstave, ki se glasi *Diktatura gledalca*, posredno odgovoril na te kritike, saj trdi, da je danes v globaliziranem svetu prav gledalec tisti, ki odloča, kaj je danes vredno v likovni umetnosti in kaj ni.

Težava pri vsem tem seveda nastane takrat, ko ima večina obiskovalcev in gledalcev razstavljenih likovnih del na Beneškem bienalu neprijeten občutek, da je razstavljenih preveč takih likovnih del, za katere so gledalci trdno prepričani, da jih lahko sami doma naredijo in jim zato ne bi bilo potrebno v pasji vročini na mučen in dolgotrajen obisk Beneškega bienala.

To pa je že večni in doslej še nerešeni problem sodobne likovne umetnosti, na katerega je pred več kot sto leti že bil opozoril dunajski genialni opazovalec tedanje meščanske družbe ter njenih navad in seveda razvad Karl Kraus, ki je takrat svojim bralcem dal naslednje navodilo: "Ne kupujte sodobne likovne umetnosti, naredite si jo sami!"

Vsekakor pa bo imel tudi letošnji Beneški bienale velik odmev v svetu, saj je v množici razstavljenih del gotovo tudi veliko takih, ki imajo trajno vrednost. zato smo veseli, da je med razstavljenimi deli tudi likovna stvaritev Goričana Vanje Franka.

(JUP)

V Goriškem muzeju

Brecljev zbornik

Minuli ponedeljek, 23. t.m., so na gradu v Kromberku, kjer ima sedež Goriški muzej, predstavili zbornik Goriškega muzeja Goriški letnik št. 28, ki nosi sicer letnico 2001, a je prišel iz

tiskarne Grafika-M s.p. te dni.

Naslovnica zadnje številke *Goriškega letnika* sicer prinaša fotografijo Ajdovščine, ki jo je leta 1900 posnel Anton Jakič, a naj to bralca ne zavede, saj je tokratni zbornik posvečen "sedemdesetletnici našega prijatelja in nekdanjega muzejskega sodelavca bibliotekarja Marijana Breclja. Malo je na Goriškem ljudi, ki so svoje poklicno življenje tako srčno in ustvarjalno posvetili razvoju humanističnih znanosti kot naš slavljenec. Njemu na čast smo za to priložnost naš zbornik preimenovali v *Brecljev zbornik*", je v uvod zapisal direktor muzeja Andrej Malnič, ki v svojem kratkem zapisu tudi izpostavlja dejstvo, da so "na prvo mesto postavili tiste članke, ki govorijo o Brecljevem bogatem in pestrem ustvarjalnem življenju." Več prihodnjič.

Italijanski prevodi tržaškega pisatelja

Dnevnik Il sole 24 ore o Borisu Pahorju

Testimone dalla doppia identità

Boris Pahor, pisatelj in pričevalec dogajanja na vzhodni italijanski meji v 20. stoletju, je italijanskemu večinskemu prebivalstvu v naših krajih dokaj neznan. Njegova dela so bila prevedena v velike evropske jezike, pot v italijansko javnost pa so si utrla s precejšnjimi mukami. Pred kratkim je tržaški pisatelj podpisal pogodbo z založbo Nicolodi iz Rovereta za izdajo svojih del. Z omenjeno založniško hišo je tržaški pisatelj že uspešno sodeloval.

Prevodi Pahorjevih del so v prejšnjih tednih zbudili pozornost lista *Domenica*, ki izhaja kot nedeljska priloga ekonomsko-finančnega italijanskega dnevnika *Il sole 24 ore*. Izpod peresa Diega Maranija smo tako lahko brali zanimiv prispevek, predstavitev del *Nekropola* in *Grmada v pristanu*. Marani skuša pisatelja približati bralcem z opredelitvijo tematike omenjenih del skozi oči samega tržaškega pisatelja. Avtor članka se tako spusti v obravnavo fašističnega dvajsetletja, ki je v italijanski javnosti večkrat tabu tema. Z naštevanjem fašističnih krivic v naših krajih (med drugim omenja požige in mučenja) poda Marani v svojem razmišljanju skoraj sarkastično oceno fašističnega režima *"Karadžićevi Srbi niso torej iznašli ničesar novega"*, tržaškemu pisatelju Borisu Pahorju pa posveti pomembno pozornost (prispevek je postavljen čez osem kolon) na straneh enega izmed najbolj branih italijanskih dnevnikov.

(AČ)

Sergej Verč, Pogrebna maškarada

Neobičajen primer za komisarja Perka

Komisar Benjamin (Beno) Perko se je vrnil med slovenske bralce z novim, sila neobičajnim, zapletenim in tudi nevarnim primerom. Dvanajst let po *Rolandovem stebru* in pet let po *Skrivnosti turkizne meduze* (oba izšla pri Založništvu tržaškega tiska) je izšel nov kriminalni roman tržaškega avtorja Sergeja Verča, *Pogrebna maškarada*, tokrat pri Cankarjevi založbi v Ljubljani. Delo je, po uvodni predstavitvi v okviru novitet Cankarjeve založbe v Ljubljani, doživelo še dve drugi predstavitvi, v Gregorčičevi dvorani v Trstu in v sugestivnem okolju slovenskega Krasa, točneje na turistični kmetiji Ostrouška-Pelicon v Coljavi, nedaleč od Gabrovice pri Komnu, kjer ima avtor zdaj svoje domovanje.

Pravijo, da tja, kamor avtor gre, privre iz njegovih del tudi novo okolje. To prav gotovo velja za *Pogrebno maškarado*: če je bilo prizorišče prejšnjih Verčevih romanov omejeno na Trst in tržaški Kras, se v njegovi novi kriminalki lep del zgodbe odvija na kraškem teritoriju na slovenski strani meje, v vasicah, o katerih si človek nikoli ne bi mislil, da lahko postanejo prizorišče kriminalnih in nasilnih dogodkov. Pravzaprav se pripovedovanje začne ravno v navidez idilični kraški vasici, kjer komisar Beno Perko uživa dopust na domačiji novega prijatelja in stanovskega kolega - načelnika slovenskih kriminalistov Marjana Bandlja. Vse se začne z nepojasnjeno smrtjo nekega Emila Luina: uradno naj bi šlo za samomor, a je res tako? Primer komisarju Benu ne da miru in zato preiskuje naprej (čeprav je uradno na dopustu), pri čemer naleti na stvar, ki je zagotovo veliko večja od njega samega. Perko, Bandelj in ostali (Benovo dekle Jasmin Fortuna, obducent dr. Revivo, inšpektor Ayala ter agenti Damato, Malusa', Lamacchia in Maver) se dobesedno znajdejo sami, v močvirju, kjer kraljujejo tajne službe in mafija in kjer ne moreš računati na podporo nadrejenih (te je med drugim avtor zelo dobro karakteriziral), prej nasprotno, nikoli ne veš, kdo je zares tvoj prijatelj in kdo ti v resnici streže po življenju ter kje je meja med služenjem državnim interesom in služenjem kriminalu. Res zapletena in nevarna zgodba, ki poteka med Trstom,

tržaškim in slovenskim Krasom ter slovensko Istro, posredno pa tudi drugje. Glavni junak Beno Perko in njegovi se v tem primeru lahko oprejo le na lastne izkušnje in moči, predvsem pa na lasten etični imperativ in na pozitivne vrednote (npr. poštenost in ljubezen), ki kljub globalnemu zrelativiziranju, značilnemu za današnjo družbo, ostajajo zanje še vedno referenčna točka. Veliko je tudi ostalih motivov, ki nam jih nudi ta knjiga: opozorilo, da okolje in življenje, ki ga živimo, le ni tako idealno, soočenje meščana z življenjem na Krasu, hrepenenje po velikem svetu idr.

Kako zgodba poteka in predvsem kako se konča, naj preberejo bralci sami, ki pri tem prav gotovo ne bodo ostali razočarani. Pripovedovanje je napeto, polno zapletov, odkritij in presenetljivih obratov, preko katerih avtor razpreda svojo zgodbo s pomočjo tekočega in sočnega besedila. V slednjem lahko naletiš na natančno obducentsko razlago vzrokov neke smrti, pa tudi na "krepak" besednjak, značilen za podzemlje in tudi za vaško okolje, ki pa vseeno vsebuje v bistvu dobrohotnost. Ko enkrat odpreš knjigo, se praktično ne moreš več ustaviti, ima namreč - kot prejšnji Verčevi deli - izjemno privlačno moč. Gre torej - kot je bilo med drugim rečeno na predstavitvi v Coljavi - za dobro literaturo: slednjo dopolnjujejo okusno oblikovane platnice, delo Maje Licul. *Pogrebna maškarada* Sergeja Verča je torej lahko primerna družica v teh vročih poletnih dneh. Zamejski ljubitelji kriminalk jo bodo lahko našli v Tržaški knjigarni, kjer, pravijo, gre zelo dobro v prodajo.

Ivan Žerjal

S 1. STRANI

Prelepo...

Letos se je to čudo zgodilo v soboto, 21. t. m., ob slovesnem začetku 5. izvedbe edine tovrstne gledališke pobude v zamejstvu, ki se je tako razrasla, da se je letos nanjo prijavilo 28 ljubiteljskih dramskih skupin s Tržaškega, z Goriškega in celo iz Slovenskega Porabja na Madžarskem. Zato se bo gledališki maraton razpotegnil do 6. julija, ko bo svečana razglasitev nagrajencev.

Najtežje organizacijsko breme tudi tokrat nosijo izjemno podjetni, požrtvovalni zagnanci in veliki častilci modrice Talije, člani Športno-kulturnega društva Cerovlje-Mavhinje, ki so poskrbeli za vse, kar je potrebno, in tega je seveda ogromno, da bodo festivalski dnevi potekali v najlepšem redu in da se je dobro iztekel otvoritveni večer. Na njem sta poleg nenadomestljive napovedovalke, povezovalke in vsestransko angažirane tajnice društva Darie Gherlani spregovorila predstavnika pokrovitelja festivala Občine Devin-Nabrežina, podžupan in odbornik za kulturo Massimo Romita ter odbornica Tjaša Švara, ki sta podčrtala pomembnost te kulturne prireditve, ki ne bogati le krajevni, ampak tudi celotni zamejski prostor. Društvu so poleg omenjene Občine pripomogli k uresničitvi gledališkega podviga Slovenska prosveta iz Trsta, Primorski dnevnik, Skupni podporni sklad in Zveza slovenskih kulturnih društev.

Manifestacijo je vsakič spremljala programska knjižica; letos se je ta prelevila v zajetno brošuro z naslovom Od Festivala do Festivala... na odru za vas, v kateri so poleg običajnega sporeda nastopajočih skupin uvodna misel Maje Lapornik, razmišljanja o festivalu, zanimiva anketa in še marsikaj ter zelo bogato črnobelo in barvno fotografsko gradivo festivalskih izsekov iz prejšnjih let. Publikacija je nekakšen predokus okroglega jubileja, do katerega je še veliko poti, a se bo kmalu prikazal na obzorju.

Veliki praznik ljubiteljskega gledališča, pa tudi praznik slovenske besede, nemalokrat pisano narečno obarvane, se je letos začel z nastopom otrok iz vseh razredov OŠ France Bevk z Opčin, ki so pod mentorstvom in režijo Nerine Švab številnemu občinstvu prikazali lepljenko *Stara hiša št. 5*. Zapuščeno hišo so si otroci izbrali za igralnico in v njej z malenkostnimi rekviziti in dognanimi scenskimi elementi pokazali vse mogoče: zaplesali so ljudske in moderne plese, zapeli, zarajali, zaigrali lutkovni igrici, prikazali svojsko različico pravljice *Rdeča kapica* in druge drobne odrske slike, v katerih so mali in veliki lahko izkazali svoje navdušenje do nastopanja in gledališkega ustvarjanja, ki jim ga je skozi šolsko leto posredovala njihova mentorica.

Tudi drugi festivalski dan je bil posvečen otroški duši: na odru na trgu, pod bohotnima krošnjama kostanja in lipe, so nastopili otroci OŠ Alojz Gradnik z Repentabra in KD Kraški dom. V priredbi in režiji Stane Milič so odigrali igrico Nika Kureta *Janko, Metka in Pepek*. Miličeva je dodala tekstu še nekaj pravljičnih junakov, da so lahko na oder stopili tudi najmlajši in pomagali spresti pravljično nit, v kateri jo je seveda skupila zlobna coprnica.

Na odru pod velikim šotorom, postavljenim na dvorišču nekdanje mavhinjske osnovne šole J. Murna, je Slovenski oder, delujoč v okviru Radijskega odra, v režiji Lučke Susič izoblikoval njeno izvirno igrico *Duh po cekinih*. V pravljični zaplet z neprikritim končnim naukom sta bila vpletena vesoljčka, ki sta nevede vzbudila v zglednem očetu policaju pohlep po denarju. Iskreno otroško srce pa je znalo modro spraviti vse spet v prave tirnice.

Po enodnevnem premoru so se festivalske luči prižgale spet v torek, 24. t. m., za skupino Mali Telego (Radijski oder-Slovenska prosveta), ki je predstavil še eno izvirno delo režiserke Lučke Susič *Sos za Veroniko*. Za njimi je Gledališka skupina SKD LonjerKatinara odigrala narečno igro *Ruobe za ne vj'rvat* Tonina Micheluzzija v režiji Ingrid Werk.

V sredo je na mavhinjskem trgu zavel goriški gledališki piš. Otroška dramska skupina KD Sabotin iz Štmavra je izvedla prisrčno lutkovno igrico Janeza Bitenca *Tinko Polovinko* v priredbi in režiji mentorice Irene Ferlat. V drugem delu večera pa je bila na sporedu prva letošnja velika predstava festivala: Dramski odsek PD Štandrež je v režiji Emila Aberška ganil publiko z občuteno izvedbo Bevkovega *Kaplana Martina Čedermaca* v dramatizaciji Borisa Grabnarja.

Pogrešamo Tino Forčič

Do trenutka, ko smo morali s časopisom v tisk, ni bilo še znano, ali so našli 17-letno Tino Forčič iz Šempolaja, ki jo pogrešajo že od torka, 17. junija. Tisti dan je bila namenjena na kopanje v Barkovlje, nosila je rdečo majco in krilo drap barve, sicer pa je visoka 165 cm, ima dolge, rahlo kodraste lase in temne oči. O izginotju Tine se je v zadnjih dneh tako v krajevnih kot v vsedržavnih občilih veliko poročalo, mi pa se bomo omejili na ponovitev staršev Milene in Edvina Forčiča, o katerem so poračali že drugi mediji, naj se Tina vrne domov oz. naj tisti, ki jo je morebiti videl, pokliče telefonske številke policije (113), orožnikov (112) ali pa samih staršev (mobi št. 333 4104230). V ponedeljek zvečer so starši nastopili tudi v okviru televizijske oddaje *Chi l'ha visto* na tretjem kanalu RAI, ki je posvečena iskanju izginulih oseb (tel. št. 06 8262). V naših zamejskih občilih pa je bil objavljen tudi poziv Tinine razredničarke, naj jo dekle pokliče na številko 347 0840975. Ob tej težki preizkušnji smo ob strani Mileni in Edvinu Forčiču ter družini tudi vsi pri Novem glasu z upanjem, da se bo njihova drama kmalu srečno končala.

Pismo katoliških organizacij tržaškemu županu

Preklicati odredbo o prosjačenju

Krajevne katoliške organizacije so pisale odprto pismo tržaškemu županu v zvezi z nedavno odredbo proti prosjačenju. Pismo objavljamo v celoti

Spoštovani gospod župan občine Trst

Podpisana združenja in gibanja želijo s pričujočim pismom izraziti svojo zaskrbljenost in nasprotovanje do nedavno sprejete odredbe v zvezi z nadzorovanjem prosjačenja v našem mestu.

Želimo vam posredovati nekaj razmišljanj z upanjem, da bomo tako lahko pripomogli k dobrobiti našega mesta.

1. *Ukrep se omejuje le na "preložitev" problema, namesto da bi se z njim soočil z resnostjo in človečnostjo. Položaj prosjakov se gotovo ne bo spremenil s tem, da jih oddaljimo ene od drugih ali pa, kar je še huje, da jim dejansko preprečimo prositi vbogajme sredi ljudi. Pravzaprav bi jih to naredilo še bolj revne in bolj emarginirane. Tudi v našem mestu so prisotne učinkovite pobude solidarnosti v korist revnim in tistim, ki živijo na cesti. Prizadevajo si zapolniti razdaljo med tistimi, ki imajo preveč, in tistimi, ki nimajo ničesar. Kaže pa, da omenjeni ukrep ne sledi tej liniji. Namesto da bi spodbujali indiferentnost (kar že na široko počenjajo posamezniki in institucije), bi lahko bilo verjetno bolje spodbujati sočutje.*

2. *Zdi se nam, da je ukrep nekoristen za odpravljanje pojava prosjačenja, katerega korenine in vzroki so zapleteni in specifični za vsakega posameznika. Naša dolgoletna izkušnja srečevanja z revnimi in s tistimi, ki živijo oz. prosijo vbogajme na cesti, nas pelje k temu, da verjamemo, da teh ljudi gotovo ne bo odvrnil od prosjačenja strah pred globo (ki jo bo težko plačati). In tudi ne bo spremenilo njihovega položaja dejstvo, da bodo morali spoštovati določeno razdaljo med seboj. Poleg tega se jim bo s tem ukrepom odvzelo to skrajno sredstvo preživljanja, kar jih bo zaostrilo in še bolj spodbudilo k prestopništvu. Zato ukrep, namesto da bi krepil varnost, v resnici tvega, da bo še povečal negotovost in oblike prestopništva.*

3. *Odredbo je predlagal odbornik za občinsko varnost, vendar mi ne verjamemo, da je revščina problem javnega reda. Prvič, v naši državi prosjačenje ni več prekršek (razen če se ne izvaja na agresiven način). Leta, pravzaprav stoletja zgodovine in socialnih politik nas učijo, da gre za socialni problem in da zato morajo biti odgovori socialnega značaja. Nismo pred invazijo, ampak pred nekaj desetinami oseb. Gre za vprašanje, s katerim se lahko resno, človeško in profesionalno soočijo javne socialne službe, da poznajo osebne situacije in pripravijo načrte pomoči, ki bi skrbeli za osebe v položaju skrajne revščine. To tudi v sodelovanju in sinergiji z drugimi realnostmi prostovoljnega dela.*

4. *Družba, ki nima sočutja, ki podi revne, ker slednji motijo, je družba, ki se pobarbari; družba, ki šibke dolži za lasten položaj, ki noče videti bolečine drugih, je sama šibka, se boji in prej ali slej postane nečloveška, ne samo s šibkimi, ampak z vsemi. To tudi zato, ker bomo prej ali slej vsi šibki. Trst ima tradicijo gostoljubnosti in sožitja med različnimi verami, tradicijami in kulturami, v svojem človeškem tkivu bo lahko našel nove poti civilnega sožitja in gostoljubnosti tudi s tistimi, ki so revnejši, naj bodo to italijanski državljani ali tujci.*

5. *Prosjaka se želi oddaljiti od mestnega središča, od krajev blagostanja. Zdi se nam, da odpor prihaja iz dejstva, da prosjaki nas spominjajo, da je treba naše mesto, naš svet, naše življenje spremeniti, če proizvajajo take "odpadke". Ne gre samo za izboljšanje mestne ureditve, ampak za izboljšanje človeškega okolja v okviru socialne ekologije, ki jo potrebujemo vsi.*

6. *Odredba prepoveduje prosjačenje, ki uporablja "lažna sredstva za vzbujanje sočutja drugih". To bi pomenilo, da "reveži se hlinijo, da niso pravi reveži". In s tem? Oni opravljajo svoj "poklic" revežev, ki morajo ganiti nekoga, da se jih usmili. Zelo zanimivo je, da se v družbi, ki pogosto temelji na videzu, samo revnim želi prepovedati se hliniti in se pojavljati. Govori se o ponarejenem prosjačenju: ali se mogoče razmišlja o oblikovanju prosjačenja, ki bi imelo "blagovno znamko"? Kako lahko razlikujemo resničnega reveža od tistega, ki to ni?*

7. *Odredba prepoveduje razkazovanje "ran ali odvratnih deformnosti" oz. "zasedanje takih položajev, ki bi v mimoidočih vzbudili nelagodje". Kaj bo zdaj morda prepovedano tudi jokanje v javnosti, ker bi to motilo mimoidoče in jim povzročalo nelagodje? Velikega škofa sv. Janeza Zlatousta so v cesarskem Carigradu spraševali o nekem podobnem primeru. Plemeniti in bogati matroni, ki se je zgražala nad prosjakom, ki se je glasno pritoževal, je odgovoril: "Ali te ni sram? Hlini bedo, ker mora živeti. To je nečast bolj zate kot zanj: on ve, da ima opravka z brezsrčnimi ljudmi, ki so bolj zveri kot ljudje, in da če se omeji na besede ganotja, ne dobi ničesar...Zakaj odkrivajo svoje pohabljene ude? Zato, da razbijejo tvoje kamnito srce. Zate." Sprašujemo se, ali ne bi bilo bolje biti zaskrbljeni za preštevilne prizore ran in nasilja, tako razširjenega kot virtualnega preko sredstev množičnega obveščanja, namesto da bi se znesli nad revежi, ki preživljajo svoje življenje na tleh, v odvisnosti od drugih, in ki so prisiljeni razkazovati svoje šibkosti, da lahko živijo. Prepoved prosjačenja pred cerkvami pa se nam na koncu zdi v jasnem nasprotju s stoletno pozornostjo Cerkve in posameznih kristjanov do revnih, o čemer obširno poroča Sveto pismo.*

Ta razmišljanja, ki nastajajo iz vsakodnevnega srečevanja s toliko reveži v našem mestu in v drugih realnostih, se nam zdijo koristna za ponovno preučitev omenjenega ukrepa in v vsakem primeru prikazujejo stanje duha in stališče občanov, ki se ne bojijo videti problemov in dram drugih in ki poskušajo, v kolikor zmorejo in na lastne stroške, izboljšati življenjske razmere tistih, ki živijo slabo. Še posebej dajemo glas tistim, ki v okviru pričujočih cerkvenih realnosti vsak dan skrbijo za karitativne službe. Nekdo bo rekel, da smo naivneži in sanjači. Morda bi potrebovali še koga, ki bi sanjal boljšo prihodnost tudi za naš lepi Trst, da slednji postane bolj človeško mesto, v katerem bo življenje lažje, bolj solidarno mesto, manj prestrašeno pred soočanjem s trpljenjem.

V luči teh razmišljanj in, poznavajoč vašo občutljivost za človeške in socialne probleme, vas prosimo, da nemudoma prekličete omenjeni ukrep. Poleg tega izražamo pripravljenost za sodelovanje pri delovnem omizju, da se soočimo, skupaj s pristojnimi institucijami, z vprašanjem skrajne revščine in brezdomcev.

Zahvaljujemo se vam za pozornost in vas prijazno pozdravljamo.

Za Katoliško akcijo
Michela Brundu
Za Škofijsko Karitas
Mario Ravalico
Za Skupnost sv. Egidija
Piergiacomo Baroni
Za Gibanje ognjiščarjev
Lucio Torelli
Za Gibanje Prenova duha
Paola Pillepich Gustini

Prva delavnica manjšinskih likovnikov

Lonjer gosti šest ustvarjalcev

Ta teden poteka v Lonjerju mednarodna likovna delavnica "arteden.lonjer/03" z manjšinskimi umetniki

Pod geslom "Umetniki vseh manjšin, združite se!" poteka te dni v Lonjerju prva mednarodna delavnica likovnih ustvarjalcev evropskih manjšin, poimenovana "arteden.lonjer/03". Manifestacijo prireja Slovensko kulturno društvo "Lonjer-Katinara" v sodelovanju z Zvezo slovenskih kulturnih društev ter pod pokroviteljstvom Ministrstva za kulturo Republike Slovenije, Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu, dežele F-Jk in Vsedržavnega odbora jezikovnih manjšin v Italiji (CONFEMILI).

Delavnico "arteden.lonjer/03" so predstavili prejšnji četrtek, 19. junija, v prostorih SKD "Lonjer-Katinara", o njej pa sta spregovorili predsednica društva Jana Pečar in Jasna Merku' (na sliki). Gre za prvo tovrstno pobudo v Trstu, katere zamisel je nastala letos pozimi in s katero bi organizatorji radi spodbudili mednarodne izmenjave na likovnem področju, umetnikom ponudili prostor in možnost za ustvarjanje ter ovrednotili Lonjer.

Pobude se udeležuje šest manjšinskih umetnikov: gre za koroškega Slovenca Hanzija Janija Mlečnika, Istrana Igorja Gustinija, Katalonca Jorgeja Berlata, Alzačanko Nadine Haberthür, Irko Deirdre McCarthy in Luiso Tomasetig iz Beneške Slovenije. Sedež likovnih delavnic je v Športno-kulturnem centru v Lonjerju, kjer ima vsak udeleženec na razpolago svoj prostor za ustvarjanje. Pri tem lahko kdorkoli pride in opazuje delo ter se sreča z umetniki, kar po prepričanju organizatorjev krepi možnosti ustvarjanja novih prijateljstev in novih izmenjav. Umetniki so nastanjeni po domovih lonjerskih družin, v soboto, 28. junija, pa bodo razstavili svoja dela. O pobudi bomo obširneje poročali prihodnjič.

(IŽ)

Občine / Koncert zbora Vox ecumenica

Očarljivi svet pravoslavne liturgije

V petek, 20. junija, je v cerkvi sv. Jerneja na Občinah nastopil zbor Vox ecumenica z izborom skladb iz pravoslavne liturgije

Pravoslavna liturgija vabi vernika, da se ob vstopu v božji hram popolnoma prepusti molitvi: moli naj z očmi, s katerimi sledi obredom pred bogatim ikonostasom ali za njim; z mislijo naj sledi Božji besedi; njegovo telo naj sodeluje s ponavljanjem znamenja križa na prsih; vonj po kadilu naj napolni njegova dihala. Kar prevzame tudi naključnega obiskovalca, pa je nedvomno sakralna glasba, pravzaprav petje, ki spremlja velik del nedeljskih in prazničnih obredov.

Opencem, v petek, 20. t.m., ni bilo treba poleteti v daljno rusko prestolnico ali v bližnjo beograjsko stolnico, da bi prisluhnili harmonijam vzhodnih mojstrov. Tudi spust v mestno središče oziroma v tržaško cerkev sv. Spiridijona jim je bil prihranjen. Vaška župnijska skupnost je namreč povabila v goste mešani pevski zbor Vox ecumenica, ki se ukvarja izključno s spevi pravoslavne tradicije. Njegova dirigentka, doktor muzikologije Ana Kaira, je diplomirana pevovodkinja, ki se je izšolala najprej v domačem Kijevu in nato nadaljevala svoje izobraževanje v Nemčiji. Posebnost zbora pa ni samo v izbranem programu, ki je prava redkost v našem pevskem prostoru, ampak tudi v njegovem sestavu: v njem najdemo predstavnike argentinske, perujske, ukrajinske, ruske in italijanske narodnosti. Dobra polovica glasov pa se rodi iz slovenskih grl.

Poklon openskim poslušalcem sta bili otvoritveni skladbi (oz. glasbeni molitvi) celovečernega koncerta: prvo, *Svjete tihi*, je namreč 11. aprila 1930 podpisal Stane Malič, drugo, ki je posvečena sv. Spiridijonu in nosi naslov *Sobora*, pa je uglasbil Viktor Šonc. Sledila sta daljši *Iže heruvimi* (*Himna kerubinov*) srbskega skladatelja Stevana Mokranjca (1856-1914), ki je prvi zbral ter raziskal srbske in makedonske narodne melodije ter jih uporabil v svojih stvaritvah, in krajši *Tebe pojem* iz leta 1928 v priredbi Kedrova. Drugi *Iže heruvimi* je delo ruskega skladatelja Dmitrija Bortnjanskega (1751-1825), *Otče naš* pa Nikolajeva. Vladimir Berdović je pred 33 leti napisal glasbo za molitev Carju nebesni, ki kliče blagoslov sv. Duha, v kateri je solistično vlogo odpela sopranistka tržaške operne hiše Elisabetta Richter. Po ritmično zelo izrazitem *Dostjno jest* Kornelija Stankovića je bil na vrsti *Njest svjat*, ki spada v Mokranjčev Requiem. Elisabetta Richter, Karina Oganjan in domačinka Martina Feri so zapele uvodni tercet velikonočne Makarove *Angel vopijašče*. Vjeruju Kastalskega je sledil še Mokranjšev *Tebe Boga hvalim*, ki je svečano zaključil petkov program. Župniku, g. Francu Pohajaču, strastnemu ljubitelju vokalne glasbe in zborovskemu pedagogu v zahvalo za povabilo in vsem zbranim za pozornost je odjeknil znan mnogoletni napev Bortnjanskega *Mnogaja ljeta*, katere začetne verze je odpel baritonist Vladimir Deyneka. Pevci Vox ecumenica so se navdušenemu občinstvu oddolžili za dolg aplavz še z dodatkom, in sicer z *Vjeruju* enega najbolj znanih ruskih skladateljev, Pjotra Ilijča Čajkovskega.

(AL)

OBVESTILA

NARODNA IN študijska knjižnica je od ponedeljka, 23. junija, do petka, 5. septembra, odprta s poletnim urnikom (od 8. do 16. ure). Zaradi poletnega dopusta bo zaprta od ponedeljka, 28. julija, do petka, 15. avgusta.

OB ZLATI maši msgr. Marija Gerdola bo stekla posebna tridnevnica. V četrtek, 26., petek, 27., in soboto, 28. junija, bosta ob 7.30 sv. maša s hvalnicami in govor v cerkvi Novega sv. Antona; ob 16.15 rožni venec, ob 17. uri pa sv. maša in govor v cerkvi sv. Jakoba. V nedeljo, 29. junija, bo ob 16. uri slovesno somaševanje v cerkvi Novega sv. Antona. Govoril bo p. Maks Klajnšek, gvardijan na Ptujski Gori. Slovesna sv. maša v rojstni župniji zlatomašnika bo v nedeljo, 6. julija, ob 9. uri v cerkvi Presvete Trojice na Katinari. Govornik bo prelat dr. Stanko Janežič. Dvojezična sv. maša ob somaševanju zlatomašnikov sošolcev msgr. Maria Penca in g. Marija Gerdola bo v soboto, 12. julija, ob 18.30 v cerkvi sv. Jakoba v Trstu. Govornika bosta oba zlatomašnika.

V NEDELJO bodo v Sv. Križu počastili svoja farna zavetnika sv. Petra in Pavla. Letos prav na njun god. Ob 10. uri bo slovesna sv. maša, nato pa običajna procesija s sv. Rešnjim telesom po vasi. Vodil jo bo salezijanski duhovnik g. M. Rakovnik. Poleg domačega mešanega cerkvenega zbora bosta sodelovala tudi nabrežinska godba in domači otroško-mladinski zbor. Naslednjo nedeljo, 6.7., nas bo obiskal naš g. škof Evgen Ravignani in bo birmal pet naših otrok.

ŽUPNIJA NABREŽINA prireja v nedeljo, 20. julija, romanje in izlet v Drežnico, na Vrsno in v Tolmin. Vabljeni!

DAROVI

ZA MISIJONARJA p. Ernesta Saksido: v spomin na g.o Ivanko Resinovič družine Buzečan, Cenda, Germani, Klinc, Pahor in Pertot 290,00 €.

ZA CERKEV v Bazovici: Sonja in Sandra Mahnič darujeta 100,00 €.

ZA CERKEV v Gropadi: ob 20. obletnici smrti Dragice Slenkonove darujeta Sonja in Nada 20,00 ter sestra Nada 20,00 €.

Izlet Kluba prijateljstva v Strunjan in Piran

Biseri v naši bližini (2)

Člani Kluba prijateljstva so se 26. maja podali na romarski izlet v Strunjan, ki slovi po znameniti božji poti, ter v Piran, na ogled minoritskega samostana

Frančiškani imajo v oskrbi cerkev od leta 1907. Za 400-letnico prikazanja so cerkev prenovili in poslikali. Iz tiste dobe je 15 medaljonov s skrivnostmi rožnega venca v loku okrog slike, ki prikazuje dogodek v noči pred 15. avgustom 1512. Marijino Vnebovzetje je postalo glavni praznik. Leta 1912 so belo oblečeno ženo - Marijo - slovesno kronali.

K "Sveti Mariji od Prikazanja" so se obračali za varstvo in pomoč zlasti mornarji in ribiči. Nešteti "ex-voto" v zakristiji pričajo, da je Marija mnogim pomagala. Pa ne samo mornarjem in ribičem, tudi drugim. O tem lahko beremo tudi v knjigi, ki so jo izdali lani za 490-letnico prikazanja. Predem smo odšli iz cerkve, smo si nabavili knjige in razglednice pri g. župniku.

Zelo me je ganila nekdanja navada mornarjev, da so trikrat zatrobili v pozdrav Mariji, ko so se vozili iz zaliva na odprto morje. Ker jim cerkev ni bila zadosti vidna, so na vzpetini za cerkvijo leta 1600 postavili velik kamnit križ, ki je bil pomorščakom kažipot do kopnega in do Marijinega svetišča. Po maši so se skoraj vsi izletniki-romarji sprehodili do njega. Drugi smo jih čakali v senci pod kostanji pred cerkvijo.

Prepeljali smo se v hotelsko restavracijo v Strunjan. Z okusnim kosilom so nam postregli kar na prostem. Pred pripekajočim soncem so nas branili krošnje dreves in veliki senčniki.

Kar kmalu smo se odpravili v Piran. Avtobus nas je pustil še pred mestom. Mesto ima še vedno srednjeveški videz. Njegove ulice so tako tesne, da po njih ne more voziti niti avto, kaj šele avtobus. Od postajališča avtobusov vozi vsake pol ure po obalni cesti majhen avtobus do Tartinijevega trga. Mi smo jo kar peš ubrali po senčnih uličicah proti našemu cilju: samostanu in cerkvi sv. Frančiška Asiškega.

V samostanu nas je pričakal pater minorit. Najprej smo se razgledali po prenovljenem križnem hodniku z vodnjakom na sredi. Ker je zelo akustičen, prirejajo v njem razne koncerte in podobno. Pater nam je govoril o zgodovini samostana in o cerkvi sv. Frančiška ob njem. Cerkev smo si ogledali. Vredna je ogleda, saj ima marsikatero zanimivo umetnino. Za glavnim oltarjem so vidni lepo izrezljani leseni sedeži za molitveni kor samostanskih bratov in pripravnikov.

Samostan in cerkev imata dolgo zgodovino. Leta 2001 je samostan praznoval 700-letnico. Leta 1301 so bratje že začeli gradnjo cerkve sv. Frančiška. Samostan je bil najprej pritličen, v 17. in 18. stoletju so ga prenovili in povečali. Samostan je imel velik vpliv ne le na verskem, ampak tudi na kulturnem področju. Saj so patri ustanovili in pomagali voditi 12 šol. V samostanu je bila šola za redovne kandidate in glasbeni oddelek. Baje je slavni glasbenik Giuseppe Tartini dobil osnovno glasbeno izobrazbo prav v tem samostanu. Devet njegovih sorodnikov ima grobnico pod cerkvijo sv. Frančiška, kar pomeni, da so bili Tartinijevi tesno povezani s samostanom. Ne moremo pozabiti, da je bil Piran v prejšnjih časih popolnoma italijanski.

Samostan je moral svoje delovanje prekiniti leta 1954, ko je bil v celoti nacionaliziran. Leta 1996 je bil z denacionalizacijo vrnjen bratom, ki so se takoj lotili njegove vsestranske obnove. Tako je lahko slovesno obhajal svojo 700-letnico.

S križnega hodnika smo vstopili v veliko dvorano. Predvajali so nam film o samostanu, cerkvi in Piranu. Film je bil s svojimi čudovitimi slikami in barvami prava paša za oči, glasbena spremljava pristen užitek, umetniško dovršeno recitirani verzi sv. Frančiška (prevedeni v slovenščino) so nam segali do srca. Nato nam je pater razkazal kar dobro založeno pinakoteko. V njej so lepe in zanimive slike Lazzarinija in drugih umetnikov.

Na Tartinijevem trgu smo si še privoščili sladoled. Nekateri so se medtem povzpeli do cerkve sv. Jurija. Končno nas je avtobus nekoliko utrujene, a zadovoljne, odpeljal v Trst.

/ **konec**

Nada Martelanc

Sv. Ivan / Procesija, kresovanje in kultura

Praznik farnega zavetnika

Župnijska skupnost pri Sv. Ivanu je tudi letos praznovala god svojega zavetnika sv. Janeza Krstnika. Višek praznovanj je bil pravzaprav že v nedeljo, 22. junija, na praznik sv. Rešnjega Telesa, ko je po svetoivanskih ulicah stekla procesija, kateri je sledila slovesna maša v slovenščini. Dan kasneje, v ponedeljek, 23. junija, je zvečer bila tradicionalna slovenska maša v stari cerkvici sv. Janeza in Pelagija, zatem pa so na stadionu 1. maja prižgali svetoivanski kres, obenem je bila na ogled razstava starih načrtov krajevnega Narodnega doma. Slovenska maša v stari cerkvici je bila tudi na god farnega zavetnika, v torek, 24. junija.

Obenem so stekle številne kulturne pobude. Poleg omenjene razstave načrtov Narodnega doma je domače društvo Slavko Škamperle priredilo v nedeljo zvečer predstavo Kdo je kriv Popotnih komedijantov. V petek zvečer pa je slovenska župnijska skupnost priredila v Marijinem domu koncert, ki sta ga oblikovala Moška vokalna skupina Sraka iz Štandreža in harmonikar Adam Selj. Poldrugo uro trajajoči koncert z melodijami slovenskih in tujih avtorjev je navdušil prisotno občinstvo, ki je nastopajoče nagradilo s toplim aplavzom, nato pa se je z izvajalci še sestalo na poznejši prijetni družabnosti.

Dolina / Pobuda občine in šol

Projekt prometne vzgoje

Zadnje dni maja se je na didaktičnih ravnateljstvih v Dolini in Domju zaključil projekt Prometne vzgoje, ki so ga skupaj pripravili didaktični ravnateljstvi in občina Dolina. Projekt, ki je bil namenjen tako šolam s slovenskim, kot z italijanskim učnim jezikom, je potekal dejansko celo šolsko leto, med katerim so agenti občinske policije obiskovali posamezne razrede in predstavljali dijakom najvažnejše cestne znake, ter jim razložili osnovna pravila obnašanja na cesti. Ob zaključku teoričnih tečajev je v dveh izmenah potekala še praktična izkušnja, na kateri so lahko dijaki predstavili pridobljeno znanje. Za italijanske šole je praktična vaja potekala pred gledališčem Prešeren v Boljuncu, za slovenske pa pred telovadnico v Dolini. Na obeh preizkušnjah so agenti občinske policije pripravili ustrezno progo z najvažnejšimi cestnimi znaki, nakar so se dijaki, na kolesih, ki jih je za to priložnost kupila občina, vozili po začrtani progi, v spoštovanju vseh cestnih pravil. V veliko zadovoljstvo staršev, vzgojiteljev in učencev samih so slednji dokazali kar dobro poznavanje cestnih predpisov in so dobro rešili tudi nekaj bolj zapletenih situacij, kar predstavlja dobro jamstvo, da bodo lahko v bodoče odrasli v odgovorne in osveščene državljane, ki bodo na cesti varni zase in za druge. Urad občinske policije bo področje cestne vzgoje uvrstil tudi v program naslednjih šolskih let.

Šolska vrata še niso zaprta

Državni izpiti za višješolce

Pouk se je na vseh šolah v glavnem že končal, vendar se šolska vrata še niso zaprla za tistimi dijaki, ki opravljajo zaključne izpite. Tako tudi sedemintrideset višješolcev zadnjih letnikov zaključuje prav v teh dneh zadnjo preizkušnjo, državni izpit.

V sredo, 18. junija, so se kandidatje zbrali v šolskih prostorih, da bi pisali prvo nalogo. Izbirali so lahko med štirimi tipologijami. Tipologija A je predvidevala analizo literarnega besedila, letos je padla izbira na Vipotnikovo pesem. Tipologija B je predvidevala sestavo eseja ali članka, dijaki pa so lahko pisali na temo s štirih različnih področij: o Bartolovem romanu *Alamut*, o pomenu poezije v današnji medijski dobi, o totalitarizmih in o vodi. Kandidati, ki so se odločili za tipologijo C, obravnavo zgodovinskega poglavja, so letos pisali o odporništvu na Primorskem. Nekateri so se odločili tudi za tipologijo D, in sicer za temo o moči podobe. Zdi se, da se je največ dijakov odločilo za članek v okviru tipologije B.

Naslednjega dne so se dijaki spopadli z nalogo iz predmeta, ki odraža specifiko posameznih usmeritev. Na klasičnem liceju so morali prevesti latinski odlomek iz Seneke, na pedagoškem so pisali iz pedagogike, na trgovskem poklicnem zavodu iz prava, na trgovskem tehničnem zavodu iz gospodarskega poslovanja in nazadnje na industrijskem tehničnem zavodu iz informatike.

Po treh dneh so se dijaki ponovno zbrali v ponedeljek, 23. t.m., za tretjo pluridisciplinarno nalogo, ki je preverila znanje iz drugih štirih ali petih predmetov. Po popravi še tretje naloge in objavi skupnih rezultatov vseh treh izdelkov se bodo dijaki še zadnjič predstavili pred izpitno komisijo za ustni del izpita, nakar se bodo lahko oddahnili do jesenskega časa in novega študija ali poklica.

(HD)

Uspela pobuda štandreškega rajonskega sveta

Mednarodni kiparski simpozij mladih na meji

FOTO DMP

Kot smo poročali v prejšnji številki, je potekalo v Jeremitišču od 16. do 22. junija prvo mladinsko kiparsko srečanje, ki so se ga udeležili študentje Akademije likovnih umetnosti iz Benetk, šole mozaikov iz Spilimberga in srednje lesarske šole iz Nove Gorice. Skupno je sodelovalo več kot 20 mladih umetnikov, ki so ves teden preizkušali svoje spretnosti in znanje po raznih kotičkih zelenega zaselka pri Štandrežu.

V soboto, 21. t.m. zjutraj, so mlade umetnike obiskali predstavniki oblasti in se seznanili s tehnikami obdelovanja lesa in sestave mozaikov. Prisotna sta bila župan občine Šempeter-Vrtojba Dragan Valenčič in odbornik pri goriški občinski upravi odv. Damijan Terpin; celo jutro sta se rada zadržala z mladimi, ki pripravljajo tudi s svojim kulturnim raziskovanjem in soustvarjanjem skorajšnji padec državne meje: prav je, da ta zgodovinski dogodek zaznamujejo s svojo svežo ustvarjalnostjo tudi mladi, ki bodo v prihodnje živeli na tej zemlji. Nekatera dela, zlasti tista v mozaiku, bodo namreč postavljena na območju sedanjega mejnega prehoda Štandrež-Vrtojba. Naslednjega dne pa je bil v župnijskem parku v Štandrežu uraden zaključek kiparske kolonije. Predsednik štandreškega rajonskega sveta Marjan Breščak je izročil udeležencem spominski pergament in priznanje v spomin na posrečeno pobudo. Zahvalil se je vsem, ki so pri tej prireditvi sodelovali, še posebno mladim iz več evropskih držav (Nemčije, Hrvaške, Danske), ki obiskujejo omenjene šole v Benetkah, Spilimbergu in Novi Gorici, nato Jeremitarjem, med katerimi so se mladi študentje zelo dobro počutili, prosvetnemu društvu Štandrež, ki je organiziralo sklepni večer, župniji Štandrež za prostor in Milenki Zavadlav, ki je skrbela za organizacijo srečanja. Prisotne je nagovoril tudi umetniški vodja srečanja in priznani slikar Franco Dugo.

Financiral je Sklad Goriške hranilnice

Vrtec Brolo bo imel zunanjo učilnico

Od začetka naslednjega učnega leta bo na razpolago učiteljicam in otrokom otroškega vrtca v ulici Brolo v Gorici nov in pomemben didaktični pripomoček.

Zunanji učni prostor oz. zunanja učilnica bo omogočala opravljanje raznovrstnih dejavnosti, namenjenih zbliževanju otrok naravi in njihovemu seznanjanju z okoljem, v katerem živijo. Očitno je, da se v današnjem času najmlajši učijo o svetu in naravi le ali večinoma iz medijev, kar jim omogoča posredno in nepopolno spoznavanje in doživetje.

Dejavnosti, ki jih bodo opravljali, pa bodo priložnost za neposredno doživljanje žive in nežive narave ter spoznavanje njene posebnosti in sprememb, vezanih na menjavanje letnih časov. Poznavanje življenjskega cikla bo vplivalo na uravnotežen razvoj otrok, ki bodo preučevali še osnove ekologije ter sožitja z okoljem, zlasti tistim, ki ga doživljajo vsak dan.

Nakup zunanje učilnice in opreme je omogočil Sklad Goriške hranilnice s bogatim finančnim prispevkom, ki ga je dodelil Združenju staršev OV Brolo.

Člani Združenja, Didaktično ravnateljstvo za šole s slovenskim učnim jezikom ter učiteljice vrtca Brolo se prisrčno zahvaljujejo Skladu za podporo navedene pobude, ki dokazuje, da le-ta ceni vloženo delo, opravljeno z izjemno dobro energijo in ob soglasju smotrov in ciljev.

FOTO DPD

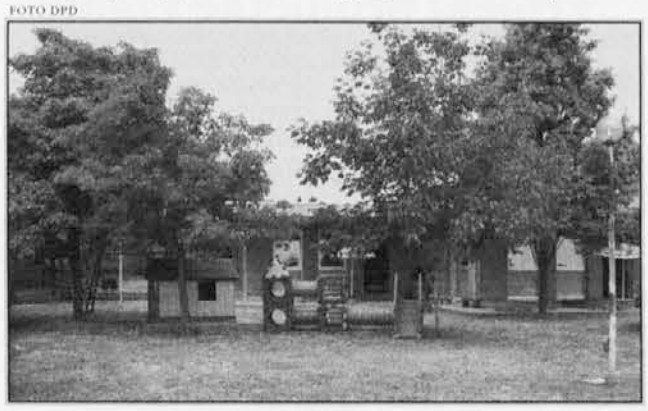

V lepi naravni galeriji

Očarljiva kresna noč v Jeremitišču

FOTO DMP

Veliko ljudi je v soboto, 21. junija, prišlo v Jeremitišče in se v najkrajši noči leta dolgo zadržalo v prijetni družabnosti. Zadnji obiskovalci so krenili proti domu, ko se je že danilo.

Ko so ob mraku prihajali prvi obiskovalci, so lahko občudovali mlade umetnike mednarodnega kiparskega srečanja, ki so svojim skulpturam vklesavali še zadnje poteze. Dela so nato razporedili na prireditvenem prostoru. Mladi ustvarjalci pa so se udeležili nočnega slavja in bili nad dogodkom zelo navdušeni. Program se je začel v lepi naravni galeriji med starim obzidjem ob kapelici z razstavo likovnih del. Harmonikar Ivan Zotti je z živahnimi melodijami odprl razstavo, na kateri so svoja dela predstavili razni goriški ustvarjalci. Slike z motivi iz Jeremitišča in Štandreža so razstavljali Dimitri Brajnik, David Faganel, D. Kuščar, Vera Malič, Sonja Maligoj, Janez Nanut in Andrej Saksida. O razstavljenih delih in avtorjih je spregovoril Damjan Paulin. Ob koncu obzidja, ko se prostor razširi, so domačini postavili oder, na katerem sta se predstavila člana dramske skupine Štandrež Majda Zavadlav in Božidar Tabaj **(na sliki)** z vedro igro *Čau čau, Rex!* Številno občinstvo je spremljalo izvajanje z očitnim zadovoljstvom, saj je z aplavzi večkrat nagradilo nastopajoče. Preden so z baklami prižgali veliki kres, so prijazni in delavni Jeremitarji postregli prisotnim razne osvežilne pijače, pečenega prašička, gulaš in kuhan krompir. Kres je zagorel visoko v nebo in nekateri so iz oblik in smeri plamenov napovedovali boljše čase za ta lepi štandreški zaselek...

Praznik v Sovodnjah

V sovodenjski občini je pretekli konec tedna bilo praznovanje občinske samostojnosti. V počastitev pomembnega dogodka je sovodenjska občinska uprava priredila tridnevno praznovanje (od petka, 20. junija, do nedelje, 22. junija) v kulturno športnem centru Danica na Vrhu sv. Mihaela. Petkov večer je bil s turnirjem briškole in plesom bolj družabnega značaja. Osrednja prireditev se je odvijala v soboto, 21. junija. Najprej so ob 19.30 odprli razstavo domačega kruha in medu, ki je bila tekmovalnega značaja. Osrednji govor večera je imel sovodenjski župan Igor Petejan. Kulturni program so zaokrožila dekleta zbora Danica z Vrha. Sledil je ples z ansamblom Zamejski kvintet. Občinski praznik se je sklenil v nedeljo, 22. junija, z *Zborovskim srečanjem treh dežel* v organizaciji društva Danica: nastopilo je šest pevskih zborov iz Slovenije, Avstrije in Italije. Zamejstvo je predstavljala ženska pevska skupina Vesna iz Križa. Ob tej priložnosti so pred začetkom občinskega slavja odprli prenovljeno cesto Gabrje-Vrh.

Glasba pod cerkvenim obokom

Slovenski center za glasbeno vzgojo Emil Komel iz Gorice vabi na glasbeni večer z naslovom Glasba pod cerkvenim obokom, ki bo v četrtek, 26. t.m., ob 20.30 v cerkvi sv. Ivana v Gorici ob prazniku zavetnika naše duhovnije. Slišali bomo lahko orgle, čembalo, flavto in violino, sodelovala bo tudi vokalna skupina Musicum. Po nastopu bo za navzoče družabnost na vrtu za cerkvijo ob zvokih pihalnega orkestra šole Komel.

3. poletni praznik v Podgori

Krajevna skupnost Podgora prireja 3. poletni praznik z razstavo ptičev in zajcev v nedeljo, 29. junija, v parku Sigmundgrof Attems v Podgori. Pri pobudi sodelujeta, poleg pokrajinske uprave, tudi CISI in bolšji sejem. Ob 11. uri bo nagrajevanje razstave zajcev, ob 17. uri turnir nogometa "balilla" (sodelujejo otroci od 9. do 16. leta). Ob 18. uri je predvidena otvoritev stenskih slik na ul. IV. novembra, ob 19. uri pa bo za dobro voljo poskrbel kabaretist Dario Zampa. Za vpisovanje kličite tel. št. 335 5384344.

Prvo sv. obhajilo v Gabrjah

V Gabrjah je na praznik Svete Trojice, 15. t.m., prejelo prvo sveto obhajilo šest otrok. Trije so z Vrha sv. Mihaela (Matjaž Ulian, Marta Brumat, Nicole Peric), po eden iz Gabrij (Erik Juren), Rupe (Mattia Caudek) in s Peči (Samuel Devetak).

Od 4. do 6. julija

33. festival "Števerjan 2003" pred vrati

Že je leto mimo in mesec julij je tu. Ljubitelje narodno-zabavne glasbe čaka marsikateri užitek na Festivalu v Števerjanu, ki bo letos 33. po vrsti. Postala je prava tradicija, da se prvi konec tedna v juliju zberemo v prelepi vasici v Goriških Brdih. Popeljali se bomo v števerjanske večere, programsko nabite z motivi narodno-zabavne glasbe, in se dobesedno zasanjali ob zvoku zapeljivih polk in valčkov, v svežini župnijskega parka pod Borovci. Gostoljubje organizatorjev, kapljica briškega vina in dobro založeni kioski pa bodo poskrbeli za prijetno družabnost na Festivalu, ki se večkrat rada zavleče pozno v noč. Organizatorji lahko zagotovijo, da je pri zrežiranju praznika potrebno ogromno moči, rok in dobre volje. Toda vzdušje, ki se ustvari, poplača vse napore.

In res je na vaškem trgu vse živo, priprave potekajo mrzlično in pričakovanje kreplko narašča iz dneva v dan. Prvi dan Festivala bo v petek, 4. julija. Z začetkom ob 20.30 bodo stopili na oder ansambli Viharnik iz Kamnika, Marjan Kočevar iz Kozjanskega, Minerali iz Smlednika, Dinamika iz Destemika, Štunf Banda Band iz Pivke, Gora iz Vipavske doline, Show Band Klobuk, Bobri iz Grosuplja, Modrijani iz Dobrne, Kifelčarji iz Cerkelj, Mlade Frajle iz Poljčan, Jurij iz Štor, Pod lipo iz Pivke, Sijaj iz Sevnice, Frajerji iz Vojnika, Spev iz Velenja. Dan kasneje, 5. julija, se bodo ob isti uri pomerili ansambli Štrk iz Ljutomerja, Zvončki iz Zgornje Savinjske doline, Cvet iz Radeč, Jernej Kolar, Izvir iz Dobrne, Alfonz Mišček iz Nove Gorice, Najlepši cvet iz Vač, Slovenski zvoki iz Brežice, Polka punce iz Ljubečne, Rosa iz Koroške, Unikat iz Gorice pri Slivnici, Korenine iz Novega mesta, Pokrajski fantje iz Velenja, Gorski cvet iz Črnega Vrha, Škangarji, Domina iz Kozja, Marjan Drofenik iz Šmarij pri Jelšah.

Finalni del Festivala, ki bo gotovo privabil ogromno ljudi od vsepovsod, bo v nedeljo, 6. julija, z začetkom ob 17.30. Krona nedeljskega srečanja pa bo pred podelitvijo nagrad nastop ansambla Slapovi, ki so v preteklih letih bili zmagoviti tudi na števerjanskem festivalu. Tu so namreč predstavili izvirno pesem *Ne reci nikdar*, ki je zaslovela.

Tudi letos bo nedeljski del Festivala snemala RAI-postaja Trst A, ki bo tudi podelila nagrade, razen občinstva in besedila.

Komisijo za glasbo bodo sestavljali Bertl Lipusch, Franc Lačen, Danilo Čadež, Jože Burnik, Tullio Možina, Zoran Lupinc, Jan Leopoli, Valentina Humar, komisiji predseduje Mihael Corsi; komisijo za besedilo pa Irma Rauh, Milan Jež, Lenard Katz in Franka Padovan. Za ozvočenje sta zadolžena Mice Karov in Niko Klanjšček, letošnjo sceno pa bo spet zarisala roka priznanega scenografa Jožeta Napotnika. Napovedovalca sta že ustaljeni sliki tekmovalnega trodnevja, in sicer Betka Šuhel in Janez Dolinar. Naj ne pozabimo, da bo letos v pevski sobi Sedejevega doma razstavljala svoja dela, steklene bisere, Eda Miklus; domačinki Erminija Podveršič in Ema Planišček pa bosta razkrili svoje klekljarske spretnosti.

Ljubitelji narodno-zabavne glasbe in vesele družbe ste torej vabljeni od 4. do 6. julija v Števerjan, kjer vas bodo v najlepši obleki toplo sprejeli vedno družabni Števerjanci!

Marjan Drufovka

Pred predstavitvijo

Portreti slovenskih likovnikov v Avstriji in Italiji

Trojezična knjiga avtorja Damirja Globočnika s fotografijami Tihomirja Pinterja

"Knjiga je prvi poskus predstavitve slovenskih likovnih umetnikov v Avstriji in Italiji. Knjiga govori o njihovem delu, o njihovih uspehih, načrtih in potrebah. Prispevala naj bi tudi k njihovi večji medsebojni povezanosti, k tesnejšemu stiku z matično domovino in prav tako k tvornemu sodelovanju s sosednima narodoma, s katerima smo Slovenci stoletja dolgo, ne samo življenjsko, temveč ustvarjalno povezani. Prepričani smo, da je prav umetnost ena tistih poti, ki vodi ljudi in narode k mirnemu in prijateljskemu sožitju." (Dr. Cene Avguštin)

Knjiga je izšla pri Mohorjevi družbi iz Celovca v sodelovanju z Goriško Mohorjevo družbo. Skupno je predstavljenih 49 slovenskih likovnih umetnikov iz Avstrije in Italije, od katerih kar 31 iz našega zamejstva: iz Benečije, z Goriškega in Tržaškega. Knjiga je večjega formata z barvnimi reprodukcijami in črnobelimi portreti fotografa Tihomirja Pinterja. Tiskana je trojezično s slovenskim, italijanskim in nemškim tekstom avtorja mag. Damirja Globočnika, umetnostnega svetovalca in vodje galerijske dejavnosti Gorenjskega muzeja v Kranju.

Predstavitev bo **v petek, 27. junija 2003, ob 18. uri** v predstavitvenih prostorih nad Katoliško knjigarno, Travnik 25, Gorica. Toplo vabljeni!

MOHORJEVA DRUŽBA CELOVEC in GORIŠKA MOHORJEVA DRUŽBA

vabita na predstavitev knjige

Damir Globočnik – Tihomir Pinter

PORTRETI

SLOVENSKI LIKOVNIKI V AVSTRIJI IN ITALIJI

petek, 27. junija 2003, ob 18. uri

v predstavitvenih prostorih nad Katoliško knjigarno v Gorici

Prijeten izlet

Pevci zbora Lojze Bratuž sklenili sezono v Olimiju

FOTO N. KLANJŠČEK

V soboto, 7. junija, smo se pevci mešanega pevskega zbora Lojze Bratuž napotili v Podčetrtek. Večina izmed nas je dopoldne še hitela po opravkih ali bila na delovnem mestu; prav prijetno pa je bilo vedeti, da moraš biti zgodaj popoldne pripravljen opustiti vsakdanje obveznosti in oditi: za kratek konec tedna v Olimije. Tja smo dospeli pozno popoldne in šli naravnost na akustično vajo v samostansko cerkev Marije Vnebovzete. Na večer smo se slednjič namestili na domačijo Haler. Pregreti od toplote ali izvrstnega domačega piva se nismo mogli upreti ponudbi znanih term Olimije, ki vabijo na nočno kopel. Tako je med plavanjem in raznimi hidromasažami nekdo privlekel na dan velikansko žogo in otrok, ki je v nas, je za en večer zaživel.

Naslednjega jutra se je nedeljska maša pričela ob 9. uri. Binkoštni obred smo spremljali s petjem na koru ob spremljavi na starodavne orgle, za katerimi je sedela naša pevka Mirjam Furlan. Izvajali smo slovensko mašo M. Tomca na čast sv. Cirilu in Metodu ter druge mašne pesmi slovenskih skladateljev Puša, Zafošnika, Kimovca, Gruberja in Hladnika. Domačinom in pobožnim turistom smo po maši ponudili še izbor pesmi. Izvedli smo tri *Ave Marije*, in sicer Gallusovo, Fajglovo in najsodobnejšo Quaggiatovo. Temu so sledile Bratuževa priredba *Kraguljčkov* in *Oj Bože me* A. Daneua. Številne pozorne poslušalce smo nato pozdravili s priredbami Lipa, *Venite rož'ce moje* in *Pa se sliš'*, Lebiča, Fileja in Pahorja v zaporedju. Potem ko so nas patri okrepčali z odličnimi domačimi slaninami, smo si ogledali čudoviti samostan. Ob poslušanju prijetne in simpatične, a zaradi tega nič manj globoke in bogate razlage patra smo spoznali zgodovino samostana samega ter cerkve in starodavne lekarne, ki spadata zraven.

Skupina pevcev, ki se je ob prihodu dan prej zagledala v visoke tobogane vodnega parka Aqualuna, ni mirovala. Treba je bilo prepričati dvoje Markotov - predsednika zbora in šoferja. Ko je bilo to opravljeno, smo tisti, ki so nam bile terme malo tesne, pričeli štiriurno drsanje in skakanje v osvežujoči vodi.

Od tu smo se vrnili mimo trojanskih krofov v Gorico, najprej na volišča in potem na delo. Tako smo res prijetno sklenili letošnjo sezono. Dobre volje smo bili predvsem zato, ker so se gostovanja lahko udeležili skorajda vsi pevci, kar se posebno v tem času težko posreči. Petje, dobro počutje in zabava pridejo potem kar same od sebe...

(Mi.Č.)

Poletno središče / Srečanja 2003

Razposajeni živžav se nadaljuje...

Sproščujoče počitniško vzdušje se nezadržno stopnjuje med otroki, ki obiskujejo poletno središče Srečanja 2003 v organizaciji Skupnosti družin Sončnica v parku Zavoda sv. Družine v Gorici, ki so ga tudi letos z veseljem dale na razpolago sestre našim neugnanim cicibanom, da se lahko naskačejo in naigrajo po prostranem travniku, pod košatimi drevesi in cvetočimi grmi, na gugalnicah, toboganu in vrtiljaku.

Pretekli, drugi teden sproščenega dopoldanskega letovanja je prehitro minil v objemu z domišljijo prežetih dejavnosti. Najmlajši se sicer ob tej pasji vročini kar niso mogli ločiti od bazena, ki vabi v svoje hladno naročje ob zidu stavbe Alojzijevišča. Nadebudni nogometaši so kljub neusmiljenim sončnim žarkom vztrajno brcali žogo in zabijali gole na igrišču. Dva krajša sprehoda v hladno zatišje Pevmskega parka in na grajski grič sta jih vendarle odtegnila od priljubljenega športa. Ob soškem bregu so se pomerili v raznih igrah in se pri tem nadvse zabavali. Ekskurzija na goriški grad pa jih je popeljala v davne srednjeveške čase, ki so jih otroci podoživljali ob starodavnih grajskih zidovih, in v grajskem parku med starimi drevesi.

Skupina 20 otrok se je iz središča odpravila v prostore centra CISI in tam v mizarski delavnici izoblikovala mozaik iz koščkov lesa in modrih kamenčkov. Manj srečni obiskovalci CISI, obremenjeni s telesnimi ali duševnimi hibami, pa so doživeli lepo dopoldne preteklo sredo, ko jih je Andrej pripeljal v središče. Naši otroci so jih pozabavali s pesmijo, plesom in igricami. Minuli petek se je okrog 60 udeležencev Srečanj 2003 porazdelilo v 6 skupin in na vrsti postojank pokazalo svoje sposobnosti v raznih spretnostnih igrah. Isti dan ni manjkalo veselje ob prijetno mrzlem obmetavanju z balončki, polnimi vode.

Ta teden se je večina otrok kar resno lotila plesnih korakov pod vodstvom plesnega učitelja Francija Vaupotiča. Kar se bodo naučili, bodo pokazali na prireditvi v petek, 27. t.m.

(IK)

OBVESTILA

OD 9. JUNIJA do 5. septembra stopi v veljavo poletni urnik goriškega sedeža SSO. Urad bo odprt od ponedeljka do petka od 9. do 13. ure.

V GALERIJI Ars nad Katoliško knjigarno razstavlja Andrej Kosič. Razstava je odprta po urniku uradov do 30.6.

DAROVI

ZA KOČO sv. Jožefa v Žabnicah: Adela in Franc Podveršič 50,00 €.

ZA SLOVENSKE misijonarje: Marica Kosič 100,00 €.

ZA SLOVENSKO Karitas: Marica Kosič 100,00 €.

ZA MISIJON p. Kosa: druž. Devetak s Peči ob 1. sv. obhajilu Samuela 50,00 €.

ZA MISIJONSKI center goriške nadškofije: družina Gulin ob krstu Jasne Tomsič 50,00 €.

ZA CERKEV v Števerjanu: N.N. 50,00; N.N. 20,00; sorodniki ob krstu Bernarda Terpina 50,00 ter za novi kip Jezusovega krsta 50,00; letnik 1948 na skupni 55. rojstni dan 50,00 €.

ZA CERKEV na Jazbinah: N.N. romar iz Verone 50,00; starši ob krstu Jane Štekar 50,00; botra ob krstu Jane Štekar 100,00 €.

ZA CERKEV v Sovodnjah: namesto cvetja v spomin na Jankota Petejana Čotovi z Vrha sv. Mihaela 100,00; v spomin na Jankota in Pepco Petejan druž. Tomsič 100,00; v spomin na Jelko Batistič Fajt darujejo: Slavica 25,00, Z.K. 50,00, Marija Batistič 50,00, nečaki France, Dagica, Silva, Zlatka, Sandra, Bruna in Patricija z družinami 175,00 €.

ZA CERKEV v Rupi: N.N. 5,00; N.N. 30,00; druž. Čotar iz Gorice 50,00 €.

ZA CERKEV sv. Ivana v Gorici: druž. Devetak ob krstu Ester 100,00 €.

ČESTITKE

Martinu in Mateji se je pridružila mala **Neža**. *Čestitamo ji nonoti Joana in Paolo, teta Kristina in Matija ter ostalo sorodstvo.*

Ob rojstvu male **Neže** *se s srečnimi starši veselijo vsi Martinovi sodelavci.*

Martinu in Mateji čestitajo ob rojstvu male **Neže** *člani in prijatelji PD Štandrež.*

SOŽALJE

Umrl je **Ruggero Martinuzzi**. *Člani uredništva in uprave Novega glasa, Goriške Mohorjeve družbe in Pastirčka ter še sotrudniki Katoliškega glasa se ga s hvaležnostjo spominjajo in izražajo sožalje ženi Rosanni, otrokoma Sabini in Lucu.*

KOROŠKA

Enotna lista na internetu

Virtualne in resnične razprave na Koroškem

Internet je že od svojega začetka bil namenjen komunikaciji: prvotno naj bi bilo to sredstvo komunikacije za vojaške zadeve, kasneje so se z računalniškimi mrežami povezovali raziskovalni centri, ki so bili oddaljeni tudi nekaj tisoč kilometrov, zadnje desetletje pa je internet pomenil za marsikaterega posameznika revolucijo v načinu komunikacije z drugimi. Celo najstniki, ki so "tradicionalno" komunicirali pretežno po telefonu, so spet začeli pisati sporočila - od kratkih SMS sporočil pa do elektronskih pisem.

Globalni pojav interneta se zrcali tudi na ravni lokalne komunikacije. Poleg ustvarjanja novih virtualnih skupnosti lahko na spletu opazujemo tudi obratni fenomen, in sicer kako se neka določena skupnost predstavlja oziroma si predstavlja komunikacijo po internetu.

Zgodovinar, ki bo čez nekaj let proučeval razvoj in vzroke sedanjih trenj med koroškimi Slovenci, bo morda lahko s pomočjo kakega internetnega brskalnika našel zbrane zapise, ki jih objavlja diskusijski forum spletne strani Enotne liste (EL).

Od začetka aprila do danes se je na forumu EL (http://www.elnet.at/mut/forum.-php) zbralo nad 760 različnih sporočil. Poleg osrednjega diskusijskega foruma imajo bralci spletne strani EL na voljo že vrsto občinskih forumov, v katerih pride tako do izraza krajevno dogajanje po občinah, a tudi vrsto zanimivih in uporabnih servisnih strani in dokumentacije - od ozadja razsodbe avstrijskega ustavnega sodišča o krajevnih tablah do zakonov, ki urejujejo manjšinjske pravice v Avstriji.

Namen in cilj foruma je jasno opredeljen, preden naključni (ali, bolje rečeno, redni obiskovalec) te spletne strani sploh lahko napiše svoj prispevek ali prebere prispevke drugih obiskovalcev:

"Naš forum je namenjen odprti in demokratični diskusiji. Cel dan se tu lahko diskutira o raznih perečih zadevah. Vsi lahko berejo - vsi lahko pišejo. Prosimo pa, da ostanete stvarni in da se potrudite za prijazno diskusijsko atmosfero. EL ne prevzema nobene odgovornosti za vsebino člankov, pridržuje si pa pravico, da izbriše protizakonite prispevke oziroma izključi uporabnika iz foruma."

Možnost, da lahko vsakdo izrazi svobodno svoje misli tudi anonimno, je spodbudila, da se je veliko število potencialnih pisem bralcev pravzaprav znašlo v digitalni obliki na spletnem forumu; omembe vredno pa je tudi dejstvo, da nekatera pisma bralcev, ki jih objavljajo koroški mediji (sedaj le *Novice* in *Nedelja*), lahko preberemo tudi v digitalni obliki na tej spletni strani ali pa lahko o njih izvemo v kakem anonimnem prispevku.

Diskuzija o bodočnosti narodne skupnosti in medijev na Koroškem se je preselila tudi na virtualno raven prav v času najbolj ostrih trenj znotraj narodne skupnosti. Zapisi, ki so nastali na forumu, zelo plastično in brez olepšav kažejo morda doslej skrito dimenzijo političnega dogajanja, to je občutke takoimenovane baze. Emocionalizacija politike ima v sebi tako dobro kot slabo stran: po eni strani omogoča posamezniku, da se javno in anonimno razkašlja, po drugi strani pa se s tem širijo neracionalni (emocionalni) argumenti v javnost. Prav zaradi tega mora emocionalni fazi slediti faza treznega razmišljanja in "ohladitve" strasti, kar je pravzaprav premisa za rešitev sproščenih latentnih konfliktov.

Peter Rustja

BENEŠKA SLOVENIJA

Deset let pohodništva, bratstva in prijateljstva med ljudmi

Obnavljajo stare vezi

Prebivalci obmejnih vasi Breginjskega kota in slovenske Benečije že deset let pripravljajo čezmejni pohod prijateljstva in bratstva med ljudmi, katerih nekdanje vezi je pretrgala državna meja...

Pred desetimi leti je dal pobudo za to prijetno športno druženje Aldo Cont, član Kulturnega društva Ivan Trinko. Tudi letos, v nedeljo, 15. junija, so organizirali 14 in 12-kilometrski Mednarodni (tekmovalni) pohod prijateljstva iz Čenjebole (Canebola) na italijanski strani - čez mejo pri Robedišču in s ciljem v Podbeli.

Čeprav so ti pohodi za najboljši čas ekip in posameznikov gotovih kategorij, pa je njih glavni namen druženje, obujanje starih in ustvarjanje novih prijateljskih vezi, solidarnosti do vseh in za nove odnose med narodi, sta pred podelitvami povedala Zdravko Likar in Viljem Černo. Priznanja so podelili tudi najštevilnejšim ekipam. Tokrat je bila to ekipa iz Šempetra pri Gorici, saj je štela kar 150 pohodnikov.

Na 14 km so se v kategoriji moški najboljše odrezali po naslednjem vrstnem redu: Francesco Tomig, Zvonko Šulin in Zdravko Likar; ženske: Morena Peršič, Valta Cenčič, Andreja Petrič; 12 km ženske: Jožica Kušin, Anica Gomišček, Miranda Cenčič; mladi do 16 let:: Marko Bombarder, Andrej Bombarder, Julija Rok; otroci do 12 let: Marko Čačinovič, Darinka Cingone, Sara Petrič.

Po razglasitvi rezultatov je Aldo Cont, predstavnik KD Ivan Trinko povedal, da se je vse skupaj začelo spomladi 1992. leta. Z Zdravkom Likarjem, načelnikom Upravne enote Tolmin, sta v Kobaridu šla na pivo in takrat mu je nekako takole razkril svojo zamisel o pohodu: "Za naše zapuščene vasice, za ljudi, je treba narediti nekaj oživljajočega pretoka - optimističnega družabnega vzdušja. Še preden sem mu razložil do konca, sem, po odobravajočem izrazu na njegovem obrazu, opazil, da sva podobnih misli. Še isto leto, 6. septembra, ko imamo v Čenjeboli velik praznik Device Marije - Vendimica (ta je vselej prvo nedeljo v septembru), smo s stotimi pohodniki štartali iz Čenjebole. Po kratkih težavah s politiko smo z organizacijo pohodov nadaljevali.

Kar nekaj sto pohodnikov pomeni zgovorno voljo ljudi po odpravi meje. Deset let prijateljskih pohodov čez odprto mejo od Čenjebole do Podbele, skozi čenjebolska Ravna in Breginjski kot, je velika reč! Veliko pomeni našim ljudem, ki živijo v majhnih obrobnih vasicah na obeh straneh meje. Ne gre le za vzpostavitev prijateljskih stikov, pač pa tudi in predvsem za ponovno navezovanje vezi in odnosov z našimi starimi sorodniki, s katerimi so se bili stiki pretrgali prav zaradi posledic meje. Dokumenti še iz leta 1600 pričajo o porokah med družinami iz Čenjebole in Breginjskega kota. Zato sem kot pobudnik presrečen, da dosega ta športna pobuda tako velik odziv."

Posebna priznanja za uspeh teh pohodov so ta dan zasluženo prejeli Zdravko Likar, Aldo Cont in Danica Hrast, ki je bila svoj čas predsednica KS Borjana - Bodbela.

Organizatorji so povedali, da bodo s temi pohodi nadaljevali tudi po odpravi meje, saj odkriva tukajšnjim ljudem vsak pohod nekaj novega, nepozabnega za sproščena skupna načrtovanja v novih evropskih povezavah.

(MM)

GLOSA JURIJ PALJK

O mivki

Ne vem, če ste že kdaj pomislili, da je poleg mačk tudi mivka tista stvar, ki razločno deli ljudi na dvoje, na tiste, ki jo imajo radi, in na tiste, ki je ne marajo.

Za mačke se ve, da so najbrž edine domače živali, ki jasno in razločno razdelijo ljudi, saj nas delijo na tiste, ki jih nimamo radi, in na tiste, ki jih imajo, nekateri celo tako, da jih imajo raje kot ljudi, kar seveda pove veliko o ljudeh in veliko o tistih, ki pravijo, da jih imajo raje kot ljudi.

Z mivko, tem drobnim peskom, ki je na nekaterih plažah, je podobno. Tisti, ki mivke ne maramo, neradi hodimo na morje v kraje, kjer je plaža mivkasta, medtem ko tisti, ki ljubijo mivko, ne prenašajo skalnatih in tudi ne prodnatih plaž.

Tudi v naši narodni skupnosti v Italiji se ljudje delimo glede mivke, kar se najlepše vidi prav poleti, ko je navada, da se hodimo kopat. Ker smo srečni, da lahko izbiramo, se tudi tu delimo na dva tipa ljudi, na tiste, ki imajo raje prodnato plažo v Sesljanu in Istri, in na tiste, ki se raje hodijo nastavljat soncu in v morje čofotat v bližnji Gradež ali pa v Lignano, kamor zahajajo radi predvsem mladi, a najbrž ne samo zaradi mivke, pa čeprav se pravi, da je tam doma zlata mivka, zlata zato, ker ima rumenkasto bleščeč izgled., skorajda sijaj.

Ne vem, če ste že kdaj videli Slovenca iz osrednje Slovenije, ki se je do nedavnega poleti vedno hodil kopat samo v Istro in Dalmacijo, kjer skorajda ni mivkast plaž, kako se prvič srečа z mivkasto plažo in umazanim morjem pred njo, največkrat umazanim samo od mivke. Navajen, kot je, na kamnito dalmatinsko in istrsko obalo in plažo ter seveda na kristalno čisto morje, se kar ne more načuditi, da je lahko morje pred mivkasto plažo tako umazano in seveda tako plitvo, da lahko hodiš stotine in stotine metrov proti odprtemu morju, ne da bi mogel zaplavati. Nelagodno se počuti tako pri takem morju kot tudi na mivki, ki je ni vajen.

Imam srečo, da živim tik zraven Gradeža in se lahko zabavam ob pogledu na turiste, ki prihajajo na Zlati otok, kot Gradež domačini tudi imenujejo. Najraje v Gradež hodim sicer pozimi in v pozni jeseni ter zgodnji pomladi, ko ni veliko ljudi, večkrat pa grem tudi sam v Gradež v polni turistični sezoni.

Gradeža brez mivke in nemško govorečih turistov čez poletje seveda ni, pa čeprav z veseljem opažam, da se število slovenskih turističnih gostov v tem mestecu ob Jadranu iz leta v leto veča. Če je bilo do nedavnega še znano, da v Gradež ljudje iz Slovenije ne hodijo letovat, in si zato razen urejenih gospodov iz Ljubljane, ki so si na jesen življenja omislili veliko let mlajšo ljubico, s katero se niso mogli ravno kazati v Ljubljani, v Gradežu težko srečal še kakega turista iz osrednje Slovenije, se je danes slika spremenila. Gospodov iz Ljubljane z lepimi dekleti, ki bi bile lahko njihove hčerke, a to niso, in z velikimi avti skorajda ni več preprosto zato, ker je na plaži v Gradežu vedno več ljudi iz osrednje Slovenije.

Na mivki v Gradežu se tako danes poleg domačinov, italijanskih turistov z vseh koncev polotoka, avstrijskih in nemških letovalcev, Čehov in Madžarov, Slovakov in Rusov, nastavljajo soncu in iščejo svoj meter morja tudi slovenski turisti. Po več kot petdesetih letih se torej tudi slovenski človek iz domovine zaveda, da je Gradež tudi njegov, vsaj toliko kot Portorož, da spada v njegov miselni svet, pa čeprav slovenskim ljudem, ki gredo na morje, mivka ni všeč.

To se najbolje vidi, če opazujete razočaranje slovenske družine, ki pride prvič v Gradež in zagleda mivkasto plažo, že čez pet minut ugotovi, da mivka pride povsod, tudi in še posebej tja, kamor ne bi smela, da je pesek nadležen in zna biti zato zoprn. Pa se usedejo in začnejo svoje "poletno počitniško delo", ki je v ležanju na soncu in počasni hoji do morja, v katerega se samo namočiš in potem počasi greš ponovno do ležalnika. Medtem pa se ti otroci igrajo v pesku in so od mivke tako umazani, da jih največkrat ne spoznaš.

Ker smo Slovenci urejeni ljudje, imamo radi čiste avte in vam zato odsvetujem opazovanje večernega odhoda slovenskih ljudi s plaže v avto, kjer dobite dokončen dokaz, zakaj slovenski možje ne maramo mivke: očetje, ki ponavadi vozijo, dajejo tako glasne napotke in s tako sočnimi izrazi spremljajo od mivke umazane otroke v lastne avtomobile, da je bolje, "če se narediš Francoza" in greš- Slovenec mimo Slovenca tiho naprej.

paljk@noviglas.it

Ekskurzija Škofijske gimnazije Vipava

Lahkih nog naokrog

Junij se je za nas, dijake prvih letnikov, začel pestro, daleč stran od "zguljenih" šolskih klopi in soparnih, zatohlih učilnic. Vas zanima kje? Šolski vsakdan je popestrila štiridnevna ekskurzija po zamejski Sloveniji v Avstriji oz. Koroški, Prekmurju in Prlekiji.

Potovanje naj bi se začelo ob avstrijski meji, z ogledom Vrbskega jezera, a nam je načrte prekrižala zapora ceste, zato smo pot nadaljevali v Brežah, kjer smo se povzpeli do grajskega poslopja na griču nad mestom. Temu je sledil obisk cerkve in grobnice sv. Heme v Gurku oz. Krki, nato pa smo se peljali mimo Gosposvetskega polja k cerkvi Gospe Svete. Sprehodili smo se tudi po ostalinah antične naselbine na Magdalenski gori. Naslednja točka ogleda je bil Krnski grad s cerkvijo sv. Petra. Naslednje jutro smo pohajkovali po Celovcu, nato odšli v Djekše, najbolj severno slovensko vas. Popoldan sta nas v vsej svoji lepoti pričakala mariborska, Slomškova stolnica ter znameniti mariborski Lent z najstarejšo trto v Evropi, ki še obrodi. Dež nas je pospremil do sv. Trojice v Slovenskih Goricah. Tretji dan se je pričel ob tromeji, do koder nas je vodila gozdna učna pot. Na lastne oči smo se lahko prepričali, da je grajsko poslopje pri Gradu na Goričkem največje na Slovenskem. V Murski Soboti smo z zanimanjem vstopili v protestantsko cerkev ter postali v pokrajinskem muzeju. Ob ogledu cerkve v Bogojini smo spoznali, da je bil Jože Plečnik izreden arhitekt. Popoldne je napočil najboljši del ekskurzije- "divje" in brezskrbno kopanje ter neugnano spuščanje po toboganih v Moravskih toplicah. Zadnji dan smo se imeli priložnost preizkusiti v ročni spretnosti in občudovanju lončarske obrti.

V Lendavskih goricah smo bili deležni prekmurskega gostoljubja, ki mu daleč naokoli ni para. Kratkemu postanku pri mlinu na veter je sledil še zadnji - na Ptuju, kjer nas je vodička, z ogledom muzeja na Ptujskem gradu ter spustom v mesto, popeljala skozi njegovo zgodovino.

/ stran 16

Andreja Gregorič, 1.b

Slovesno v vsej državi, tudi maše za domovino

Praznik državnosti v čast razglasitve samostojne in neodvisne Slovenije

Državni zbor sprejel zakon o vojnih grobiščih, ki pa je po mnenju opozicije in Nove slovenske zaveze krivičen, ker zanika status in dostojanstvo mrtvim

V Sloveniji 25. junija proslavljajo Dan državnosti. Spominja na 25. junij 1991, ko je Slovenija razglasila svojo državno suverenost, in sicer s sprejemom temeljne ustavne listine o samostojnosti in neodvisnosti slovenske nove države. Temu zgodovinskemu dejanju je sledila desetdnevna vojna, v kateri tedanji jugoslovanski armadi ni uspelo preprečiti osamosvojitve Slovenije. Našo domovino so nato že do konca leta 1991 ter še posebej v letu 1992 kot novo samostojno državo priznale številne tuje države, pri čemer je prednjačil Vatikan. Proces mednarodnega uveljavljanja Slovenije kot neodvisne države je doživel vrhunec 22. maja 1992, ko je bila sprejeta v članstvo Organizacije združenih narodov.

Letošnjemu praznovanju dneva državnosti so v Sloveniji namenili več skrbi in pozornosti, kot pa se je to, žal, dogajalo v preteklosti. Povsod je bilo veliko proslav, prireditev in drugih dogodkov in manifestacij, ki so se pričele že ob koncu prejšnjega tedna. 25. junij je postal globoko občuteni del narodne zavesti v Sloveniji. Po vsej državi so bile v počastitev 25. junija, kot je postala že tradicija, tudi maše za domovino. Koprski škof Metod Pirih **(na sliki)** je imel maši za domovino že v soboto, 21. t.m., v božjepotni cerkvi Marijinega prikazanja v Strunjanu, in dan kasneje, v nedeljo, na Mirenskem Gradu. Maše za domovino so bile tudi v cerkvi sv. Pavla nad Vrtovinom, v župniji Kamnje in v Marijini romarski cerkvi na Vitovljah. Tam je maševal vojaški kurat iz Vipave g. Aleksander Urek.

Ob prazniku državnosti so v Cerkljanskem muzeju odprli novo stalno razstavo z naslovom *Cerkljanska skozi stoletja*.

Po petih letih razprav in priprav je Državni zbor 18. t.m. sprejel zakon o vojnih grobiščih. Pred glasovanjem so poslanci SDS in Nove Slovenije dvorano zapustili z utemeljitvijo, da ne bodo glasovali, "ker bi s tem sodelovali pri prevari, ki jo zakon prinaša. Pri tem je moteče tudi to, da so povojne civilne osebe z zakonom postale žrtve vojne, kar je laž in manipulacija, saj so bile v resnici umorjene kot žrtve revolucije".

Novi zakon je nasploh obudil stare in dolgotrajne polemike o oboroženih enotah, ki so se v Sloveniji bojevale na strani revolucije oziroma protirevolucije. Poslanci parlamentarne večine so v svojih posegih poudarjali, da gre za prvi zakon, ki bo enotno urejal vojaška grobišča žrtev vojn, ki so v preteklosti divjale na slo-

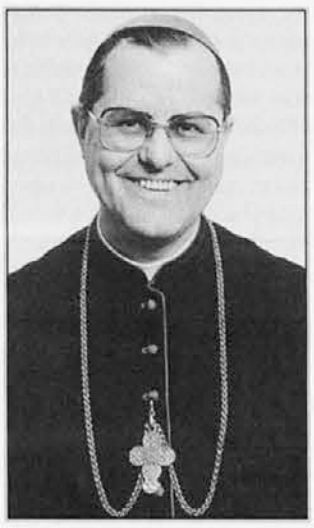

venskih tleh. Med njimi so tudi prikrita oz. zamolčana grobišča z žrtvami povojnih pobojev. Za vse bo po enakih merilih materialno skrbela država, ki da je tako zagotovila dostojanstvo vsem mrtvim. Vojna in povojna grobišča bodo imela enoten napis, in sicer "žrtve vojne in povojnih usmrtitev". Nasprotno pa se je koalicija Slovenija že od vsega začetka zavzemala, da bi na grobiščih zapisali, da so v njih pokopane tudi žrtve revolucije. Po mnenju poslancev iz SDS in Nove Slovenije vsi drugačni napisi zamegljujejo resnico. Predstavniki vlade, ki je bila predlagateljica zakona, pa zatrjujejo, da novi zakon o vojnih grobiščih nima namena reševati dilem v zvezi z ocenami polpretekle zgodovine ali reševati državljanske spore. Skratka ne gre za zakon o spravi ali za zgodovinsko knjigo, pač pa za zakon, s katerim naj bi poplačali civilizacijski dolg do pokojnih in jih pokopali na pietetni način. Zoper zakon je s posebnim dokumentom, poslanem poslancem parlamenta, civilnim združenjem in vsem Slovencem, ostro protestirala Nova slovenska zaveza. Gre za Društvo, ki je del civilne družbe. Zapisano je, "da zakon iz splošne ureditve, ki naj bi veljala za vojaška grobišča vseh vojakov, izrecno izključuje grobišča protirevolucionarnih vojaških enot in zanje določa poseben, nižji status, lažno poimenovanje in nesmiselne napise. Pobitim pripadnikom protirevolucionarnih vojaških enot zakon v nasprotju s predpisi mednarodnih konvencij ne priznava časti in statusa vojaških oseb in njihovim grobiščem ne statusa vojaških grobišč, čeprav takšen status priznava ne samo partizanom in vsem tujim vojakom, ampak celo pripadnikom fašističnih in nacističnih okupatorjev". V izjavi Nove slovenske zaveze, ki jo je podpisal njen predsednik dr. Anton Drobnič, je še zapisano: "Zakon o vojnih grobiščih pomeni uzakonitev pravnega razlikovanja med mrtvimi Slovenci in grobo onečaščenje spomina na umorjene pripadnike Slovenske narodne vojske in druge nasprotnike komunističnega revolucionarnega nasilja. Gre za čisto ideološko in politično diskriminacijo, za protiustavno razlikovanje in za uzakonjeno nadaljevanje narodnega razdora. To je groba politična manipulacija, edinstvena državna sramota, uradna zatajitev zgodovinske resnice, obenem pa pokop zadnjega upanja in priložnosti za umiritev več kot polstoletnega narodnega razdora".

NAPOVEDANA VELIKA REFORMA ZDRAVSTVA

V Sloveniji je minister za zdravje dr. Dušan Keber predstavil zasnovo in najvažnejše podrobnosti o reformi zdravstva, kot bo napisana in utemeljena v posebni tako imenovani Beli knjigi. Z njo naj bi korenito preoblikovali celoten zdravstveni sistem, v katerem zdaj kronično primanjkujejo sredstva, zlasti za specialistične zdravstvene storitve, denimo, v ljubljanskem Kliničnem centru, pa obstajajo dolge čakalne dobe. Reforme bodo izvajali nekaj let in naj bi bilo eno izmed najpomembnejših dejanj v zgodovini slovenske države. Zagotovila naj bi zlasti pravičnost pri zagotavljanju sredstev, razporejanje sredstev po potrebah državljanov, boljšo dostopnost do zdravstvenih storitev, razvoj sistema celovite kakovosti ter nasploh učinkovitejše upravljanje in krepitev sistema javnega zdravja. Odpravljeno bo prostovoljno zdravstveno zavarovanje, v katerega sedaj bodisi revni ali pa bogati Slovenci plačujejo enak delež. Uvedena bo druga oblika zdravstvenega zavarovanja, v katero bodo ljudje z najnižjimi dohodki plačevali polovico tistega, kar plačujejo za premijo danes, tisti iz višjih gmotnih razredov pa v odvisnosti od svoje plače toliko več. Minister za zdravje zagotavlja, da bosta v novem sistemu financiranja zdravja dve tretjini prebivalcev pridobili, ena tretjina Slovencev pa bi plačevala več.

Marjan Drobež

Stanje v slovenskem turizmu pred pričetkom glavne sezone

Turistična podjetja dobro pripravljena na vstop v EU

Vsak drugi Slovenec, starejši od petnajstih let, naj bi letošnje počitnice preživel v Sloveniji

Sodeč po raznih anketah in javnomnenjskih raziskavah, bodo Slovenci letošnje počitnice oz. letni oddih preživeli zelo različno. Več kot v prejšnjih časih jih bo ostalo doma, ker pač nimajo denarja za potovanja in počitnice ali pa so obremenjeni z delom in obveznostmi, ki jih ne morejo opustiti. Vendar pa bo večina ljudi odšla na krajše ali daljše počitnice, predvsem v zdravilišča, turistične kraje v gorah in seveda na morje. V turističnih agencijah ugotavljajo, da bo letos na obali in na otokih hrvaškega Jadrana letovalo toliko turistov kot v minulem letu, ko so po številu bili na drugem mestu, za gosti iz Nemčije ter pred obiskovalci iz Italije. Turistična podjetja in potovalne agencije pri ocenjevanju svojega dela in prihodnje usmeritve menijo, da so na vstop v EU dobro pripravljeni. Morda pa je to mnenje preveč samozavestno, saj se razmere in zahteve v turističnem gospodarstvu zelo hitro spreminjajo, konkurenca narašča, zato bi sleherno samozadovoljstvo lahko bilo škodljivo.

Morje sicer ostaja cilj in največji sen Slovencev, vendar, kot ugotavlja Špela Smuk, direktorica turistične agencije Interflash, "kupna moč v Sloveniji tako pada, da si štiri ali veččlanska družina srednjega sloja ne more več privoščiti desetdnevnih počitnic ob morju, pa naj gre za slovenski del Jadrana, Hrvaško, Črno goro, Grčijo, Španijo, Turčijo ali pa Egipt".

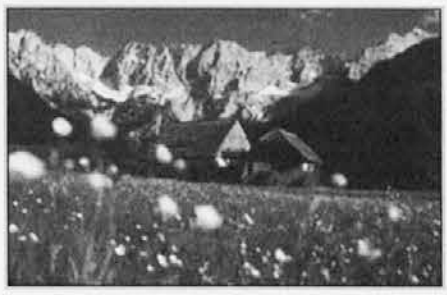

V Sloveniji naraščata vloga in pomen zdravilišč. Njihova ponudba že dolgo ni izključno zdravstveno naravnana, kopanje je na voljo v najrazličnejših bazenih z navadno ali zdravnilno vodo, prosti čas je mogoče izkoristiti za šport, zabavo in za obisk v masažnih ali kozmetičnih salonih. V zdravilišča je bilo v zadnjih letih vloženih veliko sredstev in zato so slednja dosegla evropsko raven in ugled. Zaradi tega slovenska zdravilišča vzbujajo vse večje zanimanje domačih in tujih gostov in seveda zasedenost. Za večino od skupaj petnajstih zdravilišč v Sloveniji je poletna

sezona vrhunec sezone v celem letu. Hoteli v njih so skozi celo leto zasedeni povprečno 70,4 odstotno. Turizem v Sloveniji naj bi v tem desetletju postal ena vodilnih gospodarskih panog. Ta dejavnost ima zdaj v Sloveniji 400 milijard tolarjev prometa letno, kar pomeni 9,1 % bruto domačega proizvoda. V turizmu je zaposlenih 52.500 oseb. Prihodki od tujih turistov so lani znašali okoli 1,2 milijarde evrov, kar predstavlja kakih 10% prihodkov od slovenskega izvoza blaga in storitev. Vsaj tako uspešna turistična sezona v Sloveniji naj bi bila tudi v letu 2003.

(M.)

Slovenski zdravniki na strokovnem seminarju o virusu sars

Neznanke o novi bolezni vzbujajo veliko pozornost, a tudi strah

Veljavni ukrepi zoper atipično pljučnico za zdaj zadoščajo

V Sloveniji se ljudje različno odzivajo na pojave virusa sars, ki zlasti na Kitajskem in drugod v Aziji povzroča prave epidemije z mnogimi smrtmi. Nekateri so zaskrbljeni spričo možnosti, da se nova bolezen pojavi tudi v Sloveniji, spet drugi pa menijo, da se to ne more zgoditi. Kljub optimizmu dobršnega dela javnosti pa so se mnogi med tistimi, ki so del svojega dopusta letos nameravali preživeti, denimo, na Kitajskem ali kje drugod v Aziji, spremenili svojo odločitev in se bodo morda odpravili drugam. Opaziti je, da so neznanke o novi bolezni zbudile precej strahu tudi med zdravniki, torej med tistimi, ki bi morali bolezen zdraviti. To je tudi razumljivo, saj izkušnje iz Kitajske, Singapura in z otoka Formoze kažejo, da so med žrtvami virusa tudi mnogi zdravstveni delavci. Na medicinski fakulteti v Ljubljani so o tem priredili strokovni seminar, ki se ga je udeležilo okrog 400 zdravnikov. Zanimalo jih je, zakaj zbolevajo tudi ljudje zaščiteni z maskami in na druge načine, kako je z morebitnim prenosom virusa s hrano, vodo in rokami, ali lahko virus prenašajo tudi posamezniki, ki sploh še nimajo bolezenskih znakov, in podobno.

Predstojnik infekcijske klinike Kliničnega centra v Ljubljani prof. dr. Franci Strle je kolegom iz osnovnega zdravstva svetoval, "naj ukrepajo po zdravi pameti in glede na do zdaj znane podatke in podrobnosti o novi bolezni. Vsekakor je treba preprečiti, da bi bolnik, pri katerem obstaja sum o sarsu, prišel v ordinacijo polno ljudi. Prebivalci, ki sumijo, da bi lahko bili okuženi, naj pokličejo zdravnika po telefonu, se z njim posvetujejo in že takšen pogovor bi lahko prispeval k razjasnitvi stanja. Doslej so na infekcijski kliniki imeli okrog 30 utemeljenih klicev glede sarsa in razen dveh primerov so vse rešili po telefonu.

Osebni zdravniki bodo ob utemeljenem sumu o sarsu, seveda primerno zaščiteni, obiskali bolnika, potem pa o primeru obvestili epidemiologe in infekcijski oddelek bolnišnice. Če bi uvedli prakso, da bi ob vsakem sumu - koliko bo tega v prihodnje, ne more napovedati nihče - klicali reševalno službo, bi predvsem na podeželju lahko prišlo do hudih motenj. Po prevozu sumljivega bolnika v reševalnem vozilu bi bili namreč potrebni vsaj dve uri, da bi vozilo razkužili, kar bi pomenilo, da v tem času ne bi mogli oskrbeti drugih nujnih bolnikov. Dr. Edita Štok z ministrstva za zdravje Slovenije meni, da že sprejeti ukrepi zoper možno epidemijo za zdaj zadoščajo, če pa bi se virus pojavil na območju kakšne sosednje države, bi sprejeli nove nujne ukrepe zoper sars. Opozorila pa je, "da se mnogi požvižgajo na opozorila v zvezi s sarsom. Policistom na letališčih smo naročili, naj vsem, ki prihajajo iz ogroženih držav, dajo zloženke z informacijami in navodili. Pa so policisti obupali, ker mnogi potniki le zamahnejo z roko in se smejijo". Zdravstveni delavci pa obratno zahtevajo še bolj stroge ukrepe in podrobnejša navodila prebivalstvu Slovenije o tem, kako naj se zaščiti pred smrtonosnim virusom.

(M.)

OBVESTILA

ZADNJI KONCERT iz cikla Glasbe z vrtov sv. Frančiška z naslovom *Frančiškov odmev* bo v petek, 27. junija, ob 20. uri v Cerkvi Kristusa Odrešenika v Novi Gorici. Koncert bodo oblikovali Compattimento Consort Amsterdam, Komorni zbor RTV Slovenija, Gordan Nikolić, violina. Dirigent Jan Willem de Vriend.

Nasveti varčevalcem

Upravljanje premoženja vrednostnih papirjev (1)

Poleg klasičnega nakupa in prodaje vrednostnih papirjev (delnic, obveznic) ponujajo banke in borzno posredniške hiše (it.: Societa' di Intermediazione Mobiliare-SIM) v zadnjih letih tudi upravljanje premoženja vrednostnih papirjev (it.: Gestioni Patrimoniali Mobiliari). Dejansko gre za servis, v sklopu katerega banka ali BPH-SIM kupuje različne vrednostne papirje, ki jih nato proda in znova kupuje, kakor sama oceni, da je najbolje. Razlog, da se varčevalec poslužuje takega servisa, stoji v večji strokovnosti in podkovanosti upravitelja v primerjavi z vlagateljem samim.

Taka oblika varčevanja sloni na osebnem odnosu med upraviteljem (Banka, BPH) in varčevalcem. Pred podpisom pogodbe se slednja namreč domenita glede strategije upravljanja premoženja. Na podlagi svojega nagnjenja za tveganje lahko vlagatelj v glavnem izbira med agresivno, standardno in konservativno strategijo. V prvem primeru sestavljajo portfelj pretežno delnice (it.:azioni), zato je kratkoročni riziko največji (trajanje pogodbe vsaj 5 let). Za drugi primer je značilna prisotnost v istem razmerju bodisi delnic kot obveznic (trajanje pogodbe 3-5 let). Za varčevalce z nizkim nagnjenjem za tveganje pride seveda v poštev konservativna strategija (trajanje pogodbe 2-3 leta), kjer prevladujejo obveznice (it.: obbligazioni). Po podpisu pogodbe o upravljanju premoženja lahko varčevalec sodeluje pri odločitvah banke ali BPH s zahtevo po nakupu oziroma prodaji vrednostnih papirjev, ki jih je osebno izbral.

Ker ima ta oblika varčevanja povsem individualni pečat, ne more varčevalec preverjati stanja svoje naložbe preko časopisov ali interneta, kot se dogaja v primeru delnic, obveznic in investicijskih skladov. Vlagatelj dobiva zato vsaj trimesečno računski izvleček, iz katerega je razvidna njegova premoženjska situacija. Iz obračuna so nadalje razvidni stroški in vse operacije, ki jih je upravitelj opravil v določenem časovnem razmahu.

Za tako obliko vlaganja so značilni relativno visoki začetni pologi. Formalno je potrebno za tako obliko varčevanja vsaj 15.000,00 evrov, vendar upravljanje premoženja je smiselno, če začetna vsota znaša vsaj 150.000,00 evrov. Namreč višje vsote omogačajo upravitelju širši manevrski prostor.

Kdaj je upravljanje premoženja kakovostno? Varčevalec mora biti pozoren na "benchmark", ki ga obvezno predvideva pogodba. Slednji je parameter, ki nam kaže srednjo donosnost neke investicijske linije. Npr.: borzni indeks MIB 30 se lahko primerja z investicijsko strategijo, ki privilegira italijansko delniško tržišče. Če v tem primeru upravljanje premoženja daje boljše rezultate kot indeks MIB 30, potem je varčevalec lahko relativno zadovoljen. Pri vsem tem naj vlagatelj upošteva tudi številčnost operacij, ki je razvidna iz periodičnega obračuna. Prepogoste kupo-prodaje vrednostnih papirjev so lahko v korist samo upravitelju.

/ dalje

Stojan Pahor

27. redni občni zbor Slovenskega deželnega gospodarskega združenja

Zamejski gospodarstveniki v znamenju vstopanja Slovenije v EZ

FOTO KROMA

27. redni občni zbor Slovenskega deželnega gospodarskega združenja, ki je potekal 10. junija na Opčinah, je bil sicer delovnega, ne pa volilnega značaja, vendar pa je bil kljub vsemu v nekem smislu prelomen. Če pustimo dejstvo, da odhaja v pokoj dolgoletni ravnatelj SDGZ Vojko Kocjančič, katerega bo nasledila dosedanja podravnateljica Nada Prašelj, je treba povedati, da prelomnost sestoji predvsem v dogodku, ki ga za 1. maj prihodnje leto vsi pričakujemo, mnogi z mešanimi občutki: vstop Slovenije v Evropsko zvezo.

SDGZ se na omenjeni datum pripravlja že precej časa. Trud, ki ga stanovska organizacija slovenskih gospodarstvenikov v Italiji vlaga v te priprave, je po besedah predsednika Združenja Marina Pečenika namenjen "realizaciji sredstev in analiz, s katerimi bi lahko naša podjetja doumela in se prilagodila k novi gospodarski funkciji na tem odprtem prostoru". Združenje je npr. za pripravo čezmejnih programov (Interreg) že navezalo trdne stike z vsemi pristojnimi uradi v Sloveniji; perspektive, ki se kažejo ob novih možnostih za razvoj dejavnosti v obmejnem prostoru, pa narekujejo tudi pomembne odločitve ter intenzivno in prepričano skupno delo. Prav v ta namen se je pred kratkim predsedstvo SDGZ srečalo z družabniki svojega podjetja Servis, da bi opredelili skupne cilje in vizijo o razvoju. Za jesensko sezono se pripravlja niz dejavnosti in pobud na temo "odprte meje 2004".

Sicer se je SDGZ v zadnjem obdobju še dodatno utrdilo in okrepilo. Tu je predsednik Pečenik v svojem poročilu omenil sodelovanje v raznih organih in ustanovah gospodarskega značaja v Furlaniji-Julijski krajini, kjer postaja Združenje vedno bolj prepoznavno. Med pobudami, ki so jih izpeljale posamezne sekcije Združenja, velja omeniti niz večerov *Okusi Krasa* v organizaciji gostinske sekcije in promocijo turističnih paketov. Tudi obrtniki in zunanjetrgovinski operaterji so beležili uspehe na raznih sejmih in tržiščih tudi v republikah bivše Jugoslavije in s tem prinesli ugled ne samo Združenju, ampak tudi tržaški Trgovinski zbornici, pod okriljem katere so nastopali. Na področju trgovine je Pečenik poudaril pomen specializacije in združevanja.

Združenje je bilo uspešno tudi na področju servisiranja za člane (tu je Pečenik omenil pripravo dokumentov za Cilj 2 in za t.i. sredstva "Phasing out"), sicer pa odigrava pomembno vlogo znotraj organizacije slovenske manjšine (npr. z Uradom za Evropo in z dejavnim udejstvovanjem v okviru programske konference SKGZ in SSO). Kar zadeva odnose z javnimi upravami, je treba tu omeniti korektne stike z deželno in tržaško pokrajinsko upravo ter stike z ostalimi občinskimi upravami, kjer pa je še veliko odprtih vprašanj. V bistvu nespremenjeni ostajajo odnosi s Slovenskim gospodarskim združenjem iz Gorice.

Ob uspešni dejavnosti SDGZ pa se njegov predsednik ni izognil dolgotrajni krizi, ki pesti krajevno gospodarstvo in ki je prizadelo zlasti trgovino in posle ob meji. Potrebni so novi prijemi, ki naj sprejmejo izzive konkurence, čeprav gre beležiti, predvsem na Tržaškem, neodločenost in zastoj pri novih gospodarskih pobudah, medtem ko ima novo pristanišče negativne rezultate, pojmovanje starega pristanišča je po Pečenikovem mnenju "muzejsko" in smo priča postopnemu odpravljanju industrijskih obratov.

Sicer si bo SDGZ tudi v prihodnje prizadevalo za utrjevanje in izpopolnjevanje struktur s težnjo k čim večjemu znanju, sposobnosti in strokovnosti sodelavcev na vseh področjih. Utrditi in povečati je treba prisotnost Združenja v vseh tistih sredinah, ki so življenjske važnosti za njegovo bodoče delovanje in obstoj.

(NL)

SLOVENIJA

V prihodnje možno pomanjkanje pitne vode

Najboljšo vodo uživajo v Mariboru

V sušnih obdobjih, eno hujših je v tem letu, v javnosti in med strokovnjaki obširno razpravljajo o zmogljivostih in stanju vodotokov in drugih vodnih virov v Sloveniji. Razlogi za morebitno zaskrbljenost so več kot očitni, saj je naše zdravje v veliki meri odvisno tudi od vode. Naše telo vsebuje, denimo, dve tretjini vode. Na dan moramo zaužiti okrog 2,5 litra te tekočine; vsaj polovico tega s pitjem, liter je dobimo s hrano, nekaj vode pa nastane v telesu. Strokovnjaki pravijo, da je najbolje piti navadno svežo vodo, pitje napitkov z dodatkom mineralov in snovi pa je v normalnih razmerah in ob pestri hrani nepotrebno. Seveda pa ima tu pomembno vlogo posameznikov okus in vpliv, ki ga nanj izvajajo propagandna sporočila, opozarja Mojca Juričič, s katedre za javno zdravje na medicinski fakulteti v Ljubljani.

V Sloveniji izvajajo redne laboratorijske preglede in preiskave ustreznosti vseh voda, torej vode iz podtalnic ali vodnjakov, mineralnih voda in tudi ustekleničenih voda. Ponudba in prodaja slednjih hitro naraščata. Nadzorniki in inšpektorji posebno skrb namenjajo vsebnosti pesticidov, saj je slovenska zakonodaja letos prevzela strogo evropsko zakonsko normo glede vsebnosti posameznega pesticida. Leta ne sme biti višja od 0,1 mikrograma na liter pitne vode.

Peter Otorepec, vodja oddelka za higieno okolja na inštitutu za varovanje zdravja v Sloveniji, poudarja, "da v naši državi pijemo dobro vodo. Težave včasih nastajajo le pri manjših vaških vodovodih, zlasti zaradi pomanjkljivega vzdrževanja".

Sodeč po analizah, napravljenih na območju Mariborskih vodovodov, v štajerski metropoli pijejo najboljšo oz. najčistejšo vodo v Sloveniji. Ob tem pa so vodnogospodarska podjetja v Ljubljani in Mariboru pričela opozarjati, da bi v Sloveniji čez čas lahko nastalo pomanjkanje pitne vode. Virov je sicer dovolj, toda dolgotrajna suša letos zahteva nujne ukrepe, zlasti pa državno strategijo o tem, kako preprečiti možno pomanjkanje vode spričo verjetnih sušnih obdobij v prihodnjih letih.

(M.)

Med najbolj uspešnimi tudi Raiffeisen Krekova banka

V Sloveniji deluje dvajset bank

Vse banke dobro poslujejo, na celotnem finančnem trgu pa bi morali zagotoviti večjo preglednost

Iz analize stanja in poslovanja slovenskih bank, največjega dela finančnega sistema, ki je bila objavljena pred dnevi, izhaja splošno zadovoljstvo o poslovanju posameznih bank. Leto 2002 je bilo zanje uspešno. V bankah so razširili poslovanje, povečali svoje deleže v finančnem sistemu države, izboljšali kazalce poslovanja, svoje delovanje razširili v tujino, število zaposlenih pa povečali. Strokovnjaki ob tako ugodnih gibanjih poudarjajo, da Slovenije kljub uspešnemu delovanju bank ni mogoče označiti kot mirne oaze sredi razburkanega morja finančnih zlomov, škandalov in afer. Tudi slovenski zavarovalniški in splošni finančni trg nista izolirana od globalnega finančnega trga v okrivu EU, le vpliv sprememb ni tako intenziven in predvsem takojšen kot drugih državah.

Iz omenjene analize izhaja, da v Sloveniji deluje dvajset bank, od tega pet hčerinskih bank tujih bank in ena podružnica tuje banke. Banke so poslovno leto 2002 zaključile z dobičkom pred obdavčitvijo, ki je znašal 46,1 milijardo tolarjev. Ob koncu lanskega leta je bilančna vsota vseh poslovnih bank v Sloveniji znašala 4.537,2 milijardi tolarjev.

Med najbolj uspešnimi je Raiffeisen Krekova banka s sedežem v Mariboru. V tej banki je letos 279 zaposlenih, ima devet poslovnih enot in štirinajst poslovalnic po vsej Sloveniji. Njena bilančna vsota je ob koncu lanskega leta znašala skoraj 93 milijard tolarjev. Predsednik uprave Raiffeisen Krekove banke Aleš Žajdela je ob omenjenih rezultatih poslovanja poudaril, "da še naprej ostajajo zelo uspešna banka, saj smo v minulem letu presegli zastavljene cilje. Povečali smo obseg poslovanja, ki je znašal 15,4 milijarde tolarjev, kar je za 19,9% več od poslovanja v letu 2001".

Vendar pa je kljub uspešnemu poslovanju bank nedavna anketa pokazala, da je slovenska javnost zelo ne zadovoljna zaradi tega, ker delovanje finančnega trga ni dovolj pregledno.

(M.)

Urad RS za Slovence v zamejstvu in po svetu

Nagradni natečaj za diplomska, magistrska in doktorska dela

Ministrvo za zunanje zadeve Republike Slovenije - Urad RS za Slovence v zamejstvu in po svetu objavlja Nagradni natečaj za diplomska, magistrska in doktorska dela na temi: A - Slovenci v zamejstvu in B - Slovenci v izseljenstvu.

Namen natečaja je spodbujanje in nagrajevanje raziskovalne dejavnosti dodiplomskih in podiplomskih študentov na področju zamejske in izseljenske tematike in s tem krepitve zavesti o njeni pomembnosti za ohranjanje slovenske etnične in nacionalne identitete v matični domovini in zunaj njenih meja. Na nagradni natečaj se lahko prijavijo kandidatke in kandidati iz Republike Slovenije in tujine. Predmet javnega razpisa so uspešno zagovarjana diplomska, magistrska in doktorska dela na kateri koli univerzi v Sloveniji ali zunaj nje, ki obravnavajo tematike slovenskih manjšin v sosednjih državah ter slovenskih izseljencev. Na natečaj Urada lahko kandidirajo tudi dela, ki kandidirajo na drugih podobnih natečajih. V poštev pridejo dela, ki so bila zagovarjana v obdobju od 1.11.2002 do 1.11.2003. Nagrajena bodo največ tri dela za področje zamejstva in največ tri dela za področje izseljenstva, in sicer prvi nagradi za vsako od področij v višini 140.000 SIT (neto) ter po dve nagradi v višini 110.000 SIT (neto). Najboljša dela bodo prejela tudi priporočilo Urada za objavo.

Strokovna komisija bo ocenjevala diplomska, magistrska in doktorska dela z različnih področij na temo slovenskega izseljenstva oz. slovenskih manjšin v sosednjih državah. Najbolje bodo ocenjena dela, ki bodo na izviren način obravnavala tematsko in/ali geografsko manj raziskane teme oziroma vprašanja in katerih izsledki bodo uporabni v smislu ohranjanja slovenske identitete zunaj meja Republike Slovenije in povezanosti z njo.

Način in rok prijave na natečaj

Kandidati naj na naslov Urad RS za Slovence v zamejstvu in po svetu, Ministrstvo za zunanje zadeve, Prešernova 25, 1000 Ljubljana s pripisom Za nagradni natečaj pošljejo ali dostavijo en izvod svojega dela, potrdilo o opravljenem zagovoru diplomskega, magistrskega ali doktorskega dela ter kratek življenjepis z osebnimi podatki in kontaktnim naslovom. Strokovna komisija bo dela sprejemala do vključno 17. novembra 2003, rezultati natečaja pa bodo znani predvidoma do konca leta 2003. Dodatne informacije na tel. 01 4782509 (vsak delovnik med 9. in 15. uro).

Izredni občni zbor v severni Nemčiji

Predstavnik Slovencev iz Italije v odboru YEN-a

Novoizvoljeni odbor YEN-a; Matjaž Jaklič prvi z desne.

Pred dvema tednoma sem se v imenu MOSPa in MsSSK udeležil izrednega občnega zbora YENa v Flensburgu, na severu Nemčije, na meji z Dansko. Youth of European Nationalities je krovna organizacija mladinskih manjšinskih organizacij v Evropi. Redni občni zbor je bil letos na Koroškem, ker pa so takrat iz odbora nepričakovano odstopili predsednik, oba podpredsednika in blagajnik, tajnici pa je potekel mandat, in ker ni bilo dovolj kandidatov za prevzem vseh funkcij, smo morali izvesti še izredni občni zbor. Med tem časom je delovala koordinacijska skupina, ki je nadzorovala delo Competence Teama. Kompetenčna ekipa je neke vrste neuradni organ YENa, ki v težjih trenutkih, oziroma takrat ko je preveč dela, pomaga odboru s tem, da si prevzame razne naloge. Tokrat je bilo treba najti kandidate za vse funkcije.

V Flensburgu smo tako izvedli nove volitve odbora YEN-a. Od članov prejšnjega odbora je potrjena samo tajnica Alice Ratys iz madžarske manjšine v Romuniji. Novi člani pa so: Nemec iz Danske, Stephan Kleinschmidt, ki bo opravljal predsedniško funkcijo za dve leti, podpredsednica za dve leti bo Ydwine Willemsma, ki je zahodna Frizijka, blagajnik za dve leti pa bo Gergo Dardai, Nemec iz Madžarske. Za eno leto bom podpredsedništvo opravljal tudi sam.

MOSP je tudi drugače angažiran v YENu, saj trenutno pripravlja knjižico, ki bo neke vrste vodnik z navodili za pripravo mednarodnih srečanj "Voices of Europe" in pa vodnik z navodili za izmenjave med manjšinami.

V Flensburgu smo opazili, kako tamkajšnja SDU (Sydslesvigs danske Ungdomsforeninger), organizacija Dancev v Nemčiji, razpolaga z velikimi sredstvi, tako da je lahko pripravila in izpeljala srečanje v tako kratkem času. Obiska v Flensburgu smo se veselili tudi, ker je to prekrasno pristaniško mestece na Baltskem morju, ki se ne zdi tipično nemško, ampak dansko.

Pri MOSPu pa smo tudi drugače v tem obdobju zelo aktivni. Intenzivno pripravljamo dve veliki pobudi: 4., 5. in 6. julija bo v Praprotu 6. Zamejski rock festival, na katerem bo nastopilo 13 skupin in izvrstni gostje iz Slovenije (med katerimi tudi skupina Siddharta). Teden kasneje, od 10. do 13. julija, pa bomo soorganizatorji na 13. Dragi mladih, ki bo v Piranu. Vabimo vse mlade, da se udeležijo teh zanimivih pobud!

Matjaž Jaklič

Zadnja premiera v PDG Nova Gorica

Duhovito po naše...

V abonmajskem programu iztekajoče se gledališke sezone Primorskega dramskega gledališča je bila napovedana komedija *Afrika II., buuum!*, ki naj bi izšla izpod peresa Borisa Kobala kot drugi del njegove izredno uspele komedijske igre *Afrika ali na svoji zemlji*. Izvajali naj bi jo novogoriški igralci skupaj s kolegi Slovenskega stalnega gledališča. Kot znano, Kobal komedije iz različnih razlogov ni napisal, za kar se je zamejskim abonentom tudi pisno opravičil v začetku sezone. Da pa ne bi bili novogoriški gledalci prikrajšani za predstavo, ki jih je radovedno pritegnila k vpisu abonmaja, je PDG poiskalo ustrezno rešitev skupaj z avtorjem. Tako je vzniknila predstava ali bolje satirični kabaret *Dragi Kučan, ti pišem*, ki je doživela premiero v nabito polni dvorani PDG v četrtek, 29. maja, in je nekakšno nadaljevanje oz. preobrazba njegove kabaretsko-izpovedne predstave *Allegro, ma ne preveč*, ki je pred dvema letoma nasmejala, pa tudi "stresla" zamejsko in primorsko oz. obmorsko publiko.

V takratni satirični lonec je Kobal vlil vse zamejske tegobe, gospodarske in politične polome, nelahko tržaško ozračje, dotaknil pa se je tudi osebne življenjske poti in se "soočil" s samim seboj, še malim fantičem. Specifično zamejsko problematiko je v novi različici zamenjal s problemi, ki danes tarejo Slovenijo in s katerimi se ubada sleherni preprost slovenski človek v svojem vsakdanjiku. Do izraza sta prišla vstop Slovenije v EU, stare in nove politične zablode, spomini na preteklost, pogledi na sedanjost in na zgodovinska dejstva. Nov je tudi protagonist kabareta, večni študent, zamejec Marietto, ki živi že trideset let v Ljubljani in je ustanovil društvo depresivnih. Vedno si je želel srečati predsednika Kučana, a mu to, predvsem zaradi sramežljivosti, ni nikdar uspelo. Zato pa mu v pismu napiše vse, kar ga teži na duši, upajoč, da bo potem vse boljše. Njemu se pridružita še dva "depresivna" člana Bosanec Mujo, ki pove, kako so ga in ga še obravnavajo Slovenci, in nekdanji partizan Berto, zaverovan v preteklost. Mimogrede se pojavijo še nekateri "slavnostni" govorniki namišljenega praznika ob odkritju spomenika totalitarizmov. Satirične strelice, v katerih je brez dvoma veliko resnice, krepko zabelijo vse Mariettovo pismo in padajo kot humoren dež na vse strani slovenske stvarnosti. Zelo zadeta je tudi karikatura Ljubljančana, odlično uokvirjenega v čisto njegov svet in mišljenje. Manj okusno si je Kobal, kot ponavadi, privoščil najvišjega voditelja ljubljanske cerkve.

Sicer pa je v predstavi kar nekaj posrečenih vicev in duhovitih bodic, ki se prepletajo s šestimi songi, od katerih sta najboljša *Vstani Primorska* v rapovskem ritmu in *Dragi Kučan, ti pišem*, za katerega je Kobal nedvoumno črpal navdih pri popevki znanega italijanskega kantavtorja.

Premierska publika je uživala in se zabavala ob svojevrstni predstavi, ki so jo oblikovali Boris Kobal in glasbeniki Miran Košuta (klavir, klarinet), Marko Feri (kitara), Aleksander Ipavec (harmonika, bas) in ki bo tudi na gostovanjih po Sloveniji gotovo požela uspeh že zaradi žanrske usmeritve, ki se le redkokdaj pojavlja na slovenskih odrih.

Tisti pa, ki smo videli izvirni *Allegro, ma ne preveč*, smo sedaj okusili nekoliko pogreto jed, ki je zato izgubila nekaj pristno slastnega priokusa.

(IK)

POTOPIS

Od Nove Gorice do Santiaga (33)

CAMINO FRANCES

Nace Novak

V Sarrii sem počakal prijatelje, potem pa pospremil Jo do avtobusne postaje. Ko je kupila vozovnico, sem snel potovalne torbe z bicikla in ji pustil tudi nahrbtnik, brez katerega sem bil precej bolj okreten in svoboden. Dogovorila sva se, da jo v Portomarinu počakam na avtobusni postaji in ji pomagam pri raztovarjanju prtljage, potem pa sem se ji še enkrat zahvalil za Rozinanteja, ki je bil brez težkih potovalnih torb veliko bolj poskočen (pravi žrebec), in se odpravil do 25 km oddaljenega Portomarina.

Takoj ko sem zapustil urbano okolje, se je začela cesta vzpenjati. Prvih 15 kilometrov je šlo ves čas navkreber, kar ni bilo najbolj zabavno. Pošteno sem se spotil, pa tudi poškodovanemu gležnju ni bilo prizanešeno, saj sem med vožnjo po klancu navzgor še kako potreboval tudi moč leve noge oziroma stopala. Vseeno se mi je zdelo zelo fino, da lahko Camino spoznam tudi z drugačne, kolesarske perspektive.

Prehitel sem kar nekaj romarjev biciklistov in poskrbel, da so samo osuplo gledali za mano. Resda so bili to bolj priletni kolesarji, pa še bicikle so imeli kar konkretno obložene s prtljago, moj Rosinante pa je bil gol, a vseeno je bil občutek dober. Dobro uro trajajočemu vzponu je sledil nekaj kilometrski spust, potem pa še en krajši klanec do Portomarina, naselja z nadvse zanimivo zgodbo. Leta 1956 so namreč reko Mino zajezili in območje, kjer je nekoč stala vas, se je znašlo pod vodo. Še pred zajezitvijo pa so del vasi, zidak za zidakom, prenesli na današnjo lokacijo. Vasica ob jezeru je še najbolj spominjala na mondeno letovišče, pa čeprav so med gosti prevladovali romarji.

S 30-kilometrsko etapo sem opravil v vsega dveh urah in bil po pričakovanjih na cilju dnevne etape pred Jo. Vedel sem, da pride avtobus šele ob treh, zato sem Rosinanteja parkiral pred zavetiščem, stopil do bližnjega bara po vrečko ledu in se posvetil problematičnemu stopalu. Oteklina okrog gležnja se ni zmanjšala. Zdelo se mi je celo, da je vse skupaj še slabše kot zjutraj, a se zaradi tega nisem več vznemirjal, saj me je do Santiaga ločevalo le še 91 km oz. dva dni.

"Zdaj me nič več ne ustavi," sem bil prepričan, ko sem si pred vhodom v zavetišče hladil razbolelo stopalo in moral mimoidočim sotrpinom, ki so se s pogledi spotikali ob napihnjeno nogo, razlagati, kako, kje, kdaj in zakaj...

Ko smo bili zvečer spet vsi skupaj, nas je Walter povabil na poslovilno večerjo. Čas ga je premagal. Že čez dva dni je moral biti spet v Belgiji in na delovnem mestu, zato je bil večer v Portomarinu njegov zadnji na Caminu. Naslednji dan je nameraval še malo pešačiti, potem pa z avtobusom do Santiaga, od koder je imel že rezervirano vozovnico za večerni vlak proti Madridu in naprej proti domu.

Vsi skupaj smo si na ta račun spet privoščili nekoliko globlji pogled v kozarce, a imeli smo dober razlog. Walterja smo imeli radi in bilo nam je žal, da ne more ostati z nami do konca. Brez njega, njegove smešne pojave in sposobnosti ohranjanja mirnih živcev tudi v najbolj zaguljenih situacijah, bi bil marsikateri odsek, ki smo ga zmogli skupaj, še precej težji.

Vse več "kvazi" romarjev in nov zvin gležnja

Walter in Emilia sta zavetišče v Portomarinu zapustila že okrog sedmih zjutraj, saj je hotel Walter zadnji dan na Caminu prehoditi čimveč. Emilia je, tako smo bili dogovorjeni, pustila svoj nahrbtnik na pogradu poleg mojega, in malega Belgijca na zadnji etapi spremljala brez bremena na hrbtu. Le tako je lahko parirala njegovemu divjemu tempu. Nekaj ur kasneje, ko smo se na pot podali tudi preostali člani petčlanske odprave, sta oba nahrbtnika, moj in Emiliin, skupaj s potovalnimi torbami končala v prtljažniku taksija, s katerim se je Jo odpeljala do 39 kilometrov oddaljenega mesta Melide, cilja predzadnje etape.

/ dalje

S 3. STRANI

Investicijski

Obratno nekateri drugi ekonomisti zatrjuejo, da bo svetovno gospodarstvo po zgledu Japonske zašlo v deflacijo, kar naj bi v prihodnosti negativno vplivalo na razvoj borznih tržišč. Pred nekaj tedni je guverner Ameriške centralne banke Alan Greenspan sicer potrdil možnosti, da svetovna ekonomija lahko zaide v deflacijo.

Ker ima gospodarska rast boljše perspektive v ZDA, ostaja vsekakor Wall Street najbolj obetavno borzno tržišče na svetu. Poleg tega je ameriški proizvodni aparat veliko prožnejši od tistih v ostalih svetovnih gospodarskih sistemih. Za EU bodisi denarna politika kot fiskalna nista najbolj naklonjeni. Kljub temu po podatkih mednarodnega finančnega inštituta *Morningstar* nekateri upravitelji investicijskih skladov privilegirajo prav evropska borzna tržišča, ker menijo, da so v primerjavi z ameriškimi krepko podcenjena, predvsem tehnološki ter telefonski sektor. Za vlaganje na Japonsko pride v poštev samo dolgoročna in dokaj oprezna investicijska strategija.

Pri vsem tem naj vlagatelj upošteva dejstvo, da tudi najboljši ekonomisti na svetu nimajo čarobne palice in ne obstajajo čarobne oblike varčevanja. Kot sem že poudaril, naj vlagatelj v odgovor vsemu pripravi sebi primeren investicijski program. Ne dolgo časa tega tako vprašanje ni bilo aktualno. Visoka donosnost državnih vrednostnih papirjev (BOT, CCT, BTP), zajamčena penzija, zajamčeno zdravstvo so omogočali vsem, da spijo bolj ali manj mirno spanje. V zadnjih letih so se s tega vidika stvari bistveno spremenile. Poleg tega ima varčevalec danes na razpolago izredno številno finančno ponudbo, ki ga večkrat spravi v popolno zmedo. Vsekakor ne obstajajo splošni in optimalni recepti, ki bi bili enaki za vse osebe. Ljudje smo pač različni kot osebnosti in imamo različno finančno situacijo, različne izkušnje itd.

Dober investicijski program naj poleg nagnjenja za tveganje varčevalca in časovnega razmaha vedno upošteva tudi načelo razpršitve prihrankov (angl. *asset allocation*). Za slednje se smatra vlaganje prihrankov v različne finančne proizvode, tudi ko varčevalec razpolaga z majhnimi finančnimi sredstvi. Razpršitev namreč omogoča, da se znatno zmanjša riziko celotne naložbe.

Kaj bi povedali o vlogi in važnosti gospodarstva za slovensko manjšino?

Za obstoj naroda in toliko bolj neke manjšine je potrebna kulturna in gospodarska osnova. Tudi Edvard Kardelj, ki prav gotovo ni razmišljal "kapitalistično", v svoji knjigi *Problemi slovenskega narodnega vprašanja* potrjuje to nujo. Pokojna Jugoslavija nam je v dobrem in slabem nudila gospodarski sistem, ki je nudil zaposlitev pripadnikom manjšine. Z osamosvojitvijo Slovenije žal manjšina ni našla nadomestila. Zelo žalostno pa je, da tudi danes igramo s tega vidika pasivno vlogo in se prepuščamo gospodarskim valovom združene Evrope, ki bodo potopili tudi našo kulturno identiteto. Vse preveč se smilimo sami sebi in se pritožujemo nad večinskim narodom ter tarnamo nad mačehovskim pristopom matične domovine. Vprašanje: brez gospodarske osnove, ki bi nudila našim mladim "slovensko" delovno mesto, imajo naše šole kakšno perspektivo? Samo kulturna in narodnoobrambna vloga naših šolskih ustanov žal ni dovolj za preživetje manjšine. Med sabo moramo dnevno graditi neko "formo mentis" bodisi kulturne bodisi gospodarske pripadnosti našemu narodu. Dejansko naj v sodelovanju z matično domovino ustvarimo lasten gospodarski sistem v malem, ki naj ga podpirajo pripadniki slovenskega naroda. Seveda je pri vsem potrebno upoštevati realnost evropskega enotnega trga. S takim pristopom bodo naši veliki možje (France Prešeren, bazoviški junaki itd.) veliko bolj zadovoljni.

S 3. STRANI

Ljubim...

Dijaki iz Slovenije študirajo na naših srednjih šolah in veliko naših absolventov se vpisuje na slovenske univerze. Vendar je za stike treba še veliko delati, predvsem zato, ker nas v Sloveniji premalo poznajo, ker se v šolah ne učijo, kje so slovenske etnične meje, in ker sredstva javnega obveščanja v Sloveniji ne poročajo redno o svojih manjšinah.

Dejavni ste v nabrežinskem kulturnem društvu Igo Gruden, vendar prav gotovo Vaše zanimanje sega na širše področje kulturnega delovanja naše skupnosti. Večkrat slišimo trditev, da bo naša kultura ostala živa, če bo naš človek imel možnost, da kaj lepega naredi in da ne bo deloval npr. v društvu ali zboru le iz čuta dolžnosti. Kaj pravite: se v naših društvih in kulturnih organizacijah res prevečkrat dela le iz čuta dolžnosti in premalokrat iz veselja?

Kulturnemu delu v Nabrežini se posvečam intenzivneje zadnjih pet let, prej sem delovala predvsem v skavtskem gibanju, kjer sem preživela veliko svojega prostega časa; približno trideset let sem bila skavtska voditeljica in sem hodila na tabore; tudi kot kuharica pri volčičih sem doživela veliko lepega. Glede čuta dolžnosti bom rekla, da ne spada v moj prosti čas. V svojem prostem času izbiram stvari, ki so mi v veselje. Isto velja za moje udejstvovanje pri nabrežinskem društvu. Pojem v zboru Igo Gruden in skupaj z drugimi člani društva organiziram kulturne dejavnosti, ker mi je v veselje; svoje znanje rada delim z drugimi in zdaj je pri nabrežinskem kulturnem društvu dosti ljudi, ki podobno mislimo, in vsak dela, kar mu najbolj leži. Najbrž je v tem tudi ključ naše uspešnosti. Pri vsej stvari pa je zanimivo to, da si ne moremo povsem pridobiti zaupanja ljudi, ki se raje sklicujejo na načela.

Od šolstva in kulture se zdaj preselimo na področje politike. V slednji ste še vedno aktivni, saj sedite v devinsko-nabrežinskem občinskem svetu, v preteklosti pa ste bili tudi podžupanja domače občine. Kaj Vas je gnalo, da se tako aktivno ukvarjate z javnimi zadevami?

Pravzaprav sem padla v politiko kot muha v močnik. Za občinske volitve, ki so bile v Nabrežini leta 1990, sta me Bojan Brezigar in pokojni Ivan Brecelj nagovorila, da sem kandidirala, češ da me ljudje cenijo kot profesorico in skavtsko vzgojiteljico. Takrat sem bila prvič izvoljena, ne da bi vedela, da se zame pripralja prostor v občinski upravi. Kar naenkrat sem postala odbornica za kulturo, šolstvo in šport in sem prišla v meni docela neznan svet administrativnega in političnega dela. Vendar sem se zagrizla v ta življenjski izziv in sem ostala v občinski upravi naslednjih osem let. Najbolj sem ponosna na izkušnjo v Depangherjevi upravi, ki je bila za našo občino kljub vsem težavam zelo pozitivna; v njej sem poleg svojega odborništva pokrivala mesto podžupana skozi ves mandat. Z županom Depangherjem na listi Skupaj Insieme, ki je takrat dobila absolutno večino glasov, smo sanirali bilanco, modernizirali občinsko strukturo, uredili šolsko mrežo in zdravstvo, dosti smo delali na projektih za sožitje in čezmejno sodelovanje. Žal se je zgodilo, da so že pred naslednjimi volitvami politične stranke spet dvignile glavo, zasejale razdor v levi sredini in odtlej se stvari obračajo s slabega na slabše. Na lanskih volitvah je zmagala desnica. Tokrat sem kandidirala na listi Oljke: iz nasprotovanja razkolu med strankami leve sredine, ki ga v naši občini do danes ni nihče razumel in za katerega še vedno čakamo razlago. Zdaj sem v opoziciji in z žalostjo opazujem, kaj se dogaja v upravi. Sicer pa je zame politično delovanje postranskega pomena. Zanima me predvsem kulturno delovanje in to sem skušala po svojih močeh zmeraj vnašati tudi v politiko.

Kako pa gledate na našo današnjo zamejsko politiko? Je po Vašem mnenju dorasla današnjemu času in nalogam, ki iz slednjega izhajajo, ali ne? In kakšno politiko bi želeli videti (in ustvarjati)?

Vsa povojna politična ločevanja so nas temeljito ošibila. Zmeda in razdrobljenost sta vedno večji in ne verjamem, da lahko izboljšamo stvari z utrjevanjem lastnih vrtičkov. Politična modrost bi danes zahtevala združevanje tega, kar je ostalo od naše politike, in pošteno dogovarjanje na skupni osnovi naših nacionalnih interesov. Tako kot se je zgodilo za deželne volitve. Nabrežinska polomija se ne sme ponoviti nikoli več. To pomeni, da morajo kljub vsem razlikam prevladati skupni interesi leve sredine v celoti. Z zanimanjem sem sledila programski konferenci naše manjšine in mislim, da je to prava pot za poenotenje naše krovne strukture in za izboljšanje naše družbene organiziranosti.

Vsakdo izmed nas mora v nekem določenem trenutku v življenju pregledati opravljeno delo, potegniti črto in razmisliti o prihodnosti. Kaj bi za konec rekli o sebi?

V svojem življenju sem delala dosti različnih in zanimivih stvari in sem v glavnem zadovoljna s tem, kar mi je uspelo narediti. Toda v bistvu sem hvaležna usodi tudi za izzive, ki mi niso uspeli, a so mi pomagali, da sem postala zrelejša. Za prihodnost si želim, da bi še lahko delala, kar znam in kar me veseli. Pa še nekaj novega me čaka: jeseni se poroči starejša hči Marjanka in tako se bo začelo spet novo poglavje tudi zame.

Z 12. STRANI

Lahkih nog...

Celoten izlet sta spremljala vesela in razigrana pesem ter nasmešek na obrazu prav vsakega izmed nas. Ni manjkalo niti dobre volje, pa ne le naše! Potrebna je bila še dobra volja drugih, da smo popotovanje lahko izvedli po načrtih in pričakovanjih. Popotovanje pa naj ne bo ena in edina priložnost za izkazovanje te dobrine, ki bi se morala venomer bohotiti v nas, da bi bili sposobni dosegati zastavljene cilje.

NA REŠETU

Vabilo k branju

Razne javnomnenjske raziskave kažejo, da ljudje vedno manj berejo. Ta upad zanimanja za branje je splošen pojav, ki ni vezan samo na nekatere države in na nekatere generacije. Toda včasih se mi zdi, da za Slovence to ne velja, saj rastejo pri Slovencih knjige kot gobe po dežju, tudi pesnikov, pisateljev, založnikov je vedno več. Knjiga ostaja med Slovenci še vedno nekaj, kar nas določa, pesniki, pisatelji ohranjajo svoj ugled, svoj položaj nekakšnih varuhov slovenske besede. Pomembno mesto pri uveljavljanju knjige imajo mediji. Pa sem se vprašala, kaj naredijo radijski in televizijski sporedi Radia Trst A za širjenje bralne kulture, za povečanje zanimanja za knjige, za informiranje o knjižnih novostih... In ugotovila sem, da je oddaj ali prispevkov, v katerih je v žarišču literatura, kar precej. Naj jih navedem nekaj, ki so posebej dragocene.

Seveda ne morem mimo oddaje Kulturni dogodki, *z že zelo dolgo tradicijo. V oddaji, ki jo ureja Marija Brecelj, so zbrane recenzije knjižnih ali revialnih novosti ali poročila o važnih kulturnih dogodkih. Dolga leta je prav v tej oddaji prof. Martin Jevnikar zelo ažurno poročal o vsaki noviteti iz zamejske in zdomske književnosti. Imam vtis, da je poročanje o njih danes bolj neredno, bolj sporadično. Želela bi, da bi zamejska in zdomska literatura našla novega stalnega, sprotnega in sistematičnega recenzenta.*

V letošnji sezoni je Ivana Placer uvedla oddajo Poti branja, *v kateri vsakokratni gost odkriva svoje okuse in poglede na literaturo. Saj ni merodajno, kaj bereta na primer Boris Iskra ali Aleš Doktorič - da omenim samo zadnja gosta oddaje -, pomembno je, da širiš književna obzorja, da se ti vzbudi radovednost za kako novo knjigo, za tematiko, ki jo obravnava, ali pa da preverjaš svoja stališča o knjigah in pisateljih, če jih poznaš.*

Veš, poet, svoj dolg je mesečna oddaja, v kateri Matejka Grgič predstavlja slovenske pesnike in pisatelje v obliki pogovora z njimi. Navadno so to bolj ali manj znani literarni ustvarjalci iz Slovenije. V pogovoru z voditeljico oddaje odkrivajo svoj navdih, svoje vzore, želje, ki jih vodijo pri pisanju, umeščajo lastno ustvarjalnost v širši kontekst sodobne literature, itd.

Posebno vabilo k branju predstavlja rubrika Odprta knjiga, *v kateri nam igralci slušno posredujejo kako literarno delo. Umetniško branje Tomizzove* Frančiške *v prevodu Mirana Košute ali zdaj* Magnetofonskega traku *Irene Žerjal spodbudi marsikaterega poslušalca, da odpre tudi knjigo, posebno ker navadno zamudi kako radijsko nadaljevanje. (Mimogrede: že dolgo nisem zasledila nobenih tematsko definiranih literarnih oddaj, ki jih je s svojo široko razgledanostjo po literaturi pisala prav Irena Žerjal!)*

Kaj pa televizija? Pravkar se je iztekel ciklus kratkih oddaj Iz sanje... beseda *v TV-Kotičku ob nedeljah pred poročili. Bežna srečanja s slovenskimi zamejskimi ustvarjalci je pripravila Maja Lapornik. Mislim, da so oddaje, čeprav kratke, nudile bistveno informacijo o posameznih avtorjih, snemanih v njihovem naravnem okolju, s kratkim odlomkom iz njihovega dela. Mislim, da bi bilo dobro dosedanje oddaje pa ponoviti, saj je marsikomu kaka oddaja ušla, ko pa je bila samo enkrat na sporedu. Dobro pa bi bilo z njimi nadaljevati, saj precej literarnih ustvarjalcev ni prišlo v ta prvi izbor.*

Ne smem prezreti tudi dela časnikarskega odseka, ki v radijskih in televizijskih poročilih poroča o izidu novih knjig z raznih predstavitev.

Vabil k branju torej na Radiu Trst A ne manjka. Bi jih bilo lahko še več? Lahko, posebno vabil za branje tukajšnjih ustvarjalcev, na primer kakšni literarni večeri posebno ob okroglih obletnicah avtorjev ali intervjuji z branjem odlomkov ob izidu kakega novega dela.... Končno, če mi ne poznamo dovolj naših besednih ustvarjalcev, kako naj pričakujemo, da jih bodo drugi? (vendar se mi zdi, da je spremljanje naše literarne ustvarjalnosti v tisku še bolj pomanjkljivo kot na radiu!)

(NLP)

Z 2. STRANI

Bo sporni...

Verjetno se bo prav kmalu izkazalo, če se bo Berlusconiju spet posrečilo "ukrotiti" upornega ministra, ki ima tudi vrsto drugih razlogov, da ni zadovoljen z delovanjem sedanje vlade. Tu je treba vsekakor omeniti predvsem za Dom svoboščin nepovoljni izid uporavnih volitev, ki je bil v Furlaniji-Julijski krajini skoraj katastrofalen, saj so Berlusconi in zavezniki izgubili tako deželo kot videmsko občino. Župan Cecotti, do pred kratkim zelo ugledni prvak Severne lige, je bil izvoljen že v prvem krogu, čeprav je nastopal s svojo listo, povezano s strankami leve sredine. Te dni je že sestavil upravni odbor ter javno izjavil, da je Berlusconijevo gibanje Naprej Italija v razkroju. Napovedal je celo, da ustanavlja novo politično stranko, in sicer po vzoru katalonskih avtonomistov. Očitno želi politično organizirati furlansko ljudstvo in ponoviti poskus, ki se pred desetletji ni posrečil Furlanskemu gibanju. Bo Cecotti imel srečnejšo roko, kot so jo imeli njegovi furlanski predhodniki? Od teh je treba vsekakor omeniti predvsem duhovnika Placereanija, ki je bil vsekakor markantna osebnost in odločen bojevnik za priznanje avtonomije furlanskemu ljudstvu. V tem pogledu je bil v furlanskem merilu to, kar je v italijanskem bil don Sturzo, ustanovitelj Ljudske stranke, ki mu je bilo načelo avtonomije vsake posamezne dežele eden temeljnih političnih in družbenih postulatov. Tudi zato je po vojni in po vrnitvi iz emigracije prišel navzkriž z De Gasperijem.

Z 2. STRANI

Izdelan osnutek...

Prihodnja ustavna pogodba bo imela preambulo, ki opredeljuje idejne osnove povezave, in še štiri dele: temeljna načela, listino o temeljnih pravicah, področja skupne politike ter splošne in prehodne določbe. Celotno pogodbo naj bi sestavljalo približno 500 členov.

Kar se tiče jezikovnih in narodnih manjšin, ni prodrl predlog, da bi se omenjale v ustavi, kot je do zadnjega vztrajal tudi predstavnik Slovenije Peterle. Večina je bila namreč mnenja, da je za manjšine poskrbljeno tako z listino o človekovih pravicah kot tudi z načelom nediskriminacije. Prav tako ni prodrl predlog številnih članov konvencije, da bi v preambuli pogodbe omenjali krščanske korenine Evrope, ker da bi to odprlo ideološka vprašanja.

Zaključno zasedanje konvencije bo 9. in 10. julija (po vrhu v Solunu), 18. julija pa bodo pogodbo predali Italiji, ki bo s prvim julijem prevzela šestmesečno predsedovanje Evropske unije.